

ISSN 1906-4950

วารสาร
การบริหารและนิเทศการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

Journal of Educational Administration and Supervision Mahasarakham University

---

ปีที่ ๑๑ ฉบับที่ ๑ มกราคม-เมษายน ๒๕๖๓
Volume 11 Number 1 January-April 2020

วารสารการบริหารและนิเทศการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

ISSN 1906-4950

ปีที่ 11 ฉบับที่ 1 มกราคม - เมษายน 2563

วัตถุประสงค์

เพื่อเผยแพร่ผลงานวิชาการสาขาวิชาทางการศึกษา การวิจัยและพัฒนา การวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม การพัฒนานวัตกรรมด้านการบริหารและพัฒนา และการจัดการความรู้ ตีพิมพ์เผยแพร่ในรูปแบบบทความวิจัย บทความวิทยานิพนธ์ บทความวิจารณ์หนังสือ และบทความทั่วไป

การตรวจสอบทางวิชาการ

บทความได้ผ่านการตรวจสอบทางวิชาการจากผู้ทรงคุณวุฒิบทความละ 2 ท่าน

กำหนดการพิมพ์เผยแพร่

พิมพ์เผยแพร่ปีละ 3 ฉบับ

ฉบับที่ 1 มกราคม - เมษายน

ฉบับที่ 2 พฤษภาคม - สิงหาคม

ฉบับที่ 3 กันยายน - ธันวาคม

เจ้าของ

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

ตำบลตลาด อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

โทรศัพท์ 0-4374-3143-4 ต่อ 6234 โทรสาร 0-4374-3174

เว็บไซต์: <http://edu.msu.ac.th/journal>

ที่ปรึกษา

รองศาสตราจารย์ ดร.พชรวิทย์ จันทร์ศิริสิริ

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

บรรณาธิการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธัชชัย จิตรนันท์

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

เลขานุการและเหรียญก

นางสาวณัชชลิตา เหลี่ยมไธสง

บทความที่ตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารการบริหารและนิเทศการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม เป็นความคิดเห็นของผู้นิพนธ์ กองบรรณาธิการไม่จำเป็นต้องเห็นด้วยเสมอไป

ราคาปก 200 บาท Web site: <http://edu.msu.ac.th/journal>
พิมพ์วันที่ 30 เมษายน 2563 E-mail: Jeas.msu@gmail.com

ออกแบบปก: สมร เหล็กกล้า

สำนักพิมพ์สวนหนังสือ: 189 หมู่ 12 ราชวดีการ์เด้นวิลล์
ตำบลท่าขอนยาง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม 44150
โทรศัพท์: 09-2956-2419

ผู้ทรงคุณวุฒิประจำวารสาร

ศาสตราจารย์ ดร.เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์	สถาบันอนาคตศึกษาเพื่อการพัฒนา
ศาสตราจารย์ ดร.ไพฑูริย์ สินลารัตน์	มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต
ศาสตราจารย์ ดร.ธีระ รุญเจริญ	มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล
ศาสตราจารย์ ดร.พฤทธิ ศิริบรรณพิทักษ์	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ศาสตราจารย์ ดร.กนกอร สมปราษฎ์	มหาวิทยาลัยขอนแก่น
รองศาสตราจารย์ ดร.เอกรินทร์ สังข์ทอง	มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
รองศาสตราจารย์ ดร.สมบัติ ท้ายเรือคำ	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
รองศาสตราจารย์ ดร.จินฉวีตร ปะโคทั้ง	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
รองศาสตราจารย์ ดร.นิราศ จันทระจิตร	มหาวิทยาลัยนครพนม
รองศาสตราจารย์ ดร.สุวิทย์ ศรีปีดถา	มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.โกวิทย์ เทศบุตร	มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด

ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบทางวิชาการ

รองศาสตราจารย์ ดร.ประสาธ เนืองเฉลิม	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กาญจน์ เรืองมนตรี	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.โกวิทย์ เทศบุตร	มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อำนาจ ชนะวงศ์	วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย
รองศาสตราจารย์ ดร.สุวัฒน์ จุลสุวรรณ	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
รองศาสตราจารย์ ดร.ธรินธร นามวรรณ	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมทรง ลิทธิ	มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
อาจารย์ ดร.สุเชต น้อยฤทธิ์	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อาจารย์ ดร.ศขาเกษ เหลี่ยมไธสง	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

กองบรรณาธิการ

ศาสตราจารย์ ดร.เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์	สถาบันอนาคตศึกษาเพื่อการพัฒนา
ศาสตราจารย์ ดร.ไพฑูริย์ สินลารัตน์	มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต
ศาสตราจารย์ ดร.ธีระ รุญเจริญ	มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล
ศาสตราจารย์ ดร.กนกอร สมปราษฎ์	มหาวิทยาลัยขอนแก่น
รองศาสตราจารย์ ดร.เอกรินทร์ สังข์ทอง	มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
รองศาสตราจารย์ ดร.สมบัติ ท้ายเรือคำ	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
รองศาสตราจารย์ ดร.จินฉวีตร ปะโคทั้ง	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
รองศาสตราจารย์ ดร.นิราศ จันทระจิตร	มหาวิทยาลัยนครพนม
รองศาสตราจารย์ ดร.สุธรรม ธรรมทัศนานนท์	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
รองศาสตราจารย์ ดร.สุวัฒน์ จุลสุวรรณ	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
รองศาสตราจารย์ ดร.ธรินธร นามวรรณ	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
รองศาสตราจารย์ ดร.ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กาญจน์ เรืองมนตรี	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.โกวิทย์ เทศบุตร	มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุมาลี ศรีพุทธรินทร์	มหาวิทยาลัยนครพนม
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จำเนียร พลหาญ	มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชัยยุทธ ศิริสุทธิ	มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
Professor Dr. Gary Price	University of Wisconsin-Madison, USA
Professor Dr. Marilyn Waring	Deakin University, Australia
Professor Dr. Dennis A. Francis	University of the Free State, South Africa
Associate Professor Dr. Tran Vui	Hue University, Vietnam

บทบรรณาธิการ

วารสารการบริหารและนิเทศการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ปีที่ 11 ฉบับที่ 1 มกราคม-เมษายน 2563 ซึ่งประกอบด้วยบทความวิจัยจำนวน 8 เรื่อง ซึ่งครอบคลุมสาขาวิชาต่างๆ ทางการศึกษา โดยทุกบทความได้รับการพิจารณาทางวิชาการอย่างเข้มข้นจากผู้ทรงคุณวุฒิบทความละ 2 ท่าน เพื่อคงคุณภาพทางวิชาการและการเผยแพร่ ในฐานะข้อมูลวารสารทั้งระดับชาติและนานาชาติ กองบรรณาธิการขอขอบพระคุณผู้เขียนและผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ได้ให้ความอนุเคราะห์เป็นอย่างดีแก่วารสารการบริหารและนิเทศการศึกษา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รัชชัย จิตรนันท์
บรรณาธิการ

สารบัญ

การศึกษาพฤติกรรมการทำงานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับการทำสัญญาเงื่อนไข <i>กาญจนาพร สร้อยสระคู, ประสาท เนืองเฉลิม</i>	7
การพัฒนาการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับผังมโนทัศน์ <i>ณชกัญญา แส่นณรงค์, ประสาท เนืองเฉลิม, จิตติวรรดา พลเยี่ยม</i>	13
ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 3 <i>ณัฐวุฒิ ศรีสนิท, โกวิทพันธ์ เทศบุตร</i>	20
การศึกษาความฉลาดทางดิจิทัลในระดับการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนโรงเรียน สารคามพิทยาคม อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม <i>พัทธนันท์ เสนาจักร์, ลักขณา สิริวัฒน์</i>	31
การพัฒนารูปแบบการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning โรงเรียนเทศบาลท่าตูม อำเภอท่าตูม จังหวัดสุรินทร์ <i>มานพ จิตมั่น</i>	45
การพัฒนาตัวชี้วัดด้านการคิดแก้ปัญหาของนักเรียนกลุ่มโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยในเขต กรุงเทพมหานคร <i>มานพ สอนศิริ, ยวธิดา อัครชาติ, สมชาย อุ้นแก้ว</i>	54
การพัฒนาแบบการพัฒนาคุณภาพนักเรียนตามแนวทางสถานศึกษาน้อมนำ “ศาสตร์พระราชา” สู่การป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดอย่างยั่งยืน โรงเรียนบ้านห้วยไผ่ อำเภอกอนสาร จังหวัดชัยภูมิ <i>วรรษภรณ์ นิตยกุลเศรษฐ์</i>	66
การพัฒนาแนวทางพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 <i>ศราวุธ แวงธิสาร, ไพฑูรย์ พวงยอด, ชาญวิทย์ หาญรินทร์</i>	75

Contents

A Study on Assignment Submission Behavior of Matthayomsuksa 2 Students by Using Inquiry-based Learning with Contingency Contract <i>Kanjanapohn Sroisrakoo, Prasart Nuangchalerm</i>	7
Developing Analytical Thinking of Mathayomsuksa 1 Students through Inquiry-based Learning with Concept Mapping <i>Natchapat Saennarong, Prasart Nuangchalerm, Titiworada Polyiem</i>	13
Innovative Leadership of School Administrators Affecting Effectiveness of Schools under the Roi Et Primary Educational Service Area Office 3 <i>Nuttawut Srisanit, Kowat Tesaputa</i>	20
An Investigation into Digital Intelligence at the Digital Creativity Use Level of Sarakhampittayakhom School Students, Mueng District, Maha Sarakham Province <i>Puttanun Sanajuk, Lakkhana Sariwat</i>	31
Developing Teacher Development Model on Active Learning Instructional for Thetsaban Thatum School Thatum District Surin Province <i>Manop Jitman</i>	45
The Development of Indicators for Problem Solving Skills of Students in University Demonstration School, Bangkok <i>Mmnop sornsiri, Yuwatida akkhad, Somchai aunkeaw</i>	54
Develop the Model of Students Quality Development According to School Induce “The King’s Philosophy” Concept for Sustainable Prevent and Solve Drugs Huai Hai School, Khon San District, Chaiyaphum Province <i>Wutsaporn Nittayakulset</i>	66
The Development of Teacher Development Guidelines in Learning Management Using the Professional Learning Community for Schools under The Nakhon Phanom Primary Educational Service Area Office 2 <i>Sarawut Waengthisarn, Paitoon Puangyod, Chanwit Hanrin</i>	75

การศึกษาพฤติกรรมการส่งงานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับการทำสัญญาเงื่อนไข A Study on Assignment Submission Behavior of Matthayomsuksa 2 Students by Using Inquiry-based Learning with Contingency Contract

กาญจนพร สร้อยสระคู¹, ประสาท เนืองเฉลิม¹

Kanjanapohn Sroisrakoo¹, Prasart Nuangchalerm¹

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาพฤติกรรมการส่งงานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้การทำสัญญาเงื่อนไข กลุ่มเป้าหมายเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/2 โรงเรียนขัติยะวงษา จังหวัดร้อยเอ็ด ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 7 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับการทำสัญญาเงื่อนไข แบบบันทึกการส่งงานและแบบฟอร์มสัญญาเงื่อนไข การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ร้อยละ และค่าเฉลี่ย ผลการวิจัยปรากฏว่า นักเรียนมีพฤติกรรมการส่งงานเฉลี่ยมากกว่าหรือเท่ากับร้อยละ 80 จำนวน 5 คน และมีพฤติกรรมการส่งงานเฉลี่ยไม่ถึงร้อยละ 80 จำนวน 2 คน โดยด้านส่งงานทันเวลาที่ครูกำหนด เฉลี่ยร้อยละ 50-90 และด้านชิ้นงานเรียบร้อยครบถ้วน เฉลี่ยร้อยละ 70-100

คำสำคัญ: สัญญาเงื่อนไข พฤติกรรมการทำงาน การส่งงาน

Abstract

This study aimed to investigate assignment submission behavior of Matthayomsuksa 2 students from Khatiyawongsa School by using inquiry-based learning with contingency contract in second learning unit: food and livelihood. Target group were 7 Matthayomsuksa 2 students from class 2/2 of Khatiyawongsa School, Roi Et province, on second semester of academic year 2018. Research tools included inquiry-based learning lesson plans, submission record form for assignment submission, and contingency contract form. The data were analyzed by percentage and mean. The findings revealed students had assignment submission behavior in equal to or more than 80% in five students, whereas less than 80% in two students ; as for the submission, punctuality and fullness were reported at 50-90% and 70-100% in respectively.

Keywords: contingency contract, working behavior, assignment submission

¹ ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

¹ Department of Curriculum and Instruction, faculty of Education, Mahasarakham University

บทนำ

การเรียนการสอนวิทยาศาสตร์มีความสำคัญในการพัฒนาคุณภาพเยาวชน เพื่อให้เกิดความตระหนักในการดำเนินชีวิตประจำวัน และการงานอาชีพต่างๆ ตลอดจนการประยุกต์เทคโนโลยี เครื่องมือเครื่องใช้และผลผลิตต่างๆ ที่มนุษย์สร้างสรรค์ ดังนั้นทุกคนจำเป็นที่จะต้องได้รับการพัฒนาทางด้านวิทยาศาสตร์ เพื่อที่จะมีความรู้ความเข้าใจในธรรมชาติ และเทคโนโลยีที่มนุษย์สร้างสรรค์ขึ้น สามารถนำความรู้ไปใช้อย่างมีเหตุผล สร้างสรรค์ และมีคุณธรรม โดยเน้นการเชื่อมโยงความรู้กับกระบวนการ มีทักษะสำคัญในการค้นคว้าและสร้างองค์ความรู้ และการแก้ปัญหาที่หลากหลาย ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ทุกขั้นตอน มีการทำกิจกรรมด้วยการลงมือปฏิบัติจริงอย่างหลากหลายเหมาะสมกับระดับชั้น (กระทรวงศึกษาธิการ. 2551) ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มุ่งหวังให้ผู้เรียนได้เรียนรู้วิทยาศาสตร์ที่เน้นการเชื่อมโยงความรู้กับกระบวนการ มีทักษะในการค้นคว้าและสร้างองค์ความรู้โดยใช้กระบวนการสืบเสาะหาความรู้ที่หลากหลายให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการเรียนรู้ทุกขั้นตอน

การจัดการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้มากที่สุดนั้นจะพบว่า ตัวผู้เรียนเป็นปัจจัยที่สำคัญมากประการหนึ่งที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทั้งนี้เพราะว่าการเรียนรู้จะได้ผลดีที่สุดนั้น ขึ้นอยู่กับตัวผู้เรียนเองเป็นสิ่งสำคัญที่สุด (ประสาธน์ เองเฉลิม. 2554) องค์ประกอบที่สำคัญที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและผลผลิตทางวิชาการของนักเรียน คือ องค์ประกอบด้านตัวนักเรียน นักเรียนที่มีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ เช่น ให้ความสนใจในการเรียนดี ทำงานตามที่ครูมอบหมาย ก็จะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหรือผลผลิตทางวิชาการมีมากขึ้น ซึ่งการเรียนการสอนในชั้นเรียนนั้นเป็นสถานที่ให้ความรู้และเป็นสถานที่ฝึกพฤติกรรมให้

ผู้เรียนมีระเบียบวินัยตามความประสงค์ของสังคม การขาดความรับผิดชอบในการทำงานเป็นพฤติกรรมที่เป็นปัญหาและเป็นอุปสรรคต่อการเรียนรู้ อันเป็นผลทำให้การสอนไม่บรรลุจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ (การिया สามะ. 2553: 8)

การสัมภาษณ์ครูประจำชั้นและจากการได้เข้าไปฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูพบว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/2 โรงเรียนห้วยขี้เหล็ก มีพฤติกรรมของการไม่ส่งงาน โดยครูผู้สอนจะมอบหมายให้นักเรียนทำแบบฝึกหัด หรือทำงานที่ได้รับมอบหมายในแต่ละชั้น เพื่อฝึกให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้ และทบทวนบทเรียนด้วยตนเอง แต่นักเรียนไม่กระตือรือร้นที่จะทำงานที่ได้รับมอบหมาย และมีพฤติกรรมไม่ส่งงาน ส่งงานช้ากว่าที่กำหนด ขาดความรับผิดชอบในการส่งงานที่ได้รับมอบหมาย ไม่รับผิดชอบต่อตนเองและต่อส่วนรวม ซึ่งใบกิจกรรม งานต่างๆ หรือแบบฝึกเป็นการเรียนรู้ที่เกิดจากการกระทำจริง เป็นประสบการณ์ตรงที่ผู้เรียนมีจุดมุ่งหมายแน่นอน ทำให้นักเรียนเห็นคุณค่าของสิ่งที่เรียน สามารถเรียนรู้จดจำสิ่งที่เรียนได้ดีและนำการเรียนรู้ไปใช้ในสถานการณ์เช่นเดียวกันได้ (วีระ ไทยพานิชย์. 2528: 11) ผู้วิจัยจึงได้นำการใช้สัญญาเงื่อนไขมาใช้ควบคู่กับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ ซึ่งการใช้สัญญาเงื่อนไขเป็นวิธีหนึ่งที่ใช้ในการปรับพฤติกรรม โดยนำเอาเทคนิคการปรับพฤติกรรมต่างๆ คือ การเสริมแรง การลงโทษ และการให้รางวัลมาผสมผสานกัน โดยเป็นข้อตกลงกันระหว่างผู้ปรับพฤติกรรม เช่น ผู้ปกครอง ครู กับผู้ถูกปรับพฤติกรรม โดยทำข้อตกลงนั้นต้องร่างเป็นสัญญาขึ้นมา พร้อมทั้งมีการเซ็นชื่อของผู้ปรับพฤติกรรมและผู้ถูกปรับพฤติกรรมด้วย สัญญานี้จะบอกถึงพฤติกรรมที่ต้องกระทำและผลกรรมที่ได้รับ (สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต. 2543: 206)

การศึกษาพฤติกรรมกรรมการส่งงานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ในครั้งนี้ จะเป็นการศึกษาภาพรวมของพฤติกรรมกรรมการส่งงานของนักเรียนหลังจากมีการนำการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ

สืบเสาะหาความรู้ร่วมกับสัญญาเงื่อนไข ซึ่งผู้วิจัยได้แบ่งพฤติกรรมออกเป็น 2 ด้าน คือ การส่งงานทันเวลาที่ครูกำหนดและชิ้นงานเรียบร้อยครบถ้วนเพื่อประเมินผลลัพธ์ของการใช้เทคนิคกับนักเรียนเพื่อประโยชน์ในการพัฒนาการเรียนการสอน และพัฒนาคุณภาพนักเรียนต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

เพื่อศึกษาพฤติกรรมการส่งงานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับสัญญาเงื่อนไข

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยดำเนินการจัดการเรียนรู้กับกลุ่มเป้าหมายซึ่งเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/2 โรงเรียนชัตติยะวงษา จังหวัดร้อยเอ็ด ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 7 คน โดยดำเนินการวิจัยตามขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 สังเคราะห์เอกสารแนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้และขั้นตอนการทำสัญญาเงื่อนไข แบบบันทึกการส่งงาน และแบบฟอร์มสัญญาเงื่อนไข

ขั้นตอนที่ 2 สร้างและหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยในการวิจัยครั้งนี้จะใช้เครื่องมือทั้งสิ้น 3 ชนิด ได้แก่ แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับการทำสัญญาเงื่อนไข แบบบันทึกการส่งงาน และแบบฟอร์มสัญญาเงื่อนไข โดยร่างสัญญาขึ้นเป็นลายลักษณ์อักษรจากความเห็นชอบจากผู้วิจัย

กับกลุ่มเป้าหมาย ตรวจสอบคุณภาพแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และแบบฟอร์มสัญญาเงื่อนไขให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน พิจารณาความเหมาะสมของรูปแบบ เนื้อหา ภาษาที่ใช้ และปรับแก้ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ ผู้วิจัยกับกลุ่มเป้าหมายร่วมกันระบุตัวเสริมแรงจากนั้นลงชื่อในใบสัญญา หากผู้ใดสามารถปฏิบัติตามที่สัญญาไว้ คือ ส่งงานครบและตรงต่อเวลา ผู้วิจัยก็จะให้การเสริมแรงกับกลุ่มเป้าหมาย

ขั้นตอนที่ 3 จัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับการทำสัญญาเงื่อนไข หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 อาหารกับการดำรงชีวิต จำนวน 8 แผนการเรียนรู้ จำนวน 15 ชั่วโมง หลังจากนั้นบันทึกผลการส่งงานของนักเรียน เมื่อมีการใช้สัญญาเงื่อนไข จากนั้นพิจารณาการให้คะแนนจากบันทึกผลการส่งงานของนักเรียนโดยมีเกณฑ์การพิจารณาการให้คะแนน คือ การส่งงานตรงเวลาและทำงานครบถ้วนสมบูรณ์

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการหาค่าสถิติพื้นฐานจากการวิจัย ได้แก่ ร้อยละ และค่าเฉลี่ยจากการส่งงานทันเวลาที่ครูกำหนด ค่าร้อยละจากการส่งชิ้นงานเรียบร้อยครบถ้วนและค่าเฉลี่ยรวมพฤติกรรมการส่งงานตามการทำสัญญาเงื่อนไขการศึกษาพฤติกรรมการส่งงานของนักเรียน

ผลการวิจัย

พฤติกรรมการส่งงานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้การทำสัญญาเงื่อนไขปรากฏดังตาราง 1

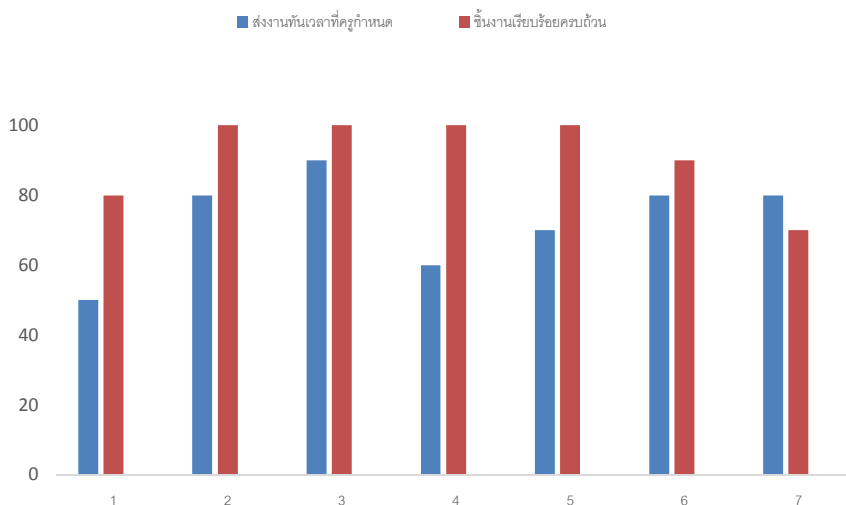

ตาราง 1 พฤติกรรมการส่งงานของนักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ ร่วมกับการทำสัญญาเงื่อนไข

คนที่	ส่งงานทันเวลาที่ครูกำหนด	ชิ้นงานเรียบร้อยครบถ้วน	ค่าเฉลี่ย
1	50	80	65
2	80	100	90
3	90	100	95
4	60	100	80
5	70	100	85
6	80	90	85
7	80	70	75

จากตาราง 1 พบว่า นักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ ร่วมกับการทำสัญญาเงื่อนไข มีพฤติกรรมการส่งงานผ่านเกณฑ์ร้อยละ 80 จำนวน 5 คน และไม่ผ่านเกณฑ์ จำนวน 2 คน การศึกษาในยังพบว่า การเรียนการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้กระตุ้นให้นักเรียนได้เกิดความสนใจในเนื้อหาวิชาและบทเรียนแล้ว นักเรียนที่ทำสัญญาเงื่อนไขจะต้องลงมือปฏิบัติร่วมกับกลุ่มเพื่อน มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้แล้วทำงาน

ของตนเอง ซึ่งในช่วงแรกๆ อาจจะยังไม่ค่อยคุ้นชินกับการทำตามสัญญาเงื่อนไข แต่เมื่อระยะเวลาผ่านไปนักเรียนสามารถปรับตัวและส่งงานทันตามที่กำหนด แต่อย่างไรก็ตาม นักเรียนคนที่ 1 และ 4 ยังไม่สามารถส่งงานได้ทันตามที่กำหนด แต่ชิ้นงานกลับมีความเรียบร้อย โดยเฉพาะนักเรียนคนที่ 4 สามารถทำงานได้ร้อยละ 100 ส่วนนักเรียนคนที่ 1 เมื่อรวมคะแนนเฉลี่ยแล้วยังไม่ถึงร้อยละ 70 (ภาพที่ 1)

ภาพที่ 1 พฤติกรรมการส่งงาน

อภิปรายผล

นักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับการทำสัญญาเงื่อนไข มีพฤติกรรมส่งงานผ่านเกณฑ์ร้อยละ 80 จำนวน 5 คน และไม่ผ่านเกณฑ์ จำนวน 2 คน โดยนักเรียนมีพฤติกรรมด้านการส่งงานทันเวลาที่ครูกำหนด สูงถึงร้อยละ 90 และมีพฤติกรรมส่งงานชิ้นงานเรียบร้อยครบถ้วนสูงถึงร้อยละ 100 การใช้สัญญาเงื่อนไขมาช่วยปรับพฤติกรรมนักเรียน นักเรียนกับครูร่วมกันสร้างแรงจูงใจและบทลงโทษเพื่อให้นักเรียนปฏิบัติตามเงื่อนไขในสัญญา ซึ่งเป็นการฝึกให้นักเรียนรู้จักพัฒนาตนเอง และมีความรับผิดชอบต่อการกระทำของตนเอง และเมื่อนักเรียนปฏิบัติตามเงื่อนไข นักเรียนจะได้รับการเสริมแรงตามสัญญา แต่ถ้านักเรียนไม่ปฏิบัติตามสัญญา นักเรียนจะได้รับการลงโทษตามข้อตกลงที่ได้ทำร่วมกัน ทำให้นักเรียนยอมรับเงื่อนไขได้ดีกว่าการที่ผู้อื่นเป็นผู้กำหนด (นิตยาภรณ์ ด้วงเรือง. 2540: 30-43 ; สมโภชน์ เอี่ยมสุภาภิต. 2549: 207)

การเรียนการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ กระตุ้นให้นักเรียนได้เกิดความสนใจในเนื้อหาวิชา และบทเรียนแล้ว ตามกระบวนการสืบเสาะหาความรู้ตั้งแต่การสร้างความสนใจ การสำรวจค้นหา การอธิบาย การขยายความรู้ และการประเมินผล ซึ่งแต่ละขั้นตอนส่งเสริมให้นักเรียนได้ทำงานร่วมกัน แต่ทั้งนี้นักเรียนบางคนอาจยังปรับพฤติกรรมไม่ทันในช่วงระยะเวลาของการวิจัยจึงทำให้เปลี่ยนแปลงได้บางพฤติกรรม โดยนักเรียนที่ทำสัญญาเงื่อนไขลงมือปฏิบัติเรียนรู้ร่วมกับกลุ่มเพื่อน พูดคุยเปลี่ยนเรียนรู้แล้วทำงานของตนเอง ซึ่งในช่วงแรก ๆ อาจจะไม่ค่อยคุ้นชินกับการทำตามสัญญาเงื่อนไข (Manewan et al., 2017 ; Molina et al., 2018) แต่เมื่อระยะเวลาผ่านไปนักเรียนสามารถปรับตัวและส่งงานทันตามที่กำหนด ซึ่งการวิจัยครั้งนี้อาจต้องเพิ่มระยะเวลาเพื่อให้นักเรียนได้พัฒนาตนเอง

แต่อย่างไรก็ตาม นักเรียนคนที่ 1 และ 4 ยังไม่สามารถส่งงานได้ทันตามที่กำหนด แต่ชิ้นงานกลับมีความเรียบร้อย โดยเฉพาะนักเรียนคนที่ 4 สามารถทำงานได้ร้อยละ 100 ส่วนนักเรียนคนที่ 1 เมื่อรวมคะแนนเฉลี่ยแล้วยังไม่ถึงร้อยละ 70 ทั้งนี้เนื่องจากมาจากพฤติกรรมเปลี่ยนแบบและละเอียดตัวแบบที่ดี (Bandura and Walters. 1977) ซึ่งรากฐานของการศึกษาที่ดีก็ควรเริ่มจากการปรับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ก่อนที่จะเติมเต็มความรู้ทางวิชาการ (ประสาธน์ เนื่องเฉลิม. 2561)

การเรียนการสอนในยุคใหม่สามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศได้อย่างสะดวก สบาย และเข้าถึงได้ง่าย ดังนั้นการที่นำกิจกรรมการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับการทำสัญญาเงื่อนไข จะช่วยให้นักเรียนเกิดการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของตนเองและยอมรับกติกาการอยู่ร่วมกัน ผลการวิจัยพบว่าเมื่อมีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามแนวทางนี้ช่วยลดพฤติกรรมที่ไม่ส่งงานลงได้ ซึ่งการทำตามแบบและการวางเงื่อนไขจะช่วยให้ผู้เรียนเริ่มเข้าใจบทบาทหน้าที่ รวมทั้งข้อกำหนดหรือกติกาที่จะต้องยอมรับร่วมกัน การสร้างพฤติกรรมแบบนี้ยังก่อให้เกิดประชาธิปไตยในชั้นเรียน ผู้เรียนมีส่วนร่วมด้วยในการกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้ การทำงาน การปฏิบัติตน นอกจากนี้ยังช่วยลดปัญหาความรับผิดชอบและปัญหาอื่น ๆ ที่จะตามมาในภายหน้าได้ อาจกล่าวได้ว่าการเรียนการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ช่วยเติมเต็มศักยภาพการเรียนรู้ รวมทั้งการทำสัญญาเงื่อนไขเป็นรากฐานทางจิตวิทยาที่ช่วยให้นักเรียนมองเห็นการให้ผู้อื่นให้โทษที่จะเกิดตามมาหากไม่ยอมรับปฏิบัติตามข้อตกลง แต่ทั้งนี้การวิจัยยังมีข้อจำกัดในเรื่องของเวลาและเนื้อหาวิชาที่จำเป็นต้องพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดการลดพฤติกรรมเหล่านี้ในอนาคตและยังช่วยให้นักเรียนเห็นคุณค่าของตนเอง มีเป้าหมายในการเรียนและการทำงาน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 ครูควรชี้แจงและทบทวนสัญญาก่อนการเซ็นสัญญา เพื่อไม่ให้เกิดความคลาดเคลื่อนหรือทำให้นักเรียนไม่เข้าใจ

1.2 ครูควรมีวิธีเสริมแรงนักเรียนอย่างหลากหลาย เป็นสิ่งที่นักเรียนชอบและทำท่ายความสามารถทำให้เกิดความสนใจและกระตือรือร้นในการทำงานมากขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการนำการปรับพฤติกรรมโดยการใช้สัญญาเงื่อนไขไปใช้กำหนดพฤติกรรมของนักเรียนเป็นกลุ่ม

2.2 ควรมีการนำการปรับพฤติกรรมโดยการใช้สัญญาเงื่อนไขไปใช้ในพฤติกรรมอื่นๆ เช่น การส่งเสียงดังในชั้นเรียน การก่อกวนเพื่อนในชั้นเรียน เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

การिया สามะ. (2553). การใช้สัญญาเงื่อนไขปรับพฤติกรรมความรับผิดชอบในการส่งงานเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/2 โรงเรียนนุกิตประชาอุปถัมภ์ อำเภอเจาะไอร้อง จังหวัดนราธิวาส. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

นิตยาภรณ์ ด้วงเรือง. (2540). การเปรียบเทียบผลของการใช้การควบคุมตนเองกับการใช้สัญญาเงื่อนไขเพื่อลดพฤติกรรมการสูบบุหรี่ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนพิบูลสังฆรักษ์ประชาอุทิศ อำเภอพิบูล จังหวัดนครศรีธรรมราช. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ประสาธน์ เนื่องเฉลิม. (2554). หลักสูตรการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. มหาสารคาม: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

ประสาธน์ เนื่องเฉลิม. (2561). หลักการศึกษาเบื้องต้น. ขอนแก่น: คลังน่านาวิทยา.

วีระ ไทยพานิชย์. (2528). โสวัตต์ศึกษาเบื้องต้น. กรุงเทพฯ: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

สมโภชน์ เอี่ยมสุภานิชิต. (2549). ทฤษฎีและเทคนิคการปรับพฤติกรรม. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

Bandura, A., and Walters, R. H. (1977). Social learning theory (Vol. 1). Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall.

Maneewan, K., Thinuan, P., Lorga, T., and Intharacha, W. (2017). Contract inquiry-and activity-based learning (CIA learning) in activity-based learning course.. In ANPOR Annual Conference Proceedings (pp. 127-127).

Molina, V., Molina-Moore, T., Smith, M. G., and Pratt, F. E. (2018). Bridging education and practice with a competency-based learning contract. Journal of Teaching in Social Work, 38(1), 18-27.

การพัฒนาการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับผังมโนทัศน์

Developing Analytical Thinking of Mathayomsuksa 1 Students through Inquiry-based Learning with Concept Mapping

ณัชภัฏ แสนณรงค์¹, ประสาท เนืองเฉลิม¹, ฐิติวรดา พลเยี่ยม¹

Natchapat Saennarong¹, Prasart Nuangchalerm¹, Titiworada Polyiem¹

บทคัดย่อ

การวิจัยปฏิบัติการครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาการคิดวิเคราะห์ของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับผังมโนทัศน์ ให้ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 80 กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/4 จำนวน 12 คน โรงเรียนโพหนองพัฒนาวิทยา อำเภอโพหนอง จังหวัดร้อยเอ็ด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับผังมโนทัศน์ จำนวน 8 แผน รวม 12 ชั่วโมง และแบบประเมินพฤติกรรมการคิดวิเคราะห์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า วงจรที่ 1 นักเรียนมีการคิดวิเคราะห์ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 80 จำนวน 8 คน และวงจรที่ 2 นักเรียนมีการคิดวิเคราะห์ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 80 ทุกคน

คำสำคัญ: คิดวิเคราะห์ สืบเสาะหาความรู้ ผังมโนทัศน์ วิจัยปฏิบัติการ

Abstract

This action research aims to develop analytical thinking of Mathayomsuksa 1 students through inquiry-based learning with concept mapping to pass 80% of criterion. Target group were 12 students of Mathayomsuksa 1/4 Phontongpattanawittaya School, Phontong district, Roi Et province. in the second semester of 2018 academic year The research tools used in this research consisted of 8 lesson plan for 12 hours and analytical thinking observational form. Findings revealed that first spiral, 8 out of 12 students can pass 80% of criterion. Then the second spiral all of target group can pass 80% of criterion.

Keywords: analytical thinking, inquiry, concept map, action research

¹ ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

¹ Department of Curriculum and Instruction, faculty of Education, Mahasarakham University

บทนำ

ความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ช่วยให้การดำเนินชีวิตสะดวกสบาย และยังมีบทบาทและสำคัญยิ่งในสังคมโลกปัจจุบันและอนาคต ทั้งในชีวิตประจำวันและการงานอาชีพตลอดจนเทคโนโลยีที่หลากหลาย เครื่องมือเครื่องใช้และผลผลิตต่างๆ ที่มนุษย์ได้ใช้เพื่ออำนวยความสะดวกในชีวิตและการทำงานเหล่านี้ล้วนเป็นผลของความรู้วิทยาศาสตร์ผสมผสานกับความคิดสร้างสรรค์และศาสตร์อื่นๆ มนุษย์ได้พัฒนาวิธีคิดทั้งความคิดเป็นเหตุเป็นผล คิดสร้างสรรค์ คิดวิเคราะห์ วิจัยค้นคว้า วิเคราะห์ปัญหา ค้นคว้าหาความรู้ มีความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ ตัดสินใจโดยใช้ข้อมูลที่หลากหลาย และมีประสิทธิภาพที่ตรวจสอบได้ ดังนั้นทุกคนจึงจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาให้รู้วิทยาศาสตร์ เพื่อที่จะมีความรู้ความเข้าใจในธรรมชาติและเทคโนโลยีที่มนุษย์สร้างสรรค์ขึ้น สามารถนำความรู้ไปใช้อย่างมีเหตุผล สร้างสรรค์ และมีคุณธรรม โดยเน้นการเชื่อมโยงความรู้กับกระบวนการ มีทักษะสำคัญในการค้นคว้า และสร้างองค์ความรู้ และการแก้ปัญหาที่หลากหลาย ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ทุกขั้นตอน มีการทำกิจกรรมด้วยการลงมือปฏิบัติจริงอย่างหลากหลาย เหมาะสมกับระดับชั้น (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551: 92)

การเรียนรู้วิทยาศาสตร์ เป็นการเรียนรู้ที่มีกระบวนการและขั้นตอนในการศึกษาที่เป็นระบบ มีความซับซ้อนและต้องอาศัยศักยภาพการทำงานของสมองซึ่งเด็กจำเป็นต้องใช้การคิดวิเคราะห์ในขั้นตอนต่างๆ ของการศึกษา (สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, 2552: 28-29) การคิดวิเคราะห์ช่วยให้มีการพิจารณาใคร่ครวญอย่างลึกซึ้งถึงรายละเอียดปลีกย่อยอย่างรอบคอบ ระมัดระวัง และโดยความเข้าใจในสถานการณ์ที่เกิดขึ้น (กัญญารัตน์ อรรถอำนวย และประสาท เนิ่องเฉลิม, 2561) และจะช่วยให้นักเรียนพบว่าการคิดนั้นเกิดขึ้นได้อย่างไร ทำงานได้อย่างไร มีสาเหตุที่มาและมีผลอย่างไร ซึ่งจะเป็ประโยชน์ในการค้นหาข้อเท็จจริง

ต่อไป สามารถในการแยกแยะความสัมพันธ์ของสิ่งต่างๆ วิเคราะห์ เชิงหลักการ เพื่อการค้นหาโครงสร้างระบบ เรื่องราว สิ่งของและการทำงานต่างๆ ว่าสิ่งเหล่านั้นดำรงอยู่ได้ในสภาพเช่นนั้น (ประพันธ์ศิริ สุเสารัจ, 2551: 55-58)

การคิดวิเคราะห์เป็นหัวใจของการพัฒนาในทุกๆ ด้าน เด็กทุกคนควรได้รับการประเมินและส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ เพื่อให้เด็กประสบความสำเร็จและก้าวหน้าในการเรียนรู้และอยู่รอดทั้งในวันนี้และในอนาคต ดังนั้นการพัฒนาคณิตศาสตร์จึงเป็นสิ่งจำเป็น และจะช่วยส่งเสริมการปูพื้นฐานทางสมองที่ดีให้แก่เด็กต่อไปในทุกด้าน จากการสังเกตการเรียนรู้และการปฏิบัติการสอนในโรงเรียนโพชนทองพัฒนาวิทยา อำเภอพวนทอง จังหวัดร้อยเอ็ด ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/2 1/4 1/6 และ 1/8 ในรายวิชาวิทยาศาสตร์ ปีการศึกษา 2561 สังเกตได้จากการตอบคำถามและการทำกิจกรรมใน ชั้นเรียน นักเรียนไม่สามารถบอกได้ว่าอะไรคือใจความสำคัญของเรื่องที่เรียน ไม่สามารถเชื่อมโยงความรู้ที่เรียนกับความรู้เดิมได้ ไม่สามารถเขียนบอกสาเหตุ หรือผลของเรื่องที่เรียนได้ และนักเรียนไม่สามารถบอกได้ว่าสิ่งที่ทำการทดลองหรือสิ่งที่เกิดขึ้น เกิดขึ้นโดยใช้หลักการใด มีวิธีการอย่างไร ซึ่งเกิดมาจากกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครูที่ยังไม่ได้เน้นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้เกิดการคิดวิเคราะห์

นอกจากนี้ลักษณะการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ยังเป็นลักษณะที่ใช้การบรรยาย ผู้สอนเป็นศูนย์กลางในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ผู้สอนให้ความสำคัญกับคำตอบมากกว่ากระบวนการ อีกทั้งผู้เรียนยังขาดเครื่องมือช่วยคิดในระหว่างการเรียนรู้ ทำให้ผู้เรียนมีโอกาสน้อยมากที่จะฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์อย่างที่เป็นที่ควรจะเป็น ทำให้ผู้เรียนกลายเป็นผู้ฟังมากกว่าผู้ฝึกปฏิบัติ เมื่อผู้เรียนขาดความสามารถในการคิดวิเคราะห์จึงส่งผลให้ผู้เรียนไม่สามารถสรุปความรู้หลังจากการทำกิจกรรมการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง ซึ่งจำเป็นต้องแก้ไขและได้รับการพัฒนา ดังนั้นจึงควรหาวิธีการ

การเรียนการสอนที่ช่วยพัฒนาการคิดวิเคราะห์ได้ ผู้วิจัยพบว่าการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ยึดการจัดการเรียนรู้ที่ยึดการจัดการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีการสร้างสรรค์ความรู้ (Constructivism) โดยใช้กระบวนการสืบเสาะหาความรู้ (สมบัติ การจนารักพงศ์ และคณะ, 2549: 15 ; ดาวรุ่ง อยู่ยั้งยืน และสถาพร ชันโต, 2556: 37)

ผังมโนทัศน์ (Concept Map) เป็นแผนภาพที่แสดงความสัมพันธ์ระหว่างมโนทัศน์ (Concept) ต่าง ๆ เกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่งอย่างเป็นลำดับขั้น เพื่อให้เกิดการสร้างองค์ความรู้อย่างเป็นระบบ (สุวิทย์ มูลคำ, 2553: 18) ผังมโนทัศน์เป็นผังที่แสดงมโนทัศน์หรือความคิดรวบยอดใหญ่ไว้ตรงกลาง และแสดงความสัมพันธ์ระหว่างมโนทัศน์ใหญ่กับมโนทัศน์ย่อย ๆ เป็นลำดับขั้นด้วยเส้นเชื่อมโยง (ทิตนา ขัมมณี, 2557: 393) การสร้างแผนผังมโนทัศน์นั้นเริ่มต้นโดยการเขียนมโนทัศน์ใหญ่ไว้ตรงกลางจากนั้นเขียนมโนทัศน์ที่มีความสำคัญรองลงมาเป็นลำดับขั้น จากใหญ่ไปย่อยเชื่อมมโนทัศน์ต่าง ๆ โดยใช้เส้นเชื่อมโยงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ จากนั้นเขียนคำเชื่อมที่แสดงถึงลักษณะของความสัมพันธ์ระหว่างมโนทัศน์ต้องคำนึงว่า คำที่นำมาเขียนนั้นควรเป็นคำสำคัญ ทำให้เห็นความสัมพันธ์ต่าง ๆ อย่างครอบคลุม เข้าใจ เนื้อหาดีขึ้น ให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีความหมาย ถูกต้อง และครอบคลุมเป็นการฝึกคิดวิเคราะห์ (สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, 2555: 87-91)

ด้วยเหตุผลและความสำคัญดังกล่าว ผู้ศึกษาค้นคว้าจึงสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับผังมโนทัศน์ เพื่อพัฒนาการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ให้สูงขึ้น และเพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้ให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อพัฒนาการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับผังมโนทัศน์ ให้ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 80

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research)

กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายเป็นนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/ 4 โรงเรียนโพหนองพัฒนวิทยา อำเภอโพหนอง จังหวัดร้อยเอ็ด ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 12 คน

เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัย

เนื้อหาเรื่อง บรรยากาศ 1 กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ตามหลักสูตรการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง 2560) ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แผนการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับผังมโนทัศน์ เรื่อง บรรยากาศ 1 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 8 แผน 2 รูปแบบ ได้แก่

1.1 แผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับผังมโนทัศน์ เรื่อง บรรยากาศ 1 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ตามวงจรปฏิบัติการที่ 1 จำนวน 4 แผน รวมเวลา 6 ชั่วโมง

1.2 แผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับผังมโนทัศน์ เรื่อง บรรยากาศ 1 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ตามวงจรปฏิบัติการที่ 2 จำนวน 4 แผน รวมเวลา 6 ชั่วโมง ซึ่งแผนการจัดการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้จะเป็นแผนที่เกิดจากการปรับปรุงแก้ไขแผนการจัดการเรียนรู้ของวงจรปฏิบัติการที่ 1

2. แบบประเมินการคิดวิเคราะห์ในแต่ละ
วงจร

ขั้นตอนการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยตามกระบวนการ
วิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) ใช้รูปแบบ
วงจร PAOR ตามแนวคิดของ Kemmis and
others (2013) ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ได้แก่
การวางแผน (Planning) การปฏิบัติ (Action)
การสังเกต (Observation) และการสะท้อนผล
(Reflection) ปฏิบัติการวิจัยทั้งสิ้น 2 วงจร
โดยการปฏิบัติการวิจัยมีรายละเอียด ดังนี้

วงจรปฏิบัติการที่ 1

1. การวางแผน

1.1 สังเกตพฤติกรรมนักเรียนของ
นักเรียนในระหว่างการสอนในรายวิชาวิทยาศาสตร์
ภาคเรียนที่ 1/2561 และเก็บข้อมูลเกี่ยวกับ
พฤติกรรมนักเรียน ซึ่งพบว่านักเรียนขาดการคิด
วิเคราะห์ในชั้นเรียน

1.2 กลุ่มเป้าหมายเป็นนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/4 โรงเรียนโพหนองพัฒนา
วิทยา อำเภอโพหนอง จังหวัดร้อยเอ็ด สำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 27
ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 12 คน

1.3 ค้นหาข้อมูลเกี่ยวกับวิธีการ
รูปแบบการสอนที่ช่วยพัฒนาพฤติกรรมคิด
วิเคราะห์ของนักเรียนจากหนังสือ เอกสารงานวิจัย
และอินเทอร์เน็ต ซึ่งผู้วิจัยเลือกรูปแบบการสอนแบบ
สืบเสาะหาความรู้ร่วมกับผังมโนทัศน์ มาใช้ในการ
พัฒนาการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนในงานวิจัยครั้งนี้

1.4 ดำเนินการสร้าง และพัฒนา
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย แผนการจัด
กิจกรรมการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับผัง
มโนทัศน์ เรื่อง บรรยากาศ 1 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
จำนวน 4 แผน รวมเวลา 6 ชั่วโมง และเครื่องมือที่
ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบประเมินการ
คิดวิเคราะห์ ตามขั้นตอนการสร้างเครื่องมือวิจัย

1.5 นำแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
และแบบประเมินพฤติกรรมความคิดวิเคราะห์เสนอ
ต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน เพื่อพิจารณาความ
สอดคล้องเหมาะสม ให้คำแนะนำในส่วนที่บกพร่อง
และให้ข้อเสนอแนะ

1.6 นำแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
และแบบประเมินการคิดวิเคราะห์ มาพิจารณา
ปรับปรุงแก้ไขแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตาม
คำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ จนได้แผนการจัดกิจกรรม
การเรียนรู้ และแบบประเมินการคิดวิเคราะห์ที่
สมบูรณ์

2. การปฏิบัติ (Action) ดำเนินการจัด
กิจกรรมการเรียนรู้ตามแผนการจัดกิจกรรมการ
เรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับผังมโนทัศน์

3. การสังเกต (Observation) สังเกตและ
ประเมินพฤติกรรมที่บ่งชี้พฤติกรรมความคิดวิเคราะห์
ของนักเรียนระหว่างดำเนินการจัดกิจกรรมการ
เรียนรู้ด้วยแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามวงจ
ปฏิบัติการที่ 1 ด้วยแบบประเมินการคิดวิเคราะห์

4. การสะท้อนผล (Reflection) นำข้อมูล
ที่ได้จากแบบประเมินการคิดวิเคราะห์มาวิเคราะห์
และประเมินผลคะแนนเปรียบเทียบกับเกณฑ์
ร้อยละ 80 เพื่อหาข้อสรุป ปัญหา และอุปสรรค
ต่างๆ ที่เกิดขึ้นในการปฏิบัติการวิจัยที่ยังไม่สามารถ
แก้ไขได้ในวงจรปฏิบัติการที่ 1 และหาแนวทางใน
การปรับปรุงแก้ไขปัญหา เพื่อนำไปใช้ในการปฏิบัติ
การวิจัยในวงจรถัดไป

วงจรปฏิบัติการที่ 2

1. การวางแผน (Planning)

1.1 นำผลสะท้อนจากวงจรปฏิบัติ
การที่ 1 มาวางแผนการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้
ของวงจรปฏิบัติการที่ 2

1.2 ศึกษาวิธีการที่สามารถปรับปรุง
แก้ไขปัญหายังไม่สามารถแก้ไขได้ในการปฏิบัติ
การวิจัยในวงจรปฏิบัติการที่ 1 เพื่อวางแผนการ
พัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ในวงจรปฏิบัติการที่ 2

2. การปฏิบัติ (Action) ปรับปรุงแก้ไขแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับผังมโนทัศน์ จำนวน 4 แผน เพื่อพัฒนาพฤติกรรมการคิดวิเคราะห์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/4 จำนวน 12 คน

3. การสังเกต (Observation) ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สังเกตและประเมินพฤติกรรมที่บ่งชี้พฤติกรรมการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนระหว่างดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยแบบประเมินการคิดวิเคราะห์

4. การสะท้อนผล (Reflection) นำข้อมูลที่ได้จากแบบประเมินการคิดวิเคราะห์มาวิเคราะห์และประเมินคะแนนเปรียบเทียบกับเกณฑ์ร้อยละ 80 เพื่อหาข้อสรุป ปัญหา และอุปสรรคต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในการปฏิบัติการวิจัย ทำการวิเคราะห์ข้อมูลว่าจากการจัดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้บรรลุตามความมุ่งหวังของการวิจัยหรือไม่ แล้วทำการสรุปผลจากการปฏิบัติการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูล

หลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับผังมโนทัศน์แต่ละวงจรปฏิบัติการ ผู้วิจัยบันทึกผลการสังเกตลงบนแบบประเมินการคิดวิเคราะห์ แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์โดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน นำผลการวิเคราะห์มาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้แล้วบรรยายสรุปแบบพรรณนาวิเคราะห์ เชื่อมโยงความสัมพันธ์ตามรูปแบบของการวิจัยเชิงปฏิบัติการ เพื่อจะได้รู้สภาพการณ์ที่เกิดขึ้นในการปฏิบัติกิจกรรมแต่ละวงจรปฏิบัติการว่า ปฏิบัติได้เหมาะสมหรือไม่เพียงใด มีปัญหา หรืออุปสรรคหรือไม่ เพื่อเป็นแนวทางในการพิจารณาหาวิธีแก้ไข วางแผนดำเนินการในวงจรปฏิบัติการต่อไป

ผลการวิจัย

วงจรปฏิบัติการที่ 1 นักเรียนสนใจใฝ่ใฝ่เรียนผ่านกิจกรรมการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับผังมโนทัศน์ ลงมือทำแผนผังมโนทัศน์ในช่วงแรกที่ยังคอยคั่นคั่น เพราะเป็นสิ่งใหม่ที่นักเรียนไม่เคยทำในช่วงแรกนักเรียนยังไม่รู้และเข้าใจในหลักการของการทำแผนผังมโนทัศน์ จึงทำให้ครูผู้สอนต้องยกตัวอย่างการทำแผนผังมโนทัศน์และอธิบายหลักการของการทำแผนผังมโนทัศน์ให้กับนักเรียน ส่วนปัญหาที่พบคือ นักเรียนส่วนหนึ่งเมื่อลงมือทำแผนผังมโนทัศน์แล้วอาจมีความไม่มั่นใจในสิ่งที่ลงมือทำ จึงทำการสอบถามและต้องการคำอธิบายอยู่เรื่อย ๆ จึงทำให้ต้องใช้เวลาในการเรียนรู้และทำความเข้าใจ ทำให้ในช่วงแรกของการจัดการเรียนการสอนมีการลดระยะเวลา นักเรียนยังขาดความเข้าใจในการแยกแยะวิเคราะห์เนื้อหา ทั้งการวิเคราะห์ความสำคัญของเนื้อหา การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของเนื้อหา และการวิเคราะห์หลักการของเนื้อหา ทำให้มีนักเรียนที่มีพฤติกรรมการคิดวิเคราะห์ผ่านเกณฑ์ ร้อยละ 80 จำนวน 8 คน และไม่ผ่านเกณฑ์ จำนวน 4 คน ครูแก้ปัญหาโดยการปรับปรุงแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่จะใช้ในวงจรปฏิบัติการที่ 2 โดยเน้นให้นักเรียนได้ทำการวิเคราะห์เนื้อหาเพิ่มขึ้น โดยจัดกิจกรรมที่นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติเอง ซึ่งจะทำให้นักเรียนมีความเข้าใจในเนื้อหามากขึ้น เพื่อพัฒนาพฤติกรรมการคิดวิเคราะห์ของนักเรียน

วงจรปฏิบัติการที่ 2 นักเรียนจำนวน 4 คน ที่มีการคิดวิเคราะห์ไม่ถึงเกณฑ์ร้อยละ 80 ซึ่งนักเรียนจำนวน 4 คน มีความเข้าใจและคุ้นเคยกับวิธีการในการทำแผนผังมโนทัศน์มากขึ้น และเข้าใจในหลักการของการทำแผนผังมโนทัศน์ เนื่องจากได้ทำแผนผังมโนทัศน์มาแล้วหลายครั้ง มีการเขียนแผนผังมโนทัศน์ได้ถูกต้อง สามารถทำการวิเคราะห์เนื้อหา ทั้งการวิเคราะห์ความสำคัญของเนื้อหา การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของเนื้อหา และการวิเคราะห์หลักการของเนื้อหา ได้รวดเร็วและ

ดีขึ้น และทำแผนผังมโนทัศน์ได้ดี เนื่องจากได้มีการคิดวิเคราะห์ ซึ่งได้เรียนรู้จากการทำแผนผังมโนทัศน์จนนำไปสู่ความถูกต้องของการวิเคราะห์ของเนื้อหา ทำให้นักเรียนมีพฤติกรรมการคิดวิเคราะห์ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 80 ทุกคน

อภิปรายผล

นักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับผังมโนทัศน์มีการคิดวิเคราะห์ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 80 ทุกคน เพราะการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เน้นให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ แสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ผ่านกระบวนการสอบถาม อภิปราย ทดลอง เพื่อหาคำตอบในสิ่งที่นักเรียนสงสัย นักเรียนเกิดการเรียนรู้และสามารถสรุปความรู้ด้วยตนเองได้ ได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเอง (ประสาธน์ เณียงเฉลิม, 2558 ; วัฒนา ประชากุล และประสาธน์ เณียงเฉลิม, 2559) ผังมโนทัศน์ช่วยสรุปความรู้จากสิ่งที่เรียนในคาบเรียน ทุกคาบ ได้ฝึกความสามารถในการหาส่วนประกอบที่สำคัญของเรื่องราวต่างๆ ได้ฝึกการหาความสัมพันธ์ของส่วนสำคัญต่างๆ และได้ฝึกการใช้หลักการในการหาความสัมพันธ์ต่างๆ ทำให้นักเรียนเข้าใจและจดจำเนื้อหาได้มากขึ้น (สุวิทย์ มูลคำ, 2553) โดยนำเสนอเป็นผังมโนทัศน์ซึ่งจะทำให้เห็นภาพการสรุปความคิดเรื่องต่างๆ แยกแยะเรื่องราว เหตุการณ์ ปรากฏการณ์ หรือสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ออกเป็นส่วนย่อยๆ หรือเป็นหมวดหมู่ว่าสิ่งเหล่านั้น ประกอบด้วย อะไร มีความสำคัญอย่างไร รวมทั้งการหาความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบเหล่านั้นว่ามีความสัมพันธ์กันอย่างไร และอาศัยหลักการอะไร ในหน้ากระดาษแผ่นเดียว มีการระบายสีที่สวยงาม มีการเขียนคำเชื่อมระหว่างหัวข้อ ซึ่งง่ายต่อการจดจำ และเป็นการเพิ่มโอกาสให้นักเรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเอง ได้ฝึกปฏิบัติ สืบค้น และค้นหาข้อมูล สังเกตและวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อนำมาซึ่งการสรุปผลการศึกษา โดยใช้กระบวนการทำผังมโนทัศน์ ซึ่งเป็นการสร้างองค์ความรู้ใหม่

ของนักเรียนและความรู้ที่ได้จะคงทนถาวร อีกทั้งนักเรียนได้ฝึกทักษะในด้านการคิดวิเคราะห์

การวิจัยปฏิบัติช่วยในการทำความเข้าใจธรรมชาติการเรียนรู้ของนักเรียน ครูมีส่วนร่วมในการแก้ไขประเด็นที่เป็นข้อบกพร่องทางเรียนของนักเรียนผ่านการวางแผน การปฏิบัติ การสังเกต และการสะท้อนผล (ประสาธน์ เณียงเฉลิม, 2561) ซึ่งวงจรปฏิบัติการที่ 1 สะท้อนให้เห็นว่านักเรียนมีความความสนใจในการเรียนการสอน กระตือรือร้น และอยากรู้ อยากเห็น ผ่านการมอบหมายงาน เมื่อนักเรียนลงมือทำร่วมกันก็จะสามารถสื่อสารและพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ของตนเองได้ดีขึ้น การเขียนแผนผังมโนทัศน์จะช่วยให้เกิดการคิดวิเคราะห์ และเมื่อสะท้อนผลผลการปฏิบัติในวงจรที่ 1 นั้น นักเรียนบางคนยังไม่ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 80 ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากระยะเวลาที่จำกัด รวมทั้งการเรียนการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ต้องอาศัยระยะเวลา (ประสาธน์ เณียงเฉลิม, 2558) ครูต้องยกตัวอย่างการทำแผนผังมโนทัศน์และอธิบายหลักการของการทำแผนผังมโนทัศน์ให้กับนักเรียน นอกจากนี้ การทำกิจกรรมการเรียนรู้ อาจมีการลดระยะเวลา หรือสอนได้ไม่ครบขั้นตอนบ้าง และนักเรียนยังขาดความเข้าใจในการแยกแยะวิเคราะห์เนื้อหา ทั้งการวิเคราะห์ความสำคัญของเนื้อหา การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของเนื้อหา และการวิเคราะห์หลักการของเนื้อหา ทำให้มีนักเรียนที่มีพฤติกรรมการคิดวิเคราะห์ผ่านเกณฑ์ ร้อยละ 80 จำนวน 8 คน และไม่ผ่านเกณฑ์ จำนวน 4 คน ครูแก้ปัญหาโดยการปรับปรุงแผนการ จัดกิจกรรมการเรียนรู้ ที่ใช้ในวงจรปฏิบัติการที่ 2 โดยเน้นให้นักเรียนได้ทำการวิเคราะห์เนื้อหาเพิ่มขึ้น นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติเอง ทำให้นักเรียนมีความเข้าใจในเนื้อหามากขึ้น วงจรปฏิบัติการที่ 2 นักเรียนจำนวน 4 คน ที่มีการคิดวิเคราะห์ไม่ถึงเกณฑ์ร้อยละ 80 ทั้งนี้ได้มีการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับผังมโนทัศน์ให้มีความน่าสนใจและคุ้นเคยกับวิธีการในการทำแผนผังมโนทัศน์ มากขึ้น นักเรียนเรียนรู้และเข้าใจในหลักการของการทำแผนผังมโนทัศน์

สามารถทำการวิเคราะห์เนื้อหาได้อย่างคล่องแคล่วขึ้น เนื่องจากผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาในบทเรียนและมีการคิดวิเคราะห์ ทำให้นักเรียนมีพฤติกรรมการคิดวิเคราะห์ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 80 ทุกคน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

ผู้สอนจึงต้องพยายามควบคุมเวลา และยืดหยุ่นกิจกรรมให้เหมาะสมกับเวลาและความสามารถของผู้เรียนในแต่ละกลุ่ม

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการเปรียบเทียบระหว่างการสอนโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ ร่วมกับผังมโนทัศน์กับการสอนรูปแบบอื่นๆ

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กัญญารัตน์ อรรถอำนวย และประสาธน์ เนื่องเฉลิม. (2561). ทำอย่างไรให้ผู้เรียนเกิดการคิดวิเคราะห์?. *วารสารบริหารและนิเทศการศึกษา*. 9(3): 18-25.
- ดาวรุ่ง อยู่ยั้งยืน และสถาพร ชันโต. (2556). การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5Es) ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความคิดสร้างสรรค์กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. *วารสารศึกษาศาสตร์ ฉบับวิจัยบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น*, 34-43.
- ทศนา แชมมณี. (2557). *ศาสตร์การสอน*. พิมพ์ครั้งที่ 18. กรุงเทพฯ: ด่านสุทธาการพิมพ์.
- ประพันธ์ศิริ สุเสารัจ. (2551). *การพัฒนาการคิด*. พิมพ์ครั้งที่ 2 ฉบับปรับปรุง. กรุงเทพฯ: 9119 เทคนิคพรินติ้ง.
- ประสาธน์ เนื่องเฉลิม. (2558). *การเรียนรู้วิทยาศาสตร์ในศตวรรษที่ 21*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ประสาธน์ เนื่องเฉลิม. (2561). *วิจัยปฏิบัติการทางการเรียนการสอน*. ขอนแก่น: คลังน่านาวิทยา.
- วีณา ประชากุล และประสาธน์ เนื่องเฉลิม. (2559). *รูปแบบการเรียนการสอน*. พิมพ์ครั้งที่ 3. ขอนแก่น: คลังน่านาวิทยา.
- สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. (2555). *ครูวิทยาศาสตร์มืออาชีพแนวทางการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ*. กรุงเทพฯ: อินเทอร์เน็ตดูเคชั่นซัพพลายส์.
- สุวิทย์ มูลคำ. (2547). *กลยุทธ์การสอนคิดวิเคราะห์*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์.
- สมบัติ การจนารักพงศ์ และคณะ. (2549). *เทคนิคการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ 5E ที่เน้นพัฒนาทักษะการคิดขั้นสูง: กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ธารอักษร.
- Kemmis, S., McTaggart, R. and Nixon, R. (2013). *The action research planner: Doing critical participatory action research*. Springer Science and Business Media.

ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3

Innovative Leadership of School Administrators Affecting Effectiveness of Schools under the Roi Et Primary Educational Service Area Office 3

ณัฐวุฒิ ศรีสนิท¹, โกวัฒน์ เทสบุต²
Nuttawut Srisanit¹, Kowat Tesaputa²

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) ศึกษาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 2) ศึกษาประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 และ 3) สร้างสมการพยากรณ์ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารและครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 จำนวน 337 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ โดยมีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา เท่ากับ .94 และแบบสอบถามประสิทธิผลของสถานศึกษา เท่ากับ .87 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และสถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐานคือการถดถอยพหุคูณแบบมีขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression)

ผลการวิจัยพบว่า 1) ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มี 3 ด้านอยู่ในระดับมากที่สุด ที่เหลืออีก 2 ด้านอยู่ในระดับมาก 2) ประสิทธิผลของสถานศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มี 3 ด้านอยู่ในระดับมากที่สุด ที่เหลืออีก 1 ด้านอยู่ในระดับมาก และ 3) ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 ประกอบด้วย 4 ด้าน คือ ด้านการมีบรรยากาศแห่งองค์การนวัตกรรม ด้านการมีความคิดสร้างสรรค์ ด้านการมีคุณธรรม จริยธรรม และด้านการมีวิสัยทัศน์ ซึ่งเขียนเป็นสมการพยากรณ์ได้ดังนี้

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ (Unstandardized Score)

$$Y' = 0.724 + 0.288(X_5) + 0.213(X_2) + 0.180(X_4) + 0.163(X_1)$$

¹ นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด

² อาจารย์ประจำสาขาวิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด

¹ Graduate Student Master of Education. Educational Administration Program, Faculty of Education Roi-Et Rajabhat University

² Lecturer of Educational Administration Program, Faculty of Education, Roi Et Rajabhat University

สมการพยากรณ์ในรูปแบบคะแนนมาตรฐาน (Standardized Score)

$$Z_y = 0.320(Z_{x_5}) + 0.258(Z_{x_2}) + 0.216(Z_{x_4}) + 0.175(Z_{x_1})$$

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม, ประสิทธิภาพของสถานศึกษา, สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 3

Abstract

This research aimed: 1) to study the innovative leadership of school administrators under Roi Et Primary Educational Service Area office 3, 2) to investigate the effectiveness of schools under Roi Et Primary Educational Service Area office 3. and 3) to create equations of school administrator innovative leadership for predicting effectiveness of the schools under Roi Et Primary Educational Service Area office 3. A sample used in this research was administrators and teachers in Roi Et Primary Educational Service Area office 3, a total 337. The research instruments for collecting data were five-rating scale questionnaires. The reliability research instrument of the innovative leadership of school administrators is .94 and the effectiveness of schools is .87. The statistics used for data analysis were percentage, mean, standard deviation and Pearson product moment correlation coefficient. The stepwise multiple regression was used for testing hypothesis.

The research findings were as follows: 1) the overall innovative leadership of school administrators under Roi Et Primary Educational Service Area Office 3 was at the highest level. When considering each aspect, it was found that 3 aspects at the highest level, the remaining 2 aspects were at high level ; 2) the overall Effectiveness of schools under Roi Et Primary Educational Service Area Office 3 was at the highest level. When considering each aspect, it was found that 3 aspects at the highest level, the remaining 1 aspect was at high level ; 3) Innovative leadership of school administrators affecting effectiveness of schools under Roi Et Primary Educational Service Area Office 3, comprised 4 aspects: innovation organization, creativity, morality and ethics, and vision. The prediction equations could be written as follows:

The regressive equation in the form of raw score (Unstandardized Score)

$$Y' = 0.724 + 0.288(X_5) + 0.213(X_2) + 0.180(X_4) + 0.163(X_1)$$

The regressive equation in the form of standard score (Standardized Score)

$$Z_y = 0.320(Z_{x_5}) + 0.258(Z_{x_2}) + 0.216(Z_{x_4}) + 0.175(Z_{x_1})$$

Keywords: Innovative leadership, Effectiveness of school, Roi Et Primary, Educational Service Area Office 3.

บทนำ

ในศตวรรษที่ 21 เป็นยุคที่มีการแข่งขันกันสูงของประเทศต่าง ๆ และกำลังเปลี่ยนไปด้วยปัจจัยที่ไม่อาจจับต้องได้มากขึ้น ได้แก่ ความรู้ เทคโนโลยีสารสนเทศ และการค้าขาย ข้ามประเทศที่อาศัยวัฒนธรรมเป็นสื่อ ดังนั้นองค์กรต่าง ๆ จึงมีความจำเป็นต้องเตรียมความพร้อมและปรับตัวให้มีจุดยืนที่มั่นคงในระดับหนึ่งบนเวทีเศรษฐกิจฐานความรู้ การพัฒนานวัตกรรมก็จะเป็นหนทางหนึ่งที่จะช่วยให้ทุกองค์การสร้างจุดยืนที่เข้มแข็งให้เพิ่มขึ้นสอดคล้องกับระบบสังคมเศรษฐกิจโลก กระทรวงศึกษาธิการ (2553: 43-44) ซึ่งปัจจุบันผู้นำองค์การยุคใหม่ต้องเผชิญปัญหาที่หลากหลายภายใต้สถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงตลอดเวลา เป็นความจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้นำต้องมีภาวะผู้นำที่เอื้อต่อการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจที่เกิดจากผู้ใต้บังคับบัญชาและเปิดให้มีอิสระในการทำงานมากขึ้น กระทรวงศึกษาธิการก็เช่นเดียวกัน จำเป็นจะต้องอาศัยผู้บริหารการศึกษาและผู้บริหารสถานศึกษา มืออาชีพ จึงจะทำให้การบริหารและการจัดการศึกษาประสบความสำเร็จและเป็นไปตามแนวทางที่พึงประสงค์ดังนั้นการศึกษาจึงจำเป็นที่จะต้องมีการปฏิรูปให้เป็นการศึกษา 4.0 ผู้เรียนสร้างนวัตกรรมได้โดยมุ่งเน้นการผลิตและพัฒนากำลังคน การวิจัยและนวัตกรรมเพื่อสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทย สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2560: 112-113) ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมจึงเป็นการประยุกต์ใช้ความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษาในการนำพาสถานศึกษาไปสู่ประสิทธิผล โดยคำนึงถึงปัจจัยต่าง ๆ ได้แก่ การมีวิสัยทัศน์ การมีความคิดสร้างสรรค์ การทำงานเป็นทีม การมีคุณธรรม จริยธรรม และการมีบรรยากาศองค์การแห่งนวัตกรรม ปัจจัยเหล่านี้ผู้บริหารสถานศึกษาต้องใช้เป็นกระบวนการสำคัญในด้านการพัฒนาให้เกิดประสิทธิผลในสถานศึกษาให้มากขึ้น เตือนใจ ดลประสิทธิ์ (2552: 79-80) ดังนั้นการบริหารจัดการโรงเรียนให้มีประสิทธิผล

และเกิดความยั่งยืน ผู้บริหารต้องนำนวัตกรรมมาพัฒนาสถานศึกษาเพื่อสร้างผลผลิตและพัฒนาสถานศึกษาในการบริหารจัดการที่นำไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายจากการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นรวดเร็วและทิศทางในการพัฒนาสถานศึกษาที่มุ่งเน้นความแปลกใหม่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว นวัตกรรมจึงเป็นสิ่งจำเป็นที่จะผลักดันงานที่ปฏิบัติไปสู่ความสำเร็จ ผู้บริหารจำเป็นต้องมีภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม มี ความชำนาญในการประยุกต์ทั้งในวิธีการคิด วิธีการทำงาน มีความซื่อสัตย์และเปิดรับข้อมูลเพื่อหาเหตุผล หาวิธีใหม่ๆ เพื่อสร้างผลงานที่มีประสิทธิภาพและต้องยอมลดบทบาทตนเองจากผู้นำแบบเดิม ๆ เพื่อประสานให้เกิดความร่วมมือในองค์กรและมีความยั่งยืนในองค์กรขึ้น

ประสิทธิผลของสถานศึกษาถือเป็นตัวชี้วัดในการบริหารจัดการศึกษาที่มีคุณภาพ บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ ประสิทธิผลของสถานศึกษาจึงเป็นเครื่องมือในการตัดสินใจว่าการบริหารสถานศึกษาได้มาตรฐานและมีคุณภาพหรือไม่ ซึ่งสอดคล้องกับ Hoy and Miskel (1991: 31) กล่าวว่า ผลสำเร็จที่บรรลุตามจุดประสงค์ขององค์การทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ ประสิทธิผลมีความสำคัญต่อองค์การ คือ 1) ช่วยตรวจสอบวัตถุประสงค์กับการจัดตั้งองค์การ 2) ประเมินผลการดำเนินงานกับแผนงานที่กำหนด 3) ประเมินผลสำเร็จกับวัตถุประสงค์ ในปัจจุบันของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 ที่ยังคงประสบปัญหาทั้งด้านบริหารจัดการ การมีวิสัยทัศน์ การมีคุณธรรมจริยธรรม การร่วมมือกันทำงานเป็นทีมและการสร้างบรรยากาศแห่งองค์การนวัตกรรม สภาพการจัดเรียนการสอนยังไม่สอดคล้องกับลักษณะเฉพาะของการจัดการศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา

จากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 เพื่อจะได้นำผลการวิจัยไปเป็นแนวทางในการ

พัฒนาด้านภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ให้สามารถมีภาวะผู้นำที่มุ่งเน้นในเชิงนวัตกรรมมาใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษาให้เกิดคุณภาพ ส่งผลให้เกิดประสิทธิผลต่อสถานศึกษาอย่างยั่งยืนต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3
2. เพื่อศึกษาประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3
3. เพื่อสร้างสมการพยากรณ์ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3

สมมติฐานงานวิจัย

1. ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาด้านการมีวิสัยทัศน์ การมีความคิดสร้างสรรค์ การทำงานเป็นทีม การมีคุณธรรม จริยธรรม และการมีบรรยากาศแห่งองค์การนวัตกรรม ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3
2. ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาสามารถพยากรณ์ประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการมีวิสัยทัศน์ 2) การมีความคิดสร้างสรรค์ 3) การทำงานเป็นทีม 4) การ

มีคุณธรรม จริยธรรม และ 5) การมีบรรยากาศแห่งองค์การนวัตกรรม ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 จำนวน 2,439 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 จำนวน 337 คน จากการเทียบจำนวนประชากรกับตาราง Krejcie and Morgan (1970: 607-610) และกระจายสัดส่วนเป็นผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 28 คน และครูจำนวน 309 คน แล้วจึงทำการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ตามขนาดสถานศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยแบ่งเป็น 3 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง และขนาดสถานศึกษา

ตอนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ ตามแนวคิดของลิเคิร์ต (Likert Type)

ตอนที่ 3 คำถามเกี่ยวกับประสิทธิผลของสถานศึกษา มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ ตามแนวคิดของลิเคิร์ต (Likert Type)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. ขอนหนังสือจากคณะกรรมการ มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด ถึงผู้บริหารสถานศึกษา และครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ดเขต 3

2. ดำเนินการแจกแบบสอบถามจำนวน 337 ชุด ให้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูในสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

3. เมื่อผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามคืนครบถ้วน ได้ทำการตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามซึ่งมีความสมบูรณ์ทุกฉบับ

4. นำแบบสอบถามที่สมบูรณ์มาลงรหัสให้คะแนนตามน้ำหนักคะแนนแต่ละข้อและบันทึกข้อมูลลงในคอมพิวเตอร์ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. วิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามโดยการแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ

2. วิเคราะห์ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา โดยหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยรวม และรายด้าน

3. วิเคราะห์ประสิทธิผลของสถานศึกษา โดยหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยรวม และรายด้าน

4. วิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา โดยหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน

5. วิเคราะห์องค์ประกอบของภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 โดยการ

วิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) และสร้างสมการถดถอยเพื่อพยากรณ์ตัวแปรตาม

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยพบดังนี้

1. ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า

1.1 ด้านการมีวิสัยทัศน์อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด จำนวน 4 ข้อ ที่เหลืออยู่ในระดับมาก ซึ่งข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาร่วมกับคณะครูในการกำหนดเกณฑ์และมาตรฐานการปฏิบัติงาน และเป็นแบบอย่างที่ดีในการปฏิบัติตามเกณฑ์

1.2 ด้านการมีความคิดสร้างสรรค์อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุดจำนวน 3 ข้อ ที่เหลืออยู่ในระดับมาก ซึ่งข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษามีการคิดวิเคราะห์และการแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ

1.3 ด้านการทำงานเป็นที่มออยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด จำนวน 7 ข้อ ที่เหลืออยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมการปฏิบัติงานร่วมกันของครูให้แลกเปลี่ยนเรียนรู้นวัตกรรมกับหน่วยงานอื่นในรูปแบบเครือข่าย

1.4 ด้านการมีคุณธรรม จริยธรรมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด จำนวน 7 ข้อ ที่เหลืออยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาล้ำเปลี่ยนแปลงโดยคำนึงถึงความเป็นธรรมและถูกกฎหมาย

1.5 ด้านการมีบรรยากาศแห่งองค์การอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด จำนวน 12 ข้อ ที่เหลืออยู่ใน

ระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมสนับสนุนให้คณะครูแสวงหาความรู้และทักษะใหม่ๆ จากแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนเพื่อนำไปสร้างหรือพัฒนานวัตกรรมเป็นของตนเอง

2. ประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า

2.1 ด้านการบริหารจัดการอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด จำนวน 2 ข้อ ที่เหลืออยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์ที่จะเป็นประโยชน์ต่อการบริหารและจัดการศึกษา

2.2 ด้านผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด จำนวน 5 ข้อ ที่เหลืออยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามเกณฑ์ที่โรงเรียนกำหนดไว้

2.3 ด้านการพัฒนาบุคลากรอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด จำนวน 3 ข้อ ที่เหลืออยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาจัดให้มีการพัฒนาศักยภาพบุคลากรทุกด้านและครูมีความรู้ความสามารถในการจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ

2.4 ด้านองค์การแห่งการเรียนรู้ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด จำนวน 8 ข้อ ที่เหลืออยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างบรรยากาศองค์การให้มีความกระตือรือร้น ในการแสวงหาความรู้และประสบการณ์ใหม่ๆ อยู่เสมอ

3. ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิผลของสถานศึกษาในระดับสูงมาก ($r = .881$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าทุกด้านมีความสัมพันธ์กันทางบวก

ในระดับสูงถึงสูงมาก ($r=0.743-0.835$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ โดยการคัดเลือกตัวแปรเพื่อพยากรณ์ใช้วิธีแบบมีขั้นตอน พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R) ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา เรียงลำดับจากตัวแปรพยากรณ์ที่ดีที่สุดมี 4 ด้าน คือด้านการมีบรรยากาศแห่งองค์การนวัตกรรม (X_5) ด้านการมีความคิดสร้างสรรค์ (X_2) ด้านการมีคุณธรรม จริยธรรม (X_4) และด้านการมีวิสัยทัศน์ (X_1) โดยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณสะสมของทั้ง 4 ด้านเท่ากับ .886 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยทั้ง 4 ด้านรวมกันสามารถพยากรณ์ประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 ได้ร้อยละ 78.50 เมื่อนำค่าสถิติต่าง ๆ มาสร้างสมการพยากรณ์ได้สมการพยากรณ์ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 ที่ดีที่สุดในรูปสมการคะแนนดิบ ดังนี้

$$Y' = 0.724 + 0.288(X_5) + 0.213(X_2) + 0.180(X_4) + 0.163(X_1)$$

หรือในรูปสมการคะแนนมาตรฐาน

$$Z_y = 0.320(Z_{x_5}) + 0.258(Z_{x_2}) + 0.216(Z_{x_4}) + 0.175(Z_{x_1})$$

อภิปรายผล

ผลการวิจัยภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 มีประเด็นที่สำคัญสามารถนำมาอภิปรายผล ได้ดังนี้

1. ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับ

มากที่สุด เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการมีบรรยากาศแห่งองค์การนวัตกรรม ด้านการมีคุณธรรมจริยธรรม และด้านการทำงานเป็นทีม อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ดเขต 3 เป็นหน่วยงานที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ผู้บริหารสถานศึกษาต้องส่งเสริมสนับสนุนให้คณะครูแสวงหาความรู้และทักษะใหม่ๆ จากแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาเพื่อนำไปสร้างและพัฒนานวัตกรรมให้เป็นของตนเอง นอกจากนี้ ผู้ปฏิบัติงานเองก็ต้องมีการยอมรับความคิดเห็นของบุคคลอื่นอยู่เสมอ ตลอดจนอาศัยการมีวิสัยทัศน์ร่วมกันที่จะสร้างการศึกษาให้โดดเด่น สอดคล้องกับโครงสร้างใหม่ๆ ที่ประยุกต์ใช้เทคโนโลยีให้เกิดประโยชน์และมีคุณค่าสูงสุด การสร้างวัฒนธรรมและบรรยากาศในการพัฒนานวัตกรรม ผู้บริหารต้องเป็นแบบอย่างในการปฏิบัติงาน สร้างบรรยากาศที่ทำงานมีคุณธรรมจริยธรรมและทำงานร่วมกันที่จะช่วยให้นักวิชาการสามารถสร้างหรือนำนวัตกรรมใหม่ๆ มาสู่สถานศึกษา ดังที่ ไพฑูรย์ สินลารัตน์ (2550: 114) อธิบายลักษณะและบทบาทของผู้นำในยุคนี้ว่า ผู้บริหารต้องมีความสามารถ มีทักษะ มีพฤติกรรมที่เหมาะสม รู้จักสถานการณ์และต้องเป็นผู้นำด้วยตนเอง ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาควรสร้างบรรยากาศที่แปลกใหม่เปลี่ยนแปลงการจัดการศึกษาใหม่ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงและเป็นไปในทิศทางที่ก่อให้เกิดผลในการปฏิบัติตนที่เกิดรูปธรรมในการจัดการศึกษา และก่อให้เกิดผลผลิตอย่างสร้างสรรค์ในสถานศึกษา สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ออรอนงค์ โรจนวิวัฒนบูลย์ (2553: 89) พบว่า บริบทภายนอกสถานศึกษามีการเปลี่ยนแปลงอย่างมาก ส่งผลให้ผู้บริหารสถานศึกษาต้องปรับทัศนคติและกลยุทธ์ในการพัฒนาสถานศึกษา ให้ผู้บริหารสถานศึกษามุ่งเน้นการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมมากขึ้น เพื่อสร้างความได้เปรียบอย่างยั่งยืน บริบทภายในสถานศึกษาด้านการให้บริการแห่งองค์การนวัตกรรมส่งผลต่อบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา ทั้งนี้แสดงให้เห็นว่า

ผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 มีภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมที่ส่งเสริมและพัฒนาให้มีประสิทธิภาพที่ดีที่จะส่งผลดีต่อตัวนักเรียนครู และบุคลากรทางการศึกษา ท่ามกลางกระแสการเปลี่ยนแปลงทางสังคมเทคโนโลยีที่รวดเร็วในปัจจุบัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ กชรัตน์ ทวีวงศ์ (2553: 124) ได้ทำการศึกษาเรื่องภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอแก่ง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระนองเขต 2 ซึ่งผลการศึกษาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ เวียงวิวรรณ ทำทูล (2557: 144) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อองค์การสมรรถนะสูงของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 21 โดยทำการสังเคราะห์องค์ประกอบของผู้นำเชิงนวัตกรรม ได้องค์ประกอบดังนี้คือ การมีวิสัยทัศน์ การเปลี่ยนแปลง การคิดสร้างสรรค์ การทำงานเป็นทีมและมีส่วนร่วมการมีจริยธรรมและตรวจสอบได้ การบริหารความเสี่ยงบรรยากาศแห่งองค์การนวัตกรรม ซึ่งภาวะผู้นำแต่ละองค์ประกอบอยู่ในระดับมากทุกด้าน

2. ประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ดเขต 3 พบว่า ประสิทธิภาพของสถานศึกษาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด เนื่องจากสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ดเขต 3 เป็นสถานศึกษาที่มีการบริหารจัดการศึกษาตามระบบคุณภาพที่มีการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง ส่งเสริมดำเนินงานเป็นขั้นตอนและเป็นระบบ โดยมีเป้าหมายในการทำงานที่ชัดเจนเป็นประจักษ์แก่สาธารณชน มีการนำเทคโนโลยีเข้ามาใช้เพื่อให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพและบรรลุประสิทธิผลสูงขึ้น ดังที่ อธิป ศรีบรรเทา, โกวิพัฒน์ เทศบุตร และนิราศ จันทร์จิตร (2561) ชี้ว่าองค์การสมัยสมัยใหม่ปฏิเสธบทบาทของเทคโนโลยีไม่ได้ เพราะเทคโนโลยีโดยเฉพาะอย่างยิ่งเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์มีความ

สำคัญต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านองค์การแห่งการเรียนรู้มีค่าเฉลี่ยสูงสุด เนื่องจากสถานศึกษามีการสร้างบรรยากาศขององค์การให้มีความกระตือรือร้นในการแสวงหาความรู้และประสบการณ์ไม่มีการพัฒนาความสามารถและศักยภาพของครูและบุคลากรส่งเสริมให้ครูและบุคลากรแสวงหาความรู้แนวคิดใหม่ๆ เพื่อเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ มีวิสัยทัศน์พันธกิจ และเป้าหมาย สอดคล้องกับงานวิจัยของนงลักษณ์ เรือนทอง (2552: 145) ได้ศึกษารูปแบบการบริหารสถานศึกษาที่มีประสิทธิผล พบว่าองค์ประกอบของรูปแบบการบริหารสถานศึกษาที่มีประสิทธิผล ได้แก่ การเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ ผู้บริหารและครูเป็นมืออาชีพ มีการบริหารจัดการและมีสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้เน้นการเรียนการสอน

3. ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ดเขต 3 พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ดเขต 3 มีความสัมพันธ์กันเชิงบวกในระดับสูงมากอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาได้ส่งเสริม สนับสนุนให้คณะครูแสวงหาความรู้และทักษะใหม่ๆ จากทั้งแหล่งเรียนรู้ภายในและภายนอกสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอัมพร อิสสรารักษ์ (2547: 97) ได้ศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำกับประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตภาคตะวันออกเฉียง ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำกับประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตภาคตะวันออกเฉียง มีความสัมพันธ์กันทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และผลการวิจัยของ วันชัย นพรัตน์ (2540: 138) ได้ศึกษาเกี่ยวกับภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษา

สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ในเขตการศึกษา 12 พบว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนโดยรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษา

4. ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณระหว่างองค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาและประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ดเขต 3 จากทั้งหมด 5 องค์ประกอบ มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จำนวน 4 องค์ประกอบตามลำดับดังนี้คือ องค์ประกอบด้านด้านการมีบรรยากาศแห่งองค์การนวัตกรรม ด้านความคิดสร้างสรรค์ ด้านการมีคุณธรรมจริยธรรม และด้านการมีวิสัยทัศน์ จะเห็นว่าองค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารการศึกษาด้านการมีบรรยากาศแห่งองค์การนวัตกรรม แสดงให้เห็นถึงความสำคัญและความจำเป็นที่ผู้บริหารสถานศึกษา ต้องส่งเสริมให้ครูมีการพัฒนาทักษะใหม่ๆ สร้างบรรยากาศภายในสถานศึกษาที่ทำให้รู้สึกถึงความเท่าเทียมกัน จัดการพัฒนาสมรรถนะทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ นำเอาเทคโนโลยีเข้ามา มีบทบาทและสามารถให้ครูบุคลากรผู้เรียนเข้าถึงองค์ความรู้ได้อย่างหลากหลายและรวดเร็ว องค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาด้านการมีความคิดสร้างสรรค์ ซึ่งจะเห็นได้ว่าหากผู้บริหารสถานศึกษาต้องการพัฒนาสถานศึกษาของตนเองให้มีประสิทธิผลมากขึ้น ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาด้านการมีคุณธรรมจริยธรรม ซึ่งจะเห็นได้ว่าการที่สถานศึกษาจะพัฒนาไปสู่ประสิทธิผลของสถานศึกษาผู้บริหารสถานศึกษา ควรตระหนักเสมอในการใช้อำนาจโดยใช้หลักธรรมาภิบาลในหน่วยงาน สร้างจิตสำนึกที่ดี ด้านการมีวิสัยทัศน์ พบว่า เมื่อมีตัวแปรภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา จะเห็นได้ว่าการที่สถานศึกษาจะพัฒนาไปสู่การมีประสิทธิผลของสถานศึกษาและได้รับความเชื่อมั่นจากบุคลากร ผู้ปกครอง ผู้บริหารต้อง มีวิสัยทัศน์ที่แปลกใหม่ สอดคล้องกับแนวคิดของ

วิระวัฒน์ ปันนิตามัย (2544: 60) ได้อธิบายคุณลักษณะของผู้นำที่มีวิสัยทัศน์ประกอบด้วย 1)การสร้างวิสัยทัศน์ 2)วิสัยทัศน์สู่การเผยแพร่ 3)ปฏิบัติตามวิสัยทัศน์ 4)การมีความคิดเชิงกลยุทธ์ 5)การเป็นแบบอย่างที่ดีจากผลการวิจัยพบว่า มีตัวแปรภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ถูกตัดออกจากสมการอำนาจการพยากรณ์จำนวน 1 ตัวแปร คือตัวแปรด้านการทำงานเป็นทีม ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการบริหารหรือการทำงานของผู้บริหารสถานศึกษา มีการกำหนดขอบเขตอำนาจหน้าที่ที่มากจนเกินไป มีการมอบหมายงานที่ไม่ตรงกับบทบาทหน้าที่ ทำให้การประสานงานการปฏิบัติงานร่วมกันไม่มีความราบรื่น ไม่เปิดโอกาสให้ครูบุคลากรได้วิเคราะห์ปัญหาที่เกิดจากการทำงานเพื่อสะท้อนผลการทำงานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นสอดคล้องกับแนวคิดของ ฉันทนา จันทร์บรรจง (2542: 70) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบพื้นฐานที่สำคัญในการทำงานเป็นทีมที่เกื้อหนุนการทำงานให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ได้แก่ 1) มีจุดมุ่งหมายและความมุ่งหมายที่จะบรรลุความสำเร็จร่วมกัน 2) ผู้นำมีคุณลักษณะที่เหมาะสม 3) สมาชิกมีลักษณะที่เหมาะสม 4) มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างสมาชิก 5) วิธีการทำงานที่ให้ความสำคัญกับข้อมูล และ 6) บรรยากาศของกลุ่มเป็นกันเอง

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ด้านการมีวิสัยทัศน์ ผู้บริหารสถานศึกษาควรคำนึงถึงบริบทและยุทธศาสตร์การพัฒนาศึกษาวิสัยทัศน์ของสถานศึกษาในอนาคตเพื่อให้ทราบเป้าหมายร่วมกัน
2. ด้านการมีความคิดสร้างสรรค์ ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ความสำคัญสร้างทางเลือกให้บุคลากรได้พัฒนาตนเอง มีเวทีนำเสนอผลงานช่วยกระตุ้นให้บุคลากรเกิดความคิดสร้างสรรค์และ

ประสิทธิภาพในการทำงานอย่างต่อเนื่อง

3. ด้านการทำงานเป็นทีม ผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดให้มีการนำเสนอผลการปฏิบัติงานในแต่ละรอบภาคเรียน เพื่อสะท้อนผลและเปิดโอกาสให้มีการซักถาม

4. ด้านการมีคุณธรรม จริยธรรม ผู้บริหารสถานศึกษาควรยึดหลักคุณธรรม จริยธรรมในการทำงาน กล่าวที่จะเปลี่ยนแปลง โดยคำนึงถึงความ เป็นธรรมและถูกกฎหมาย

5. ด้านการมีบรรยากาศแห่งองค์การนวัตกรรม ผู้บริหารสถานศึกษาควรคิดค้นกระบวนการทำงานหลากหลาย นำเอาเทคโนโลยีสารสนเทศให้บุคลากร และผู้เรียนได้ศึกษา

6. ประสิทธิภาพของสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาและครูต้องได้รับการสนับสนุนการพัฒนาทางวิชาการและความรู้อยู่เสมอ แสดงให้เห็นว่าโดยรวมของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 ยังขาดการสนับสนุนการพัฒนาทางด้านวิชาการ ควรจัดให้มีการอบรมการพัฒนาวิชาการและความรู้ใหม่ ๆ อยู่เสมอ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3

2. ควรมีการศึกษาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 ที่ส่งผลต่อปัจจัยด้านอื่น ๆ

3. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยอื่น ๆ หรือปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3

เอกสารอ้างอิง

- กชรัตน์ ทวีวงศ์. (2553). *ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอแกลง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 2*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2559). *คู่มือการประชุมเชิงปฏิบัติการชี้แจงแนวทางการดำเนินงานโครงการโรงเรียนประชารัฐโครงการสานพลังประชารัฐด้านการศึกษาพื้นฐานและการพัฒนาผู้นำ*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์ การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- ฉันทนา จันทร์บรรจง. (2542). *จิตวิทยาการบริหาร*. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- เตือนใจ ดลประสิทธิ์. (2552). *การพัฒนากระบวนการพัฒนาสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพมหานคร.
- นงลักษณ์ เรือนทอง. (2550). *รูปแบบการบริหารโรงเรียนที่มีประสิทธิผล*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศิลปากร, กรุงเทพมหานคร.
- ไพฑูริย์ สีนลารัตน์. (2550). *การเปลี่ยนผ่านการศึกษาเข้าสู่ยุคเศรษฐกิจฐานความรู้*. กรุงเทพฯ: คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วันชัย นพรัตน์. (2540). *ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ในเขตการศึกษา 12*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.
- วีระวัฒน์ ปันนิตามัย. (2544). *เชาว์อารมณ์ (E.Q): ดัชนีความสุขและความสำเร็จของชีวิต*. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: เอ็กซ์เปอร์เน็ท.
- เวียงวิวรรณ์ ทำทูล. (2557). *ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารส่งผลกระทบต่อองค์การขีดสมรรถนะสูงของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 21*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยขอนแก่นขอนแก่น.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). *แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579*. กรุงเทพฯ: บริษัทพริกหวานกราฟฟิค จำกัด.
- อธิป ศรีบรรเทา, โกวิทย์ เทศบุตร และนิราศ จันทจร. (2561). “ระบบสารสนเทศวิทยาลัยเทคนิค: ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผล”. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*, 12(1): 289-301.
- อรอนงค์ ไรจน์วัฒนบูลย์. (2553). *การพัฒนาตัวแบบภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม*. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต. สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, กรุงเทพมหานคร.
- อัมพร อิสสวรักษ์. (2547). *ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำกับประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตภาคตะวันออก*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.
- Hoy, W.K. and Miskel, C.G. (1991). *Educational Administration: Theory, Research, and Practice*. 4th ed. New York: McGraw-Hill.

Krejcie, R. V., and Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3): 607-610.

Likert, R.R. (1962). *New pattern of Management*. New York: McGraw-Hill.

การศึกษาความฉลาดทางดิจิทัลในระดับการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในเชิงสร้างสรรค์ ของนักเรียนโรงเรียนสารคามพิทยาคม อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม

An Investigation into Digital Intelligence at the Digital Creativity Use Level of Sarakhampittayakhom School Students, Mueng District, Maha Sarakham Province

พัทธนันท์ เสนาจักร¹, ลักขณา สริวัฒน์²

Puttanun Sanajuk¹, Lakkhana Sariwat²

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความฉลาดทางดิจิทัลในระดับการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนโรงเรียนสารคามพิทยาคม อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม จำแนกตามเพศ, ระดับช่วงชั้น และผลการเรียน โดยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถามพฤติกรรมการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในเชิงสร้างสรรค์จากนักเรียนจำนวน 364 คน ที่ได้มาโดยใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน, t-test for Independent samples และ One-Way ANOVA ผลการวิจัยพบว่า ความฉลาดทางดิจิทัลในระดับการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในเชิงสร้างสรรค์ทั้งโดยรวมและจำแนกตามตัวแปรเพศ, ระดับการศึกษา และผลการเรียนของนักเรียนโรงเรียนสารคามพิทยาคม อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม อยู่ในระดับน่าพอใจ และผลการเปรียบเทียบความฉลาดทางดิจิทัลในระดับการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนตามตัวแปรทั้งสามพบว่าไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ: ความฉลาดทางดิจิทัล, ระดับการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในเชิงสร้างสรรค์, นักเรียนโรงเรียนสารคามพิทยาคม

Abstract

The research aimed to investigate and compare Digital Creativity Use Level of Sarakhampittayakhom School students, Mueng District, Maha Sarakham Province classified into gender, class level, and learning achievement. The data were collected through a questionnaire on behaviors on using technology at the digital creativity of 364 students selected by multi-stage random sampling technique and they were analyzed by mean, standard deviation, t-test for Independent samples as well as One-Way ANOVA. The findings

¹ นิสิตระดับปริญญาตรี สาขาวิชาจิตวิทยา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

² รองศาสตราจารย์ ดร. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

¹ Undergraduate Student in Psychology, Faculty of Education, Mahasarakham University

² Associate Professor, Faculty of Education, Mahasarakham University

revealed that the Digital Intelligence at the Digital Creativity Use Level of Sarakhampittayakhom School students, Mueng District, Maha Sarakham Province as a whole and classified into gender, class level and learning achievement was at the satisfied level and the results of whose Digital Intelligence at the Digital Creativity Use Level comparison among those three variables were not different.

Keywords: Digital Intelligence, the Digital Creativity Use Level, Sarakhampittayakhom School students

บทนำ

เทคโนโลยีสารสนเทศ (Information Technology: IT) แรกเริ่มเป็นการนำเทคโนโลยีมาสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสารสนเทศทำให้สารสนเทศมีประโยชน์และใช้งานได้กว้างขวางมากขึ้น โดยเทคโนโลยีที่กล่าวถึง ได้แก่ การจัดเก็บ การสื่อสาร การประมวลผลและการนำเสนอข้อมูลสารสนเทศเป็นต้น และเทคโนโลยีสารสนเทศมีการเริ่มใช้งานในประเทศไทยเมื่อปี พ.ศ. 2507 เป็นครั้งแรก และในขณะนั้นเทคโนโลยีสารสนเทศยังไม่แพร่หลาย จะมีเพียงการใช้โทรศัพท์เพื่อการติดต่อสื่อสารและนำคอมพิวเตอร์มาช่วยประมวลผลข้อมูลงานด้านสารสนเทศต่างๆ ส่วนใหญ่ยังคงเป็นงานภายในสำนักงานที่ยังไม่มีอุปกรณ์และเครื่องมือด้านเทคโนโลยีช่วยงานมากนัก ปัจจุบันนี้เทคโนโลยีสารสนเทศมีการพัฒนาและมีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ส่งผลให้การติดต่อสื่อสารมีความสะดวกและมีประสิทธิภาพมากขึ้นกว่าในยุคอดีต เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่องมาโดยตลอดและในปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วคอมพิวเตอร์จึงเป็นระบบพื้นฐานในการพัฒนาเทคโนโลยีทุก ๆ ด้าน (เอกนถน บางท่าไม้, 2558) ด้วยเหตุที่เทคโนโลยีเป็นเครื่องมือสำคัญชนิดหนึ่งที่ใช้ในการดำรงชีวิตของบุคคลจึงต้องปรับเปลี่ยนให้สอดคล้องกับกระแสการเปลี่ยนแปลงของประเทศชาติและสังคมโลกอยู่ตลอดเวลา การส่งเสริมการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องเพื่อพัฒนาคุณภาพ ประสิทธิภาพ และขีดความสามารถของคนส่วนใหญ่ในประเทศจำเป็นที่

ต้องมีการจัดให้ (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2561) ในช่วงระยะเวลา 5 ปีที่ผ่านมาความเจริญก้าวหน้าและการเติบโตอย่างก้าวกระโดดด้านเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ ระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต และเทคโนโลยีการสื่อสารได้เปลี่ยนวิถีทางการดำเนินชีวิต การดำเนินธุรกิจและการสื่อสารของคนในสังคมไปอย่างมากมาย งานวิจัยด้านเทคโนโลยีการสื่อสารบ่งชี้ว่าสื่อหรือเครื่องมือสื่อสารที่ได้รับความนิยมในแต่ละช่วงเวลาจะมีอิทธิพลต่อความคิดของคน โดยเป็นปัจจัยสำคัญที่กำหนดกรอบความคิดและความเข้าใจในการมองโลกอย่างรอบด้าน (ปณิชา นิติพรมงคล, 2554: 1)

จากการสำรวจการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในครัวเรือน พ.ศ. 2561 สำนักงานสถิติแห่งชาติ พบว่า ประชากรกลุ่มอายุ 10-14 ปี (ร้อยละ 85.3) และกลุ่มอายุ 15-19 ปี (ร้อยละ 94.1) ใช้อินเทอร์เน็ตมากที่สุดโดยใช้อินเทอร์เน็ตตามสถานที่ต่างๆ ผ่านโทรศัพท์มือถือ (ร้อยละ 89.9) ใช้ที่บ้าน/ที่พักอาศัย (ร้อยละ 67.5) และใช้ที่ทำงาน (ร้อยละ 31.2) ประชากรส่วนใหญ่ใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อกิจกรรม Social Network (Facebook, Twitter, Google Plus, LINE, Instagram) (ร้อยละ 94.1) ใช้ในการดาวน์โหลดรูปภาพ/หนังสือ/เพลง/เกม เล่นเกม ดูหนัง ฟังเพลง วิทยุ (ร้อยละ 89.3) และใช้ในการอัปโหลดข้อมูล รูปภาพ/วิดีโอ เพลง Software ฯลฯ เพื่อการแบ่งปัน (Share) บนเว็บไซต์ (ร้อยละ 57.0) และใช้บริการฟังก์ชันบนโทรศัพท์มือถือ (ร้อยละ 82.4) ใช้บริการ SMS (ร้อยละ 66.1) และใช้บริการ data (Internet เช่น mms, e-mail, social media

เป็นต้น) (ร้อยละ 50.2) ปัจจุบันนี้อินเทอร์เน็ตเป็นสื่อเสรีที่มีบทบาทอย่างมากทั้งในเชิงสร้างสรรค์และเป็นภัยคุกคามต่อสังคมไทย วิถีชีวิตของผู้คนต้องแวดล้อมไปกับเทคโนโลยีสมัยใหม่ตั้งแต่ลืมตาจนหัวถึงหมอน แดงบรรดาเด็กรุ่นใหม่ที่เกิดมาพร้อมดิจิทัล และเติบโตอยู่ท่ามกลางวิถีชีวิตแบบดิจิทัล จนกระทั่งมีการขนานนามเด็กเหล่านี้ว่าเป็นชาวดิจิทัล (Digital Natives) (ปาริชาติ สถาปิตานนท์, 2559) เมื่อมีการนำดิจิทัลมาใช้เป็นส่วนหนึ่งของการดำรงชีวิตในเยาวชนยุคปัจจุบัน ทำให้เกิดผลข้างเคียงที่ตามมาทั้งสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ที่เรียกว่า เทคโนโลยีดิจิทัล โดยนักการวิจัยได้หันมาให้ความสำคัญกับการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลของเยาวชนไทย ทำให้เกิดตระกูลศัพท์ขึ้นมาใหม่คือ DQ เนื่องจากเด็กไทยเสพและใช้ข้อมูลดิจิทัลแตกต่างจากผู้ใหญ่โดยมีปัจจัยหลายอย่างทำให้ยากที่ผู้ใหญ่ตลอดจนคุณครูจะเข้าใจความเสี่ยงและภัยคุกคามที่เด็กเผชิญอยู่ ปัญหาที่จึงเกิดเป็นช่องว่างที่ทำให้ผู้ใหญ่ไม่สามารถให้คำแนะนำในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลอย่างมีความรับผิดชอบและถูกวิธีได้ สำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ตระหนักถึงการพัฒนาดิจิทัลในมิติด้านสังคม โดยเฉพาะการเสริมสร้างและยกระดับทักษะชีวิตในโลกยุคดิจิทัล หรือความฉลาดทางดิจิทัล (Digital Intelligence: DQ) ให้กับเด็กและเยาวชน เพราะทักษะเหล่านี้เป็นรากฐานในการปลูกฝังความคิดและทัศนคติต่อไป (วิทยา ดำรงเกียรติศักดิ์, 2561) ความฉลาดทางดิจิทัล (Digital Intelligence) หรือ DQ เป็นชุดของความสามารถด้านการรับรู้ สติปัญญาอารมณ์และสังคม ที่จะทำให้นักในยุคดิจิทัล (Digital Citizens) สามารถเผชิญหน้ากับความท้าทายและปรับตัวให้เข้ากับยุคดิจิทัลได้อย่างเหมาะสม แบ่งได้ 3 ระดับ ได้แก่ ระดับพลเมืองดิจิทัล (Digital Citizenship), ระดับการสร้างสรรค์ทางดิจิทัล (Digital Creativity) และระดับผู้ประกอบการทางดิจิทัล (Digital Entrepreneurship) (วิทยา ดำรงเกียรติศักดิ์, 2561) จากข้อมูลล่าสุดโรงพยาบาลรามธิบดีพบว่าเด็กไทย

ยุค Gen Z ใช้เวลาติดหน้าจอเฉลี่ย 5 ชั่วโมง/วัน หรือ 35 ชั่วโมง/สัปดาห์มากกว่าเด็กต่างประเทศที่เฉลี่ย 2 ชั่วโมง/วัน อีกทั้งปัญหาการติดยาเสพติดของเด็กไทยนับวันยิ่งรุนแรงขึ้น โดนส่วนหนึ่งเกิดจากวิธีการเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่ใช้อุปกรณ์ไอทีเลี้ยงลูก ทำให้อิทธิพลหรือความฉลาดทางอารมณ์ของเด็กลดลง เนื่องจากขาดปฏิสัมพันธ์กับคนรอบข้างและกิจกรรมที่ได้เรียนรู้จากธรรมชาติ รวมถึงการเกิดทุกข์จากการเปรียบเทียบระหว่างชีวิตตนเองและชีวิตเพื่อนในสังคมออนไลน์ที่มีชีวิตดีกว่า จนขาดการยอมรับและนับถือตนเองทำให้เด็กรู้สึกด้อยคุณค่าในตัวเอง และอาจทำให้เกิดโรคซึมเศร้าจากโลกเสมือนจริงขึ้นได้สุดท้ายแล้วผลเรียนก็จะตกมีปัญหาทางสุขภาพที่ตามมา (ลักษณะ คงลาภ และคณะ, 2561) ซึ่งผลการค้นพบดังกล่าวแสดงให้เห็นถึงพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตของเด็กและเยาวชนไทยเป็นไปในทางที่ก่อให้เกิดโทษมากกว่าประโยชน์ ทั้งนี้เพราะมีการใช้อินเทอร์เน็ตในรูปแบบที่ไม่เกิดความสร้างสรรค์ จึงทำให้เกิดตัวแปรที่ใช้ในการสำรวจการใช้อินเทอร์เน็ตขึ้น นั่นคือ การสร้างสรรค์ทางดิจิทัล ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของระดับของความฉลาดทางดิจิทัล ซึ่งหมายถึงความสามารถใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในเชิงสร้างสรรค์ ความสามารถในการเข้าเป็นส่วนหนึ่งของเศรษฐกิจดิจิทัลโดยการใช้เครื่องมือดิจิทัลเปลี่ยนความคิดให้กลายเป็นสินค้าหรือบริการที่ใช้งานได้จริง (ปณิดา วรรณพิรุณ และนำโชค วัฒนานันท์, 2561) ประกอบด้วย 8 ทักษะที่จำเป็น ได้แก่ 1) ความเป็นผู้สร้างสรรค์ดิจิทัล 2) สุขภาพของการใช้เทคโนโลยี 3) การจัดการความเสี่ยงด้านเนื้อหาบนสังคมออนไลน์ 4) การบริหารจัดการความมั่นคงปลอดภัยบนสังคมออนไลน์ 5) การบริหารจัดการและควบคุมตนเอง 6) ร่วมมือและติดต่อสื่อสารออนไลน์ 7) คิดคำนวณและสร้างสรรค์เนื้อหา 8) บริหารจัดการสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา (DQ institute, 2018)

โรงเรียนสารคามพิทยาคม อำเภอเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม เป็นโรงเรียนขนาด

ใหญ่พิเศษในปีการศึกษา 2561 เปิดทำการสอนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จัดการเรียนการสอน 102 ห้องเรียน มีนักเรียนทั้งหมด 4,009 คน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2561) ผู้วิจัยได้รับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพด้านจิตวิทยาการแนะแนวในโรงเรียนนี้ พบว่าโรงเรียนสารคามพิทยาคมเป็นโรงเรียนที่ส่งเสริมให้ครูผู้สอนใช้เทคโนโลยีร่วมกับการเรียนการสอน เพื่อช่วยให้ผู้เรียนมีแรงจูงใจในการเรียนสูงขึ้น โดยโรงเรียนมีการอำนวยความสะดวกในรูปแบบการติดตั้งระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตในห้องเรียนทุกห้องอย่างทั่วถึง สำหรับนักเรียนสามารถทำกิจกรรมและงานด้านต่างๆ รวมทั้งมีแหล่งเรียนรู้ในการสืบค้นข้อมูล และโรงเรียนยังได้มุ่งเน้นให้นักเรียนสามารถใช้เทคโนโลยีได้อย่างสร้างสรรค์และใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด จากการสังเกตพฤติกรรมการใช้เทคโนโลยีของนักเรียนพบว่านักเรียนโรงเรียนสารคามพิทยาคมมีความสนใจและใช้เทคโนโลยีได้ระดับดี แต่ความสนใจของนักเรียนส่วนใหญ่มักเน้นไปในเรื่องของความบันเทิงด้วยการใช้ Social network มากเกินไปไม่เกิดประโยชน์อย่างสร้างสรรค์ต่อการเรียนรู้ การพัฒนาและส่งเสริมความสามารถของตนเอง ด้วยเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาความฉลาดทางดิจิทัลในระดับการใช้เทคโนโลยีในเชิงสร้างสรรค์ทางดิจิทัลของนักเรียนโรงเรียนสารคามพิทยาคม เพื่อให้ได้ข้อมูลว่าสามารถใช้เทคโนโลยีได้อย่างสร้างสรรค์ในระดับใด และมากน้อยเพียงใด รวมทั้งตัวแปรส่วนบุคคลส่งผลเหมือนหรือแตกต่างกันหรือไม่ เพื่อเป็นแนวทางในการเสนอแนะ ส่งเสริมป้องกัน และแก้ไขปัญหาสำหรับบิดา มารดา หรือผู้ปกครอง ครูและผู้ที่เกี่ยวข้องสำหรับเด็กและเยาวชนให้สามารถใช้ดิจิทัลอย่างสร้างสรรค์และเกิดประโยชน์สูงสุด

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความฉลาดทางดิจิทัลในระดับการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียน

โรงเรียนสารคามพิทยาคม จำแนกตามเพศ, ระดับการศึกษา และผลการเรียน

2. เพื่อเปรียบเทียบความฉลาดทางดิจิทัลในระดับการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนโรงเรียนสารคามพิทยาคม จำแนกตามเพศ, ระดับการศึกษา และผลการเรียน

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 โรงเรียนสารคามพิทยาคม อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม จำนวน 364 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอนจากประชากรทั้งหมด 4,009 คน จำแนกตามเพศได้เพศชาย 138 คน เพศหญิง 226 คน จำแนกตามระดับช่วงชั้นได้มัธยมศึกษาตอนต้น 187 คน มัธยมศึกษาตอนปลาย 177 คน และจำแนกตามผลการเรียนได้ผลการเรียนดีเยี่ยม 212 คน ผลการเรียนดี 93 คน ผลการเรียนปานกลาง 40 คนและผลการเรียนต่ำ 19 คน

เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามพฤติกรรมการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในเชิงสร้างสรรค์แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ที่ผ่านการประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญ 3 คน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามพฤติกรรมการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในเชิงสร้างสรรค์ไปเก็บข้อมูลจากนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 โรงเรียนสารคามพิทยาคม อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม จำนวน 364 คน ที่ได้มาจากการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) โดยเก็บกับกลุ่มตัวอย่างตามที่มีอยู่และให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามจนครบตามจำนวนที่ต้องการ

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบน

มาตรฐาน เพื่อหาระดับพฤติกรรมการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในเชิงสร้างสรรค์โดยการแปลความหมายตามเกณฑ์คะแนนเฉลี่ยของบุญชม ศรีสะอาด (2553) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51–5.00 หมายถึง มีพฤติกรรมอยู่ในระดับดีมาก

ค่าเฉลี่ย 3.51–4.50 หมายถึง มีพฤติกรรมอยู่ในระดับดี

ค่าเฉลี่ย 2.51–3.50 หมายถึง มีพฤติกรรมอยู่ในระดับน่าพอใจ

ค่าเฉลี่ย 1.51–2.50 หมายถึง มีพฤติกรรม

อยู่ในระดับไม่น่าพอใจ

ค่าเฉลี่ย 1.00–1.50 หมายถึง มีพฤติกรรมอยู่ในระดับที่ควรได้รับการดูแล

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาความฉลาดทางดิจิทัล (DQ) ในระดับการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนโรงเรียนสารคามพิทยาคม อำเภอเมืองจังหวัดมหาสารคามโดยรวมและจำแนกตามเพศ, ระดับชั้น และผลการเรียน พบว่าอยู่ในระดับน่าพอใจ ดังตารางที่ 2-5

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับ DQ ในระดับสามารถใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนโดยรวม และทั้ง 8 ทักษะ

ความฉลาดทางดิจิทัล (DQ) ในระดับการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในเชิงสร้างสรรค์ 8 ทักษะ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ DQ ในระดับการใช้เทคโนโลยีในเชิงสร้างสรรค์
1. ทักษะความมีเอกลักษณ์เป็นผู้สร้างสรรค์ดิจิทัล	2.54	.73	น่าพอใจ
2. ทักษะการใช้เทคโนโลยีเพื่อสุขภาพ	2.23	.58	ไม่น่าพอใจ
3. ทักษะการจัดการความเสี่ยงด้านเนื้อหาบนสังคมออนไลน์	2.03	.47	ไม่น่าพอใจ
4. ทักษะการบริหารจัดการความมั่นคงปลอดภัยบนสังคมออนไลน์	3.59	.80	ดี
5. ทักษะการบริหารจัดการและควบคุมตนเองบนสังคมออนไลน์	2.86	.64	น่าพอใจ
6. ทักษะการเข้าร่วมและติดต่อสื่อสารออนไลน์	3.23	.58	น่าพอใจ
7. ทักษะคิดคำนวณและสร้างสรรค์เนื้อหาบนสังคมออนไลน์	2.17	.67	ไม่น่าพอใจ
8. ทักษะบริหารจัดการสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา	2.92	.76	น่าพอใจ
โดยรวม	3.37	.38	น่าพอใจ

จากตารางที่ 2 พบว่าความฉลาดทางดิจิทัลในระดับการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนโดยรวมอยู่ในระดับน่าพอใจ เมื่อพิจารณาเป็นรายทักษะปรากฏว่า ระดับดีมี 1 ทักษะคือ ทักษะการบริหารจัดการความมั่นคงปลอดภัยบนสังคมออนไลน์ ระดับน่าพอใจมี 4 ทักษะคือความมีเอกลักษณ์เป็นผู้สร้างสรรค์ดิจิทัล, ทักษะการ

บริหารจัดการและควบคุมตนเองบนสังคมออนไลน์, ทักษะการเข้าร่วมและติดต่อสื่อสารออนไลน์ และ ทักษะบริหารจัดการสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา และระดับไม่น่าพอใจมี 3 ทักษะได้แก่ ทักษะการใช้เทคโนโลยีเพื่อสุขภาพ, ทักษะการจัดการความเสี่ยงด้านเนื้อหาบนสังคมออนไลน์ และทักษะคิดคำนวณและสร้างสรรค์เนื้อหาบนสังคมออนไลน์

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับ DQ ในระดับการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนโรงเรียนสารคามพิทยาคม อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคามทั้งโดยรวมและรายทักษะจำแนกตามเพศ

ความฉลาดทางดิจิทัล (DQ) ในระดับการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในเชิงสร้างสรรค์ 8 ทักษะ	ชาย จำนวน 138 คน			หญิง จำนวน 226 คน		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ DQ ในระดับการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในเชิงสร้างสรรค์	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ DQ ในระดับการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในเชิงสร้างสรรค์
1. ทักษะความมีเอกลักษณ์เป็นผู้สร้างสรรค์ดิจิทัล	2.59	.77	น่าพอใจ	2.51	.70	น่าพอใจ
2. ทักษะการใช้เทคโนโลยีเพื่อสุขภาพ	2.31	.57	ไม่น่าพอใจ	2.18	.58	ไม่น่าพอใจ
3. ทักษะการจัดการความเสี่ยงด้านเนื้อหาบนสังคมออนไลน์	2.00	.53	ไม่น่าพอใจ	2.04	.45	ไม่น่าพอใจ
4. ทักษะการบริหารจัดการความมั่นคงปลอดภัยบนสังคมออนไลน์	3.75	.79	ดี	3.49	.79	น่าพอใจ
5. ทักษะการบริหารจัดการและควบคุมตนเองบนสังคมออนไลน์	2.82	.67	น่าพอใจ	2.88	.62	น่าพอใจ
6. ทักษะการเข้าร่วมและติดต่อสื่อสารออนไลน์	3.11	.62	น่าพอใจ	3.31	.55	น่าพอใจ
7. ทักษะคิดคำนวณและสร้างสรรค์เนื้อหาบนสังคมออนไลน์	2.23	.66	ไม่น่าพอใจ	2.14	.68	ไม่น่าพอใจ
8. ทักษะบริหารจัดการสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา	2.92	.80	น่าพอใจ	3.31	.55	น่าพอใจ
โดยรวม	3.40	.41	น่าพอใจ	3.35	.37	น่าพอใจ

จากตารางที่ 3 พบว่า นักเรียนโรงเรียนสารคามพิทยาคม อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ทั้งเพศชายและเพศหญิงมีความฉลาดทางดิจิทัลในระดับการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในเชิงสร้างสรรค์เหมือนกันทั้งโดยรวมและรายทักษะดังนี้ ทักษะโดยรวมอยู่ในระดับน่าพอใจ ส่วนรายทักษะพบว่า มีทักษะที่อยู่ในระดับน่าพอใจมี 4 ทักษะคือ ทักษะความมีเอกลักษณ์เป็นผู้สร้างสรรค์ดิจิทัล, ทักษะการบริหารจัดการและควบคุมตนเองบนสังคมออนไลน์,

ทักษะการเข้าร่วมและติดต่อสื่อสารออนไลน์ และทักษะบริหารจัดการสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา และมีทักษะไม่น่าพอใจ 3 ทักษะ ได้แก่ ทักษะการใช้เทคโนโลยีเพื่อสุขภาพ, ทักษะการจัดการความเสี่ยงด้านเนื้อหาบนสังคมออนไลน์ และทักษะคิดคำนวณและสร้างสรรค์เนื้อหาบนสังคมออนไลน์ ส่วนทักษะที่มีระดับไม่เหมือนกันคือทักษะการบริหารจัดการความมั่นคงปลอดภัยบนสังคมออนไลน์โดยเพศชายระดับดีส่วนเพศหญิงระดับน่าพอใจ

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับ DQ ในระดับการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนโรงเรียนสารคามพิทยาคม อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคามทั้งโดยรวมและรายทักษะจำแนกระดับช่วงชั้น

ความฉลาดทางดิจิทัล (DQ) ในระดับการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในเชิงสร้างสรรค์ 8 ทักษะ	มัธยมต้น จำนวน 187 คน			มัธยมปลาย จำนวน 177 คน		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ DQ ในระดับการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในเชิงสร้างสรรค์	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ DQ ในระดับการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในเชิงสร้างสรรค์
1. ทักษะความมีเอกลักษณ์เป็นผู้สร้างสรรค์ดิจิทัล	2.51	.77	น่าพอใจ	2.57	.68	น่าพอใจ
2. ทักษะการใช้เทคโนโลยีเพื่อสุขภาพ	2.22	.57	ไม่น่าพอใจ	2.24	.59	ไม่น่าพอใจ
3. ทักษะการจัดการความเสี่ยงด้านเนื้อหาบนสังคมออนไลน์	2.06	.50	ไม่น่าพอใจ	2.00	.45	ไม่น่าพอใจ
4. ทักษะการบริหารจัดการความมั่นคงปลอดภัยบนสังคมออนไลน์	3.57	.87	ดี	3.60	.73	ดี
5. ทักษะการบริหารจัดการและควบคุมตนเองบนสังคมออนไลน์	2.87	.63	น่าพอใจ	2.85	.65	น่าพอใจ
6. ทักษะการเข้าร่วมและติดต่อสื่อสารออนไลน์	3.34	.51	น่าพอใจ	3.12	.63	น่าพอใจ
7. ทักษะคิดคำนวณและสร้างสรรค์เนื้อหาบนสังคมออนไลน์	2.16	.69	ไม่น่าพอใจ	2.19	.65	ไม่น่าพอใจ
8. ทักษะบริหารจัดการสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา	2.91	.80	น่าพอใจ	2.93	.71	น่าพอใจ
โดยรวม	3.38	.41	น่าพอใจ	3.36	.35	น่าพอใจ

จากตารางที่ 4 พบว่า นักเรียนโรงเรียนสารคามพิทยาคม อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ทั้งมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลายมีความฉลาดทางดิจิทัลในระดับการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในเชิงสร้างสรรค์เหมือนกันทั้งโดยรวมและรายทักษะ ดังนี้ ทักษะโดยรวมอยู่ในระดับน่าพอใจ ส่วนรายทักษะพบว่า มีทักษะที่อยู่ในระดับดีมี 1 ทักษะคือ ทักษะการบริหารจัดการความมั่นคงปลอดภัยบนสังคมออนไลน์ มีทักษะอยู่ในระดับน่าพอใจมี 4

ทักษะ คือ ทักษะความมีเอกลักษณ์เป็นผู้สร้างสรรค์ดิจิทัล, ทักษะการบริหารจัดการและควบคุมตนเองบนสังคมออนไลน์, ทักษะการเข้าร่วมและติดต่อสื่อสารออนไลน์ และทักษะบริหารจัดการสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา และมีทักษะไม่น่าพอใจ 3 ทักษะ ได้แก่ ทักษะการใช้เทคโนโลยีเพื่อสุขภาพ, ทักษะการจัดการความเสี่ยงด้านเนื้อหาบนสังคมออนไลน์ และทักษะคิดคำนวณและสร้างสรรค์เนื้อหาบนสังคมออนไลน์

ตารางที่ 5 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความฉลาดทางดิจิทัล (DQ) ในระดับการที่เทคโนโลยีดิจิทัลของนักเรียนโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ทั้งโดยรวมและรายทักษะ จำแนกตามผลการเรียน

	ผลการเรียน											
	ต่ำ n = 19		ปานกลาง n = 40		ดี n = 93		ดีเยี่ยม n = 212					
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ DQ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ DQ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ DQ	S.D.		
1. ทักษะความมีเอกลักษณ์เป็นผู้สร้างสรรค์ดิจิทัล	2.64	.92	ไม่พอใจ	2.42	.62	ไม่พอใจ	2.47	.69	ไม่พอใจ	2.59	.74	ไม่พอใจ
2. ทักษะการใช้เทคโนโลยีเพื่อสุขภาพ	2.48	.47	ไม่พอใจ	2.26	.47	ไม่พอใจ	2.21	.63	ไม่พอใจ	2.21	.58	ไม่พอใจ
3. ทักษะการจัดการความเสี่ยงด้านเนื้อหาบนสังคมออนไลน์	1.84	.23	ไม่พอใจ	1.91	.52	ไม่พอใจ	2.06	.47	ไม่พอใจ	2.05	.49	ไม่พอใจ
4. ทักษะการบริหารจัดการความมั่นคงปลอดภัยบนสังคมออนไลน์	3.68	.76	ดี	3.53	.76	ดี	3.66	.80	ดี	3.56	.81	ดี
5. ทักษะการบริหารจัดการและควบคุมตนเองบนสังคมออนไลน์	2.71	.73	ไม่พอใจ	2.67	.50	ไม่พอใจ	2.88	.62	ไม่พอใจ	2.90	.66	ไม่พอใจ
6. ทักษะการเข้าร่วมและติดต่อสื่อสารออนไลน์	2.66	.78	ไม่พอใจ	2.66	.78	ไม่พอใจ	3.16	.53	ไม่พอใจ	3.36	.53	ไม่พอใจ
7. ทักษะคิดคำนวณและสร้างสรรคเนื้อหาบนสังคมออนไลน์	2.39	.75	ไม่พอใจ	2.16	.51	ไม่พอใจ	2.05	.57	ไม่พอใจ	2.21	.72	ไม่พอใจ
8. ทักษะการบริหารจัดการสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา	3.16	.78	ไม่พอใจ	2.57	.81	ไม่พอใจ	2.75	.76	ไม่พอใจ	3.04	.71	ไม่พอใจ
โดยรวม	3.37	.43	ไม่พอใจ	3.20	.31	ไม่พอใจ	3.32	.34	ไม่พอใจ	3.37	.38	ไม่พอใจ

จากตารางที่ 5 พบว่า นักเรียนที่มีผลการเรียนระดับต่ำ, ปานกลาง, ดี และดีเยี่ยม มีความฉลาดทางดิจิทัลในระดับการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในเชิงสร้างสรรค์โดยรวมและรายทักษะอยู่ในระดับเหมือนกันดังนี้ ทักษะโดยรวมอยู่ในระดับน่าพอใจ เมื่อพิจารณาเป็นรายทักษะพบว่า 1) ทักษะในระดับดีมี 1 ทักษะคือ ทักษะการบริหารจัดการความมั่นคงปลอดภัยบนสังคมออนไลน์ 2) ทักษะในระดับน่าพอใจมี 3 ทักษะคือ ทักษะการบริหารจัดการและควบคุมตนเองบนสังคมออนไลน์, ทักษะการเข้าร่วมและติดต่อสื่อสารออนไลน์ และทักษะบริหารจัดการสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา 3) ทักษะในระดับไม่น่าพอใจมี 3 ทักษะ ได้แก่ ทักษะการใช้

เทคโนโลยีเพื่อสุขภาพ, ทักษะการจัดการความเสี่ยงด้านเนื้อหาบนสังคมออนไลน์ และทักษะคิดคำนวณและสร้างสรรค์เนื้อหาบนสังคมออนไลน์ และมีรายทักษะที่อยู่ในระดับไม่เหมือนกันคือ ทักษะความมีเอกลักษณ์เป็นผู้สร้างสรรค์ดิจิทัลโดยกลุ่มผลการเรียนต่ำและดีเยี่ยมอยู่ในระดับน่าพอใจ กลุ่มผลการเรียนปานกลางและดีอยู่ในระดับไม่น่าพอใจ

2. ผลการเปรียบเทียบความฉลาดทางดิจิทัล (DQ) ในระดับการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนโรงเรียนสารคามพิทยาคม อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคามโดยรวมและจำแนกตามเพศ, ระดับช่วงชั้น และผลการเรียน ปรากฏดังตารางที่ 6-8

ตารางที่ 6 การเปรียบเทียบความฉลาดทางดิจิทัล (DQ) ในระดับการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนโรงเรียนสารคามพิทยาคม จำแนกตามเพศ

ความฉลาดทางดิจิทัล (DQ) ในระดับการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในเชิงสร้างสรรค์ 8 ทักษะ	ชาย = 138		หญิง = 226		t	Sig.
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. ทักษะความมีเอกลักษณ์เป็นผู้สร้างสรรค์ดิจิทัล	2.59	.77	2.51	.70	1.003	.316
2. ทักษะการใช้เทคโนโลยีเพื่อสุขภาพ	2.31	.57	2.18	.58	2.028*	.043
3. ทักษะการจัดการความเสี่ยงด้านเนื้อหาบนสังคมออนไลน์	2.00	.53	2.04	.45	-.821	.412
4. ทักษะการบริหารจัดการความมั่นคงปลอดภัยบนสังคมออนไลน์	3.75	.79	3.49	.79	3.133*	.002
5. ทักษะการบริหารจัดการและควบคุมตนเองบนสังคมออนไลน์	2.82	.67	2.88	.62	-.744	.457
6. ทักษะการเข้าร่วมและติดต่อสื่อสารออนไลน์	3.11	.62	3.31	.55	1.167*	.002
7. ทักษะคิดคำนวณและสร้างสรรค์เนื้อหาบนสังคมออนไลน์	2.23	.66	2.14	.68	1.167	.244
8. ทักษะบริหารจัดการสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา	2.92	.80	2.92	.74	-.205	.994
โดยรวม	3.40	.41	3.35	.37	-.008	.295

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 6 พบว่า ความฉลาดทางดิจิทัลในระดับการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในเชิงสร้างสรรค์โดยรวมของนักเรียนโรงเรียนสารคามพิทยาคมเพศ

ชายและเพศหญิงไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายทักษะปรากฏว่าทักษะที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มี 3 ทักษะ คือ ทักษะการใช้

เทคโนโลยีเพื่อสุขภาพ และทักษะการบริหารจัดการ ความมั่นคงปลอดภัยบนสังคมออนไลน์ที่เพศชายมี มากกว่าเพศหญิง ส่วนทักษะการเข้าร่วมและติดต่อ

สื่อสารออนไลน์เพศหญิงมีมากกว่าเพศชาย สำหรับ ทักษะที่เหลืออีก 5 ทักษะไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 7 การเปรียบเทียบความฉลาดทางดิจิทัล (DQ) ในระดับการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในเชิงสร้างสรรค์ ของนักเรียนโรงเรียนสารคามพิทยาคม จำแนกตามระดับชั้น

ความฉลาดทางดิจิทัล (DQ) ในระดับการใช้เทคโนโลยี ดิจิทัลในเชิงสร้างสรรค์ 8 ทักษะ	มัธยมต้น = 187		มัธยมปลาย = 177		t	Sig.
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. ทักษะความมีเอกลักษณ์เป็นผู้สร้างสรรค์ดิจิทัล	2.51	.77	2.57	.68	-.808	.420
2. ทักษะการใช้เทคโนโลยีเพื่อสุขภาพ	2.22	.57	2.24	.59	-.315	.753
3. ทักษะการจัดการความเสี่ยงด้านเนื้อหาบนสังคม ออนไลน์	2.06	.50	2.00	.45	1.237	.217
4. ทักษะการบริหารจัดการความมั่นคงปลอดภัยบนสังคม ออนไลน์	3.57	.87	3.60	.73	-.345	.730
5. ทักษะการบริหารจัดการและควบคุมตนเองบนสังคม ออนไลน์	2.87	.63	2.85	.65	.330	.742
6. ทักษะการเข้าร่วมและติดต่อสื่อสารออนไลน์	3.34	.51	3.12	.53	3.602*	.000
7. ทักษะคิดคำนวณและสร้างสรรค์เนื้อหาบนสังคม ออนไลน์	2.16	.69	2.19	.65	-.542	.588
8. ทักษะบริหารจัดการสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา	2.91	.80	2.93	.71	-.206	.837
โดยรวม	3.38	.41	3.36	.35	-.568	.571

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 7 พบว่า ความฉลาดทางดิจิทัล ในระดับการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในเชิงสร้างสรรค์ โดยรวมของนักเรียนโรงเรียนสารคามพิทยาคม มัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลายไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายทักษะปรากฏว่าทักษะที่

แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มี 1 ทักษะ คือทักษะการเข้าร่วมและติดต่อสื่อสารออนไลน์ที่ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นมีมากกว่าระดับ มัธยมศึกษาตอนปลาย สำหรับทักษะที่เหลืออีก 7 ทักษะไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 8 การเปรียบเทียบความฉลาดทางดิจิทัล (DQ) ในระดับการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนโรงเรียนสารคามพิทยาคม จำแนกตามผลการเรียน

ความฉลาดทางดิจิทัล (DQ) ในระดับการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในเชิงสร้างสรรค์ 8 ทักษะ	นักเรียน จำแนกตาม ผลการเรียน 4 กลุ่ม	SS	df	MS	F	sig
1. ทักษะความมีเอกลักษณ์เป็นผู้สร้างสรรค์ดิจิทัล	ระหว่างกลุ่ม	1.746	3	.582	1.099	.349
	ภายในกลุ่ม	190.603	360	.529		
	รวม	192.348	363			
2. ทักษะการใช้เทคโนโลยีเพื่อสุขภาพ	ระหว่างกลุ่ม	1.400	3	.467	1.401	.242
	ภายในกลุ่ม	119.925	360	.333		
	รวม	121.325	363			
3. ทักษะการจัดการความเสี่ยงด้านเนื้อหาบนสังคมออนไลน์	ระหว่างกลุ่ม	1.427	3	.476	2.080	.102
	ภายในกลุ่ม	82.299	360	.229		
	รวม	83.725	363			
4. ทักษะการบริหารจัดการความมั่นคงปลอดภัยบนสังคมออนไลน์	ระหว่างกลุ่ม	.951	3	.317	.493	.688
	ภายในกลุ่ม	231.750	360	.644		
	รวม	232.702	363			
5. ทักษะการบริหารจัดการและควบคุมตนเองบนสังคมออนไลน์	ระหว่างกลุ่ม	2.194	3	.731	1.797	.147
	ภายในกลุ่ม	146.520	360	.407		
	รวม	148.714	363			
6. ทักษะการเข้าร่วมและติดต่อสื่อสารออนไลน์	ระหว่างกลุ่ม	12.647	3	4.216	13.807	.000
	ภายในกลุ่ม	119.916	360	.305		
	รวม	122.563	363			
7. ทักษะคิดคำนวณและสร้างสรรค์เนื้อหาบนสังคมออนไลน์	ระหว่างกลุ่ม	2.501	3	.834	1.867	.135
	ภายในกลุ่ม	160.766	360	.447		
	รวม	163.267	363			
8. ทักษะบริหารจัดการสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา	ระหว่างกลุ่ม	11.545	3	3.848	7.007	.000
	ภายในกลุ่ม	197.721	360	.549		
	รวม	209.265	363			
รวมเฉลี่ย	ระหว่างกลุ่ม	2.022	3	.674	4.686	.003
	ภายในกลุ่ม	51.773	360	.144		
	รวม	53.795	363			

จากตารางที่ 8 พบว่า ผลการเปรียบเทียบความฉลาดทางดิจิทัลในระดับการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนจำแนกตามผลการเรียนโดยรวมและรายทักษะไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผล

1. ผลการศึกษาความฉลาดทางดิจิทัลในระดับการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียน โรงเรียนสารคามพิทยาคม อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคามโดยรวมและจำแนกตามเพศ, ระดับช่วงชั้น และผลการเรียน พบว่าอยู่ในระดับน่าพอใจ ผลปรากฏเช่นนี้เพราะนักเรียนในวัยนี้อยู่ในช่วงวัยรุ่นอันเป็นวัยที่มีความสามารถสูงในการใช้เครื่องมือและสื่อดิจิทัล มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเทคโนโลยีสามารถประยุกต์ใช้เครื่องมือดิจิทัลตรงตามวัตถุประสงค์ ด้วยประสบการณ์ที่เกิดขึ้นท่ามกลางเครื่องมือเทคโนโลยีที่ทันสมัย จนได้รับการขนานนามว่าเยาวชน Generation Z ซึ่งสอดคล้องกับ Singh and Dangmei (2016) ที่ให้ความหมาย Generation Z ว่าเป็นบุคคลที่เติบโตมาพร้อมกับการมีเว็บไซต์ อินเทอร์เน็ต สมาร์ทโฟน และแล็ปท็อป ที่พร้อมใช้งานได้อย่างอิสระ และพวกเขาเป็นศูนย์กลางดิจิทัลโดยมีเทคโนโลยีที่แสดงถึงตัวตน ดังนั้นพวกเขาจึงเป็นต้นกำเนิดและเติบโตในโลกดิจิทัล และยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Craft (2012) ที่ได้พบว่าเด็กและเยาวชนทุกเพศทุกวัย ทุกสถานะภาพมีการติดต่อกันเพิ่มขึ้นตลอดเวลา และยังคงอยู่ในพื้นที่เสมือนเสมอ พวกเขายังสามารถผสานพื้นที่เสมือนเข้ากับชีวิตจริงได้อย่างลงตัว มีทักษะการอยู่ร่วมกัน ทักษะการสร้างความรู้เช่นเดียวกับการหาข้อมูล พวกเขาจึงเป็นส่วนหนึ่งในเครือข่ายสังคมเป็นกลุ่มนำวิถีเกมส์ดิจิทัลและสร้างจัดการเนื้อหาดิจิทัล มีการลองในรูปแบบใหม่ๆ ในสังคมของพวกเขา สรุปได้ว่าพวกเขามีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในเชิงสร้างสรรค์ท่ามกลางเสรีภาพ โอกาส ความเสี่ยง และอันตราย

2. ผลการเปรียบเทียบความฉลาดทางดิจิทัลในระดับการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนโรงเรียนสารคามพิทยาคม อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคามจำแนกตามเพศ, ระดับช่วงชั้น และผลการเรียน พบว่าไม่มีความแตกต่างกัน ทั้งนี้เพราะนักเรียนทั้งหมดอยู่ในวัยใกล้เคียงกันคือเกิดตั้งแต่ปี ค.ศ. 2000จนถึงปัจจุบันซึ่งเป็นช่วงที่มีการพัฒนาของสื่อดิจิทัลอย่างรวดเร็วจึงเรียกเด็กกลุ่มนี้ว่า Digital Native ซึ่งหมายถึงเด็กที่เติบโตและคุ้นเคยกับเทคโนโลยียุคดิจิทัลมาตั้งแต่เกิด (วิลโลภรณ์ จิรวัดนเศรษฐ์, 2560) สอดคล้องกับนิตยา วงศ์ใหญ่ (2560) ที่กล่าวว่า Digital Native เป็นกลุ่มเยาวชนที่มีความคล่องในการใช้สื่อดิจิทัลในเครือข่ายสังคม มีความคิดจินตนาการแห่งการสร้างสรรค์ มีศักยภาพในการเรียนรู้และใช้งานเทคโนโลยีดิจิทัลสูง การรู้ดิจิทัลเป็นแนวคิดที่เปลี่ยนแปลงไปตามกระแสของเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร และเป็นทักษะที่ต้องพัฒนาให้แก่พวกเขาชนกลุ่มนี้เพื่อให้แน่ใจว่าสามารถพัฒนาและประยุกต์ทักษะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลได้อย่างเหมาะสมในการค้นหาสารสนเทศ การวิเคราะห์ออนไลน์ การทบทวน และการติดต่อสื่อสาร การพัฒนาการรู้ดิจิทัลจึงเป็นเรื่องเกี่ยวกับวิธีการที่เทคโนโลยีสามารถเพิ่มคุณค่าในการเรียนของ Digital Native นอกจากนี้ยังช่วยให้มีความสามารถในการตัดสินใจที่เหมาะสมรู้เท่าทันและมีข้อมูลเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีที่จะส่งผลกระทบต่อการศึกษาตลอดชีวิตรวมถึงชีวิตการทำงานในอนาคต

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำไปใช้

1.1 สังคมตั้งแต่ครอบครัว โรงเรียน และชุมชน ควรจัดกิจกรรมต่างๆ ทั้งภายในและภายนอกเพื่อ พัฒนาทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนซึ่งสามารถพัฒนาเป็นองค์ความรู้และความชำนาญจนสามารถใช้ประกอบอาชีพในอนาคตได้

1.2 พ่อแม่ ผู้ปกครอง ครูผู้สอนต้องเอาใจใส่ เด็กและเยาวชน Digital Native โดยให้ความใกล้ชิด ให้อิสระทางความคิดในการทำกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเรียน และกิจกรรมทางสังคม ซึ่งเป็นการไม่ให้อยู่ในโลกออนไลน์มากเกินไป และสามารถใช้งานสื่อดิจิทัลได้อย่างปลอดภัย

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาและเปรียบเทียบความฉลาดทางดิจิทัลของนักเรียน/นักศึกษาในระดับต่าง ๆ

2.2 ควรศึกษาวิธีการพัฒนาความฉลาดทางดิจิทัลกับกลุ่มนักเรียน/นักศึกษาที่มีระดับต่ำหรือปานกลางให้อยู่ในระดับสูง

เอกสารอ้างอิง

- นิตยา วงศ์ใหญ่. (2560). แนวทางการพัฒนาทักษะการรู้ดิจิทัลของดิจิทัลเนทีฟ. *วารสารมหาวิทยาลัยศิลปากร*, 10(2): 1631.
- ปณิชา นิตพรมงคล. (2554). *พฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ของคนวัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานคร*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- ปณิตา วรรณพิรุณ และนำโชค วัฒนานัน. (2561). ความฉลาดทางดิจิทัล. *วารสารพัฒนาเทคนิคศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ*, 29(102): 115.
- ปาริชาติ สถาปิตานนท์. (2559). การสื่อสารเรื่องความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรธุรกิจ: จากแนวคิดสู่ปฏิบัติการและเส้นทางวิจัยที่ท้าทายในอนาคต. *วารสารการประชาสัมพันธ์และการโฆษณา*, 9(1): 15.
- ลักษมี คงลาภ, อัสพร เสถียรทิพย์, สรานนท์ อินทนนท์ และพลินี เสริมสินสิริ. (2561). *ความฉลาดทางดิจิทัล (Digital Intelligence: DQ) และการศึกษาการังแกกันบนโลกไซเบอร์ของวัยรุ่น*. กรุงเทพฯ: สถาบันสื่อเด็กและเยาวชน (สสย.).
- วิทยา ดำรงเกียรติศักดิ์. (2561). *ความฉลาดทางดิจิทัล Digital Quotient*. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยแม่โจ้.
- วิไลภรณ์ จิรวัฒนเศรษฐ์. (2560). เด็กยุคดิจิทัลภายใต้สังคมแห่งสื่อออนไลน์และการเรียนรู้ทางสังคม. *วารสารอนาคตวิทยาทางการศึกษา*. 1(1): 1-12.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2561). *ข้อมูลนักเรียนโรงเรียนสารคามพิทยาคม*. สืบค้นเมื่อ 4 ธันวาคม 2561, จาก https://data.bopp-obec.info/emis/schooldata view_student.php?School_ID=1044410580andArea_CODE=101726
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2561). *สรุปผลที่สำคัญ การสำรวจการมีใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในครัวเรือน พ.ศ.2561 (ไตรมาส 1)*.
- เอกนถน บางท่าไม้. (2558). *สภาพการเรียนรู้การสอนในการส่งเสริมการใช้อินเทอร์เน็ตเชิงสร้างสรรค์สำหรับผู้เรียนในระดับอุดมศึกษา*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- Craft, A. (2012). *Childhood in a Digital Age: Creative Challenges for Educational Futures*. London: Accepted for Publication March.

Singh, A.P. and Dangmei, J. (2016). *Understanding The Generation Z: The Future Workforce*.
India: Department of Business Management, Indira Gandhi National Tribal University.

การพัฒนา รูปแบบการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning โรงเรียนเทศบาลท่าตุม อำเภอท่าตุม จังหวัดสุรินทร์

Developing Teacher Development Model on Active Learning Instructional for Thetsaban Thatum School Thatum District Surin Province

มานพ จิตแมน¹

Manop Jitman¹

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) ศึกษาองค์ประกอบของขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ แบบ Active Learning 2) พัฒนารูปแบบการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning โรงเรียนเทศบาลท่าตุม อำเภอท่าตุม จังหวัดสุรินทร์ และประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบ 3) ศึกษาผลการทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning โรงเรียนเทศบาลท่าตุม อำเภอท่าตุม จังหวัดสุรินทร์ และประเมินความเหมาะสมและความเป็นประโยชน์ และความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบ 3) ศึกษาผลการทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning โรงเรียนเทศบาลท่าตุม อำเภอท่าตุม จังหวัดสุรินทร์ และประเมินความเหมาะสมและความเป็นประโยชน์ และความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบ เก็บรวบรวมข้อมูลจากประชากร ได้แก่ ผู้บริหาร ครู และคณะกรรมการสถานศึกษา โรงเรียนเทศบาลท่าตุม จำนวนรวม 60 คน กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ 5 คน เครื่องมือที่ใช้คือ แบบสอบถาม แบบประเมิน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพื้นฐาน ผลการวิจัยพบว่า 1) องค์ประกอบของขั้นตอนการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning พบว่า ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ คือ ขั้นที่ 1 ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน ขั้นที่ 2 ขั้นการปฏิบัติ ขั้นที่ 3 ขั้นการสรุป ขั้นที่ 4 ขั้นทบทวนและการนำไปใช้ ระดับความเหมาะสมขององค์ประกอบการจัดการแบบ Active Learning โดยผู้ทรงคุณวุฒิ 5 คน โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด 2) รูปแบบการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning โรงเรียนเทศบาลท่าตุม อำเภอท่าตุม จังหวัดสุรินทร์ ประกอบด้วย ขั้นที่ 1 ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน ขั้นที่ 2 ขั้นการปฏิบัติ ขั้นที่ 3 ขั้นการสรุป ขั้นที่ 4 ขั้นทบทวนและการนำไปใช้ โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก และมีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากทุกองค์ประกอบ 3) ผลการทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning โรงเรียนเทศบาลท่าตุม ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นประโยชน์ของรูปแบบ โดยรวมมีความเหมาะสม และมีความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมาก ผู้บริหาร ครู และคณะกรรมการสถานศึกษา มีความพึงพอใจต่อรูปแบบการพัฒนาครูด้านการจัดการการเรียนรู้แบบ Active Learning โรงเรียนเทศบาลท่าตุม อำเภอท่าตุม จังหวัดสุรินทร์ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด สามารถเรียงลำดับค่าเฉลี่ยระดับความพึงพอใจ ดังนี้ ขั้นที่ 2 ขั้นการปฏิบัติ ขั้นที่ 3 ขั้นการสรุป ขั้นที่ 4 ขั้นทบทวนและการนำไปใช้ และขั้นที่ 1 ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

คำสำคัญ: รูปแบบการพัฒนาครู, การจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning

¹ รองผู้อำนวยการสถานศึกษา วิทยฐานะรองผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ โรงเรียนเทศบาลท่าตุม อำเภอท่าตุม จังหวัดสุรินทร์

¹ Deputy Director, Senior Professional, Thetsaban Thatum School Thatum District, Surin Province

Abstract

This research aimed 1) to study elements of active learning instructional 2) to develop active learning instructional model for Thetsaban Thatum school Thatum District Surin Province and assess the suitability and possibility of model 3) to study feedback after testing model and assess the suitability and usefulness and satisfaction about active learning instructional model. Collected data from 60 populations consists of administrators teachers and school board of Thetsaban Thatum School Thatum District Surin Province, key performance consists of 5 luminaries. Research tools were questionnaire, assessment form. Used descriptive statistics for analysis data. The result of the research were found: 1) The element of active learning instructional including 4 elements were step 1 introduction, step 2 implementation step 3 submission, step 4 review and apply. The result of active learning elements suitability assessed by 5 luminaries overall were at highest level. 2) Active learning instructional model for Thetsaban Thatum school Thatum District Surin Province including step 1 introduction, step 2 implementation step 3 submission, step 4 review and apply. The result of active learning elements suitability assessed overall were at high level and possibility assessed overall were at high level. 3) The result of active learning model trial in Thetsaban Thatum School, the model suitability assessed and usefulness assessed both overall at high levels. Administrators teachers and school board were satisfaction to teachers development in active learning model Thetsaban Thatum School Thatum District Surin Province overall at highest level. Sorting the satisfaction average were step 2 implementation, step 3 summaries, step 4 review and apply and step 1 introduction.

Keywords: Teacher Development Model, Active Learning Instructional

บทนำ

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 กำหนดวิสัยทัศน์ไว้ว่า มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคน ซึ่งเป็นกำลังของชาติให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและเป็นพลโลก ยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีความรู้และทักษะพื้นฐาน รวมทั้ง เจตคติที่จำเป็นต่อการศึกษาดู การประกอบอาชีพและการศึกษาตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อว่าทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ และมีจุดหมายของหลักสูตร คือ มุ่งพัฒนา

ผู้เรียนให้เป็นคนดีมีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพในการศึกษาต่อและประกอบอาชีพ จึงกำหนดเป็นจุดหมายเพื่อให้เกิดกับผู้เรียน เมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้ มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัยและปฏิบัติตนตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ ยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีความรู้ ความสามารถในการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้เทคโนโลยีและมีทักษะชีวิต มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดีมีสุขนิสัย และรักการออกกำลังกาย มีความรักชาติมีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ยึดมั่นในวิถีชีวิตและการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย

อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย การอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อมมีจิตสำนึกที่มุ่งทำประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีงามในสังคม และอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข จากหลักสูตรที่วางไว้นั้นผลผลิตของหลักสูตรคือนักเรียนน่าจะเป็นผลผลิตที่มีคุณภาพและสามารถนำพาประเทศชาติไปสู่ความสงบสุขและเจริญก้าวหน้าทัดเทียมกับนานาชาติได้

หากครูสามารถจัดการเรียนการสอนและสร้างเด็กไทยออกมาให้ได้ตามที่หลักสูตรกำหนด (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551: 2)

ครูไทยในยุคโลกาภิวัตน์และครูที่สังคมไทยพึงประสงค์นั้น จะต้องมีการปรับทัศนคติของความเป็นครู เป็นผู้ชี้ทางปัญญา เป็นกัลยาณมิตร เป็นผู้ทรงศาสตร์และศิลป์แห่งวิชาชีพครูแล้ว ครูยังต้องศึกษาค้นคว้าพัฒนาตนเองและวิชาชีพครูอยู่เสมอ รู้จักเข้าถึงแหล่งความรู้ใหม่ๆ มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับผู้อื่น มีเทคนิคการสอนแบบต่างๆ มุ่งเน้นกระบวนการเรียนการสอนที่มีคุณภาพเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงในอนาคตและเกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิตในสังคมแห่งการเรียนรู้ เพราะฉะนั้นครูจึงควรมีการปรับเปลี่ยนและแสวงหาความรู้เพื่อพัฒนาตนเองอยู่เสมอ ให้เป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถรอบด้านและมีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล (ธีรศักดิ์ อัครบรร, 2544: 32 ; อ้างอิงมาจาก สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, 2540)

ศตวรรษที่ 21 เป็นยุคของข้อมูลข่าวสารและการเปลี่ยนแปลง ด้วยความก้าวหน้าของเทคโนโลยีสารสนเทศทำให้การสื่อสารไร้พรมแดน การเข้าถึงแหล่งข้อมูลสามารถทำได้ทุกที่ทุกเวลาเมื่อมีความรู้ใหม่เกิดขึ้นมากมาย จำเป็นต้องปรับเปลี่ยนวิธีการจัดการเรียนรู้ให้ตอบสนองของความเปลี่ยนแปลงของสังคมเทคโนโลยี กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาศึกษา พ.ศ. 2555-2558 (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2558: 62) มีความรู้คือทุนที่มีพลังในการต่อสู้กับความยากจน โดยจัดการศึกษาที่มีคุณภาพสำหรับเยาวชน

ผู้พิการและผู้ด้อยโอกาสทุกคนให้เท่าเทียมกันทั้งในเมืองและชนบท ตั้งแต่ปฐมวัยจนถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 และเทียบเท่าพัฒนาความเป็นพลเมืองโลกที่ทันสมัยมีทักษะหลากหลาย มีความสามารถในการแข่งขันสู่ตลาดโลก ในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การพัฒนา จัดการศึกษาโดยยึดนักเรียนเป็นศูนย์กลางให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพสามารถพัฒนาสมอง สร้างจินตนาการได้อย่างไม่มีขีดจำกัด ได้รับการดูแลอย่างรอบด้านประหนึ่งลูกหลานในครอบครัว ครูแลครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาดังญาติพี่น้องเพื่อให้ปฏิบัติหน้าที่อย่างเต็มกำลังความสามารถและมีความก้าวหน้าในวิชาชีพ การเรียนรู้ที่เน้นบทบาทและการมีส่วนร่วมของผู้เรียนหรือการเรียนรู้แบบ Active Learning เป็นการเรียนรู้ผ่านการปฏิบัติหรือการลงมือทำซึ่ง “ความรู้” ที่เกิดขึ้นเป็นความรู้ที่ได้จากประสบการณ์จากกระบวนการในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ผู้เรียนมีโอกาสลงมือกระทำ การอ่าน การเขียน การโต้ตอบ และการวิเคราะห์ปัญหา

การพัฒนาครูที่ผ่านมาเห็นได้ว่ามีวิธีการที่หลากหลาย ซึ่งในการพัฒนาครูยังไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร อันเนื่องมาจากวิธีการพัฒนาครูแต่ละวิธีมีอุปสรรคข้อจำกัดต่อการพัฒนา คือ การอบรมมีเนื้อหาไม่ตรงกับความต้องการของครู การอบรมมีระยะเวลาไม่เหมาะสมกับเนื้อหาและการจัดอบรมมักจะจัดอบรมในช่วงเปิดภาคเรียน ครูต้องทิ้งห้องเรียน ซึ่งครูโรงเรียนขนาดเล็กไม่มีครูเข้าไปสอนแทน และเมื่ออบรมเสร็จแล้วครูไม่มีเวลาสำหรับจัดระบบความรู้หรือการผลิตสื่อ เพราะมีภาระอื่นมาก การอบรมส่วนใหญ่เน้นในหลักการ/ทฤษฎีมากกว่าการได้ลงมือปฏิบัติ จึงทำให้ครูไม่สามารถประยุกต์ใช้ข้อมูลได้และการอบรมมักจะขาดการติดตามผลอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ยังพบว่า การพัฒนาครูโดยวิธีการต่างๆ นี้ได้ก่อให้เกิดปัญหาต่อการเรียนการสอน เช่น การจัดบุคลากรเข้ารับการอบรมไม่ได้นำมาขยายผลเพียงแต่ทำรายงานส่งผู้บริหารเท่านั้น รวมทั้งไม่มี

การนิเทศติดตามผลหลังเข้าอบรมสัมมนา อย่างไรก็ตาม ครูส่วนใหญ่ในประเทศไทยยังไม่ยอมรับการปรับการเรียนการสอน จำเป็นต้องมีปัจจัยผลักดันให้ครูเปลี่ยนแนวคิดในการจัดการเรียนรู้จากครูเป็นศูนย์กลางมาสู่นักเรียนเป็นศูนย์กลาง ความรู้ที่ต้องพัฒนาให้กับครู ได้แก่ ความรู้ที่ทันสมัยในสาขาวิชาที่สอน กลยุทธ์ในการจัดการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล การสอนแบบบูรณาการ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศบนเว็บไซต์บทบาทในการเป็นผู้แนะนำ การเรียนรู้และการทำวิจัยในชั้นเรียน สอดคล้องกับผลการศึกษา ที่พบว่า ครูมีความต้องการพัฒนา ด้านการพัฒนาหลักสูตร การออกแบบการเรียนรู้ การเลือกใช้สื่อและการพัฒนาสื่อส่งเสริมการเรียนรู้ ทักษะใช้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ การพัฒนาและการใช้นวัตกรรม การทำวิจัยในชั้นเรียน การนำผลวิจัยและผลประจักษ์ไปใช้ในการปรับปรุงการจัดการเรียนรู้และพัฒนาหลักสูตร (พิมพ์พันธ์ุ เตชะคุปต์ และพรทิพย์ แข็งขัน, 2551: 107) ดังนั้น การแก้ปัญหาเหล่านี้ต้องอาศัยความรู้ในการแก้ปัญหาโดยเฉพาะความรู้ที่ศึกษาอย่างเป็นระบบและต่อเนื่องที่เพื่อสะท้อนความหลากหลายของปัญหา ความต้องการในการพัฒนาครู ซึ่งจะเชื่อมโยงแนวทางในการแก้ปัญหาที่ตรงต่อสภาพปัจจุบันแต่ละเรื่องแต่ละพื้นที่อย่างเหมาะสม และทันเหตุการณ์ (ธีระ รุญเจริญ, 2550: 24) ทางออกที่สำคัญคือ การเปลี่ยนวัฒนธรรมของการผลิต (Producing Culture) คือการศึกษาต้องเริ่มที่ครู ผู้สอนเริ่มค้นงานของตนด้วยการมองว่าตนเองจะสร้างความรู้ สร้างผลงานใหม่อะไรขึ้นมา และพัฒนากระบวนการหาความรู้ กระบวนการสร้างและพัฒนาความรู้ และประยุกต์ใช้ความรู้ผลที่ได้ คือความรู้ใหม่ (สถาบันพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา, 2550: 35)

จากสภาพปัญหาและสภาวะการดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะพัฒนารูปแบบการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning โรงเรียนเทศบาลท่าตม อำเภอท่าตม จังหวัดสุรินทร์ในครั้งนี้ โดยใช้การพัฒนาแบบ เพื่อให้

เกิดรูปแบบการพัฒนาครูที่ดี สามารถนำไปปรับใช้ได้และเกิดการพัฒนาครู การจัดการเรียนรู้ และนักเรียนไปพร้อมกัน

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบของขั้นตอนการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning
2. เพื่อพัฒนารูปแบบการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning โรงเรียนเทศบาลท่าตม อำเภอท่าตม จังหวัดสุรินทร์ และประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบ
3. เพื่อศึกษาผลการทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning โรงเรียนเทศบาลท่าตม อำเภอท่าตม จังหวัดสุรินทร์ และประเมินความเหมาะสมและความเป็นประโยชน์และความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบ

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ แบ่งออกเป็น 3 ระยะ มีรายละเอียดการดำเนินการดังต่อไปนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาองค์ประกอบของขั้นตอนการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning โดยการศึกษาเอกสาร สังเคราะห์องค์ประกอบ และนำองค์ประกอบเสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิ 5 คน เพื่อประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบ

1. ผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แบบประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบ
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง
4. การวิเคราะห์ข้อมูล วิเคราะห์ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ระยะที่ 2 การพัฒนารูปแบบการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning

โรงเรียนเทศบาลท่าตูม อำเภอท่าตูม จังหวัดสุรินทร์ และประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบ

1. ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ 5 คน
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของระบบ
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ทรงคุณวุฒิด้วยตนเอง
4. การวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ระยะที่ 3 การศึกษาผลการทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning โรงเรียนเทศบาลท่าตูม อำเภอท่าตูม จังหวัดสุรินทร์ และประเมินความเหมาะสมและความเป็นประโยชน์ และความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบ

1. ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้บริหาร จำนวน 3 คน ครู จำนวน 42 คน และคณะกรรมการสถานศึกษา จำนวน 15 คน โรงเรียนเทศบาลท่าตูม อำเภอท่าตูม จังหวัดสุรินทร์ รวมจำนวน 60 คน
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบประเมินความเหมาะสมของรูปแบบฯ แบบประเมินความเป็นประโยชน์ของรูปแบบฯ และแบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบ
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองทั้งกิจกรรมการประเมินความเหมาะสมของรูปแบบฯ การประเมินความเป็นประโยชน์ของรูปแบบฯ และการสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบฯ
4. การวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

ผลการวิจัย การพัฒนารูปแบบการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning

โรงเรียนเทศบาลท่าตูม อำเภอท่าตูม จังหวัดสุรินทร์ สามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังต่อไปนี้

1. องค์ประกอบของขั้นตอนการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning พบว่า ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ คือ ขั้นที่ 1 ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน ขั้นที่ 2 ขั้นการปฏิบัติ

ขั้นที่ 3 ขั้นการสรุป ขั้นที่ 4 ขั้นทบทวนและการนำไปใช้ ระดับความเหมาะสมขององค์ประกอบการจัดการแบบ Active Learning โดยผู้ทรงคุณวุฒิ 5 คน โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

2. ผลการพัฒนารูปแบบการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning โรงเรียนเทศบาลท่าตูม อำเภอท่าตูม จังหวัดสุรินทร์ มีรายละเอียด ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

1. สร้างความสนใจ วิธีปฏิบัติ สร้างความสนใจโดยใช้ปัญหา สื่อ และสถานการณ์ต่างๆ ช่วยให้นักเรียน เกิดความสนใจใคร่รู้

2. กำหนดเป้าหมาย วิธีปฏิบัติ ให้นักเรียนเขียนเป้าหมายที่ต้องการทราบเกี่ยวกับเรื่องที่จะศึกษา

3. วางแผนการเรียนรู้ วิธีปฏิบัติ ให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันพิจารณาเป้าหมายสรุปเป็นเป้าหมายของกลุ่มและคิดวิธีการค้นหาคำตอบ แล้วนำเสนอครูพิจารณาความเหมาะสมเพื่อนำสู่การมอบหมายหน้าที่เพื่อปฏิบัติต่อไป

ขั้นที่ 2 ขั้นการปฏิบัติ

1. ปฏิบัติการเรียนรู้ วิธีปฏิบัติ นักเรียนแต่ละกลุ่มลงมือปฏิบัติตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย โดยให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ทุกคนจะต้องมีส่วนร่วมและมีหน้าที่ในการทำงานกลุ่ม โดยครูเป็นผู้กำกับดูแล และให้คำแนะนำ

2. ทักษะเพื่อการเรียนรู้แบบ Active Learning วิธีปฏิบัติ การศึกษาและค้นคว้าเพื่อหาความรู้ของนักเรียน ใ้ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้นักเรียนได้ปฏิบัติ โดยใช้ทักษะ การฟัง การพูด การอ่าน การ

เขียน และการไตร่ตรอง โดยประยุกต์ตามแนวคิดของจรรยา ดาสา (2552: เว็บไซต์) ดังนี้

2.1 การฟังและพูด ผู้สอนจะต้องให้ผู้เรียนฟังให้เป็น คือ จับใจความสำคัญของเรื่องที่ฟังให้ได้ เมื่อฟังแล้วผู้เรียนควรจะสื่อสารออกมาเป็นคำพูดให้ผู้อื่นเข้าใจได้ สามารถพูดสื่อสารข้อคิดเห็นของตนเองได้

2.2 การอ่าน ในการอ่านแต่ละครั้ง ผู้สอนต้องมั่นใจว่าผู้เรียนสามารถจับใจความหรือประเด็นสำคัญจากเรื่องที่อ่านได้

2.3 การเขียน ในการเขียนหากผู้เรียนไม่เข้าใจเนื้อหาอย่างแท้จริง จะไม่สามารถเขียนด้วยภาษาของตนเองเพื่อสื่อสารให้ตนเองหรือผู้อื่นเข้าใจได้ ดังนั้น การเขียนแต่ละครั้งผู้เรียนต้องกลั่นกรอง และเรียบเรียงความคิดของตนเองเป็นอย่างดีก่อนลงมือเขียน

2.4 การไตร่ตรอง หรือการโต้ตอบความคิดเห็น การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีโอกาสโต้ตอบความคิดเห็นของตนเอง และแลกเปลี่ยนเรียนรู้สิ่งที่ตนเองคิดกับผู้อื่น จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเชื่อมโยงแนวคิดที่มากขึ้น ทำให้เรียนรู้ได้มากขึ้น หรือทำให้การเรียนรู้นั้นมีความหมายมากขึ้น

3. นำเสนอผลการเรียนรู้ วิธีปฏิบัติ นักเรียนแต่ละกลุ่มจะต้องมีการนำเสนอผลงาน ด้วยวิธีการที่นักเรียนลงมติเลือกภายในกลุ่ม นำเสนอจุดอ่อนได้แก่ ปัญหา อุปสรรค และ วิธีแก้ไข และจุดแข็งที่พบจากการศึกษา

4. อภิปรายผล วิธีปฏิบัติ ครูและเพื่อน ๆ ร่วมกันอภิปรายและให้ข้อเสนอแนะอย่างสร้างสรรค์เกี่ยวกับการกำหนดเป้าหมาย วิธีการศึกษา ผลการศึกษา

5. บันทึกผลการดำเนินการ บันทึกปัญหา อุปสรรค และวิธีการแก้ไข เป็นขั้นตอนที่ผู้เรียนแต่ละคนได้ลงมือปฏิบัติตามกิจกรรม ในขั้นนี้ ผู้สอนต้องสังเกตการปฏิบัติกิจกรรมของนักเรียน ประเมินนักเรียนจากการทำกิจกรรม

ขั้นที่ 3 ขั้นการสรุป

วิธีปฏิบัติ เป็นขั้นตอนที่ต้องการให้ผู้เรียนได้ทำความเข้าใจ มีการสรุปประเด็นสาระและสิ่งต่าง ๆ ที่ได้เรียนรู้ ในขั้นนี้หากมีความเข้าใจที่ไม่ถูกต้องเกิดขึ้น ผู้สอนต้องแก้ไขความเข้าใจที่ไม่ถูกต้องให้ถูกต้อง ประเมินนักเรียนจากการตอบคำถามและแสดงความคิดเห็น

ขั้นที่ 4 ขั้นทบทวนและการนำไปใช้

วิธีปฏิบัติ ขั้นทบทวนและการนำไปใช้ เป็นขั้นตอนที่ผู้สอนให้ผู้เรียนทำกิจกรรม เพื่อทบทวนความเข้าใจและความรู้ที่ได้รับ ประเมินนักเรียนจากการตอบคำถามใบงาน ทดสอบย่อยเล่นเกม เป็นต้น

รูปแบบการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบ พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากทุกองค์ประกอบ และรูปแบบการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning มีความเป็นไปได้โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบ พบว่า มีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากทุกองค์ประกอบ

3. ผลการทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning โรงเรียนเทศบาลท่าตุม

ผู้วิจัยได้นำรูปแบบการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning โรงเรียนเทศบาลท่าตุม อำเภอท่าตุม จังหวัดสุรินทร์ ไปทดลองใช้ โดยใช้หลักการแนวคิดวงจรคุณภาพ PDCA ในการบริหารจัดการการนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning ไปทดลองใช้ ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก และมีความเป็นประโยชน์โดยรวมอยู่ในระดับมาก

ผู้บริหาร ครู และคณะกรรมการสถานศึกษา มีความพึงพอใจต่อรูปแบบการพัฒนาครูด้านจัดการการเรียนรู้แบบ Active Learning โรงเรียนเทศบาลท่าตูม อำเภอท่าตูม จังหวัดสุรินทร์ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยสามารถเรียงลำดับค่าเฉลี่ยระดับความพึงพอใจ ดังนี้ ชั้นที่ 2 ชั้นการปฏิบัติ ชั้นที่ 3 ชั้นการสรุป ชั้นที่ 4 ชั้นทบทวน และการนำไปใช้ และชั้นที่ 1 ชั้นนำเข้าสู่บทเรียน

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัย สามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1. องค์ประกอบของขั้นตอนการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning พบว่า ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ คือ ชั้นที่ 1 ชั้นนำเข้าสู่บทเรียน ชั้นที่ 2 ชั้นการปฏิบัติ

ชั้นที่ 3 ชั้นการสรุป ชั้นที่ 4 ชั้นทบทวน และการนำไปใช้ ระดับความเหมาะสมขององค์ประกอบจัดการแบบ Active Learning โดยผู้ทรงคุณวุฒิ 5 คน โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

2. ผลการพัฒนารูปแบบการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning โรงเรียนเทศบาลท่าตูม อำเภอท่าตูม จังหวัดสุรินทร์ มีรายละเอียด ดังนี้

ชั้นที่ 1 ชั้นนำเข้าสู่บทเรียน

1. สร้างความสนใจ วิธีปฏิบัติ สร้างความสนใจโดยใช้ปัญหา สื่อ และสถานการณ์ต่างๆ ช่วยให้นักเรียน เกิดความสนใจใคร่รู้

2. กำหนดเป้าหมาย วิธีปฏิบัติ ให้นักเรียนเขียนเป้าหมายที่ต้องการทราบเกี่ยวกับเรื่องที่จะศึกษา

3. วางแผนการเรียนรู้ วิธีปฏิบัติ ให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันพิจารณาเป้าหมาย สรุปเป็นเป้าหมายของกลุ่มและคิดวิธีการค้นหาคำตอบ แล้วนำเสนอครูพิจารณาความเหมาะสม เพื่อนำสู่การมอบหมายหน้าที่เพื่อปฏิบัติต่อไป

ชั้นที่ 2 ชั้นการปฏิบัติ

1. ปฏิบัติการเรียนรู้ วิธีปฏิบัติ นักเรียนแต่ละกลุ่มลงมือปฏิบัติตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย โดยให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ทุกคนจะต้องมีส่วนร่วมและมีหน้าที่ในการทำงานกลุ่ม โดยครูเป็นผู้กำกับดูแล และให้คำแนะนำ

2. ทักษะเพื่อการเรียนรู้แบบ Active Learning วิธีปฏิบัติ การศึกษาและค้นคว้าเพื่อหาความรู้ของนักเรียน ให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้นักเรียนได้ปฏิบัติ โดยใช้ทักษะ การฟัง การพูด การอ่าน การเขียน และการไตร่ตรอง โดยประยุกต์ตามแนวคิดของ จรรยา ดาสา (2552: เว็บไซต์) ดังนี้

2.1 การฟังและพูด ผู้สอนจะต้องให้ผู้เรียนฟังให้เป็น คือ จับใจความสำคัญของเรื่องที่ฟังให้ได้ เมื่อฟังแล้วผู้เรียนควรจะสามารถสรุปออกมาเป็นคำพูดให้ผู้อื่นเข้าใจได้ สามารถพูดสื่อสารข้อคิดเห็นของตนเองได้

2.2 การอ่าน ในการอ่านแต่ละครั้ง ผู้สอนต้องมั่นใจว่าผู้เรียนสามารถจับใจความหรือประเด็นสำคัญจากเรื่องที่อ่านได้

2.3 การเขียน ในการเขียนหากผู้เรียนไม่เข้าใจเนื้อหาอย่างแท้จริง จะไม่สามารถเขียนด้วยภาษาของตนเองเพื่อสื่อสารให้ตนเองหรือผู้อื่นเข้าใจได้ ดังนั้น การเขียนแต่ละครั้งผู้เรียนต้องถลั่นกรอง และเรียบเรียงความคิดของตนเองเป็นอย่างดีก่อนลงมือเขียน

2.4 การไตร่ตรอง หรือการโต้ตอบความคิดเห็น การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีโอกาสโต้ตอบความคิดเห็นของตนเอง และแลกเปลี่ยนเรียนรู้สิ่งที่ตนเองคิดกับผู้อื่น จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเชื่อมโยงแนวคิดที่มากขึ้น ทำให้เรียนรู้ได้มากขึ้น หรือทำให้การเรียนรู้ที่มีความหมายมากขึ้น

3. นำเสนอผลการเรียนรู้ วิธีปฏิบัติ นักเรียนแต่ละกลุ่มจะต้องมีการนำเสนอผลงาน ด้วยวิธีการที่นักเรียนลงมติเลือกภายในกลุ่ม นำเสนอจุดอ่อนได้แก่ ปัญหา อุปสรรค และวิธีแก้ไข และจุดแข็งที่พบจากการศึกษา

4. อภิปรายผล วิธีปฏิบัติ ครูและเพื่อน ๆ ร่วมกันอภิปรายและให้ข้อเสนอแนะอย่างสร้างสรรค์เกี่ยวกับการกำหนดเป้าหมาย วิธีการศึกษา ผลการศึกษา

5. บันทึกผลการดำเนินการ บันทึกปัญหาอุปสรรค และวิธีการแก้ไข เป็นขั้นตอนที่ผู้เรียนแต่ละคนได้ลงมือปฏิบัติตามกิจกรรม ในขั้นนี้ผู้สอนต้องสังเกตการปฏิบัติกิจกรรมของนักเรียน ประเมินนักเรียนจากการทำกิจกรรม

ขั้นที่ 3 ขั้นการสรุป

วิธีปฏิบัติ เป็นขั้นตอนที่ต้องการให้ผู้เรียนได้ทำความเข้าใจ มีการสรุปประเด็นสาระและสิ่งต่าง ๆ ที่ได้เรียนรู้ ในขั้นนี้หากมีความเข้าใจที่ไม่ถูกต้องเกิดขึ้น ผู้สอนต้องแก้ไขความเข้าใจที่ไม่ถูกต้องให้ถูกต้อง ประเมินนักเรียนจากการตอบคำถามและแสดงความคิดเห็น

ขั้นที่ 4 ขั้นทบทวนและการนำไปใช้

วิธีปฏิบัติ ขั้นทบทวนและการนำไปใช้ เป็นขั้นตอนที่ผู้สอนให้ผู้เรียนทำกิจกรรม เพื่อทบทวนความเข้าใจและความรู้ที่ได้รับ ประเมินนักเรียนจากการตอบคำถามใบงาน ทดสอบย่อยเล่นเกม เป็นต้น

รูปแบบการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้อย่างแบบ Active Learning โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบ พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ทุกองค์ประกอบ และรูปแบบการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้อย่างแบบ Active Learning มีความเป็นไปได้โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบ พบว่า มีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากทุกองค์ประกอบ

3. ผลการทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้อย่างแบบ Active Learning โรงเรียนเทศบาลท่าตุม

ผู้วิจัยได้นำรูปแบบการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้อย่างแบบ Active Learning โรงเรียนเทศบาลท่าตุม อำเภอท่าตุม จังหวัดสุรินทร์ ไปทดลองใช้ โดยใช้หลักการแนวคิดวงจรคุณภาพ

PDCA ในการบริหารจัดการการนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้อย่างแบบ Active Learning ไปทดลองใช้ ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้อย่างแบบ Active Learning โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก และมีความเป็นประโยชน์โดยรวมอยู่ในระดับมาก

ผู้บริหาร ครู และคณะกรรมการสถานศึกษา มีความพึงพอใจต่อรูปแบบการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้อย่างแบบ Active Learning โรงเรียนเทศบาลท่าตุม อำเภอท่าตุม จังหวัดสุรินทร์ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยสามารถเรียงลำดับค่าเฉลี่ยระดับความพึงพอใจ ดังนี้ ขั้นที่ 2 ขั้นการปฏิบัติ ขั้นที่ 3 ขั้นการสรุป ขั้นที่ 4 ขั้นทบทวนและการนำไปใช้ และขั้นที่ 1 ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 การนำรูปแบบการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้อย่างแบบ Active Learning ไปใช้ สถานศึกษาควรมีการเตรียมความพร้อมทั้งด้านคนงบประมาณ ทรัพยากร และวิธีการดำเนินงาน มีการวางแผนการพัฒนาการจักระบวนการเรียนรู้อย่างที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและการประเมินผลตามสภาพจริงอย่างเป็นระบบ โดยมีแผนการดำเนินงานหลัก และแผนการดำเนินงานย่อยสอดคล้องกับการพัฒนา

1.2 การเตรียมความพร้อมด้านนักเรียนและการพัฒนานักเรียนด้วยการจักระบวนการเรียนรู้อย่างที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ความเสริมสร้างการฝึกระเบียบวินัย ซื่อสัตย์ มีคุณธรรม จริยธรรม เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมเป็นสำคัญ และมีความรับผิดชอบให้แก่นักเรียน

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาโปรแกรมการจักระบวนการเรียนรู้อย่างแบบ Active Learning เพื่อให้เกิดการต่อยอดการพัฒนาอย่างเป็นระบบ

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์ การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- จรรยา ดาสา. (2552). *ความสุขในที่ทำงาน (Happy workplace)*. เข้าถึงเมื่อ 4 ตุลาคม, จาก http://www.il.mahidol.ac.th/th/images/stories/exchange/7-05-52_Column_6.pdf.
- ธีระ รุณเจริญ. (2550). *ความเป็นมืออาชีพในการจัดและบริหารการศึกษายุคปฏิรูปการศึกษา*. กรุงเทพฯ: ช้าวฟ้า.
- ธีรศักดิ์ อัครบวร. (2544). *ความเป็นครูไทย*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ ก. พลพิมพ์ (1996).
- พิมพ์นัฐ์ เตชะคุปต์ และพรทิพย์ แข็งขัน. (2551). *สมรรถนะครูและแนวทางการพัฒนาครูในสังคมที่เปลี่ยนแปลง*. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.
- สถาบันพัฒนาครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา. (2550). *คู่มือดำเนินการพัฒนา หลักสูตรพัฒนาผู้นำการเปลี่ยนแปลงเพื่อรองรับการกระจายอำนาจ สำหรับครูและศึกษานิเทศก์*. นครปฐม: สำนักพิมพ์คณะรัฐมนตรีและราชกิจจานุเบกษา.
- สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2558). *คู่มือการประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2557*. นนทบุรี: ภาพพิมพ์.

การพัฒนาตัวชี้วัดด้านการคิดแก้ปัญหาของนักเรียนกลุ่มโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัย ในเขตกรุงเทพมหานคร

The Development of Indicators for Problem Solving Skills of Students in University Demonstration School, Bangkok

มานพ สอนศิริ¹, ยูวธิดา อักษาด², สมชาย อุ่นแก้ว³

Mmnop sornsiri¹, Yuwatida akkhad², Somchai aunkeaw³

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องนี้มีความมุ่งหมาย คือ 1) เพื่อสร้างตัวชี้วัดด้านการคิดแก้ปัญหาของผู้เรียนระดับประถมศึกษา 2) เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบของตัวชี้วัดด้านการคิดแก้ปัญหาของผู้เรียนระดับประถมศึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล ได้แก่ แบบประเมินตัวชี้วัดสมรรถนะด้านการคิดแก้ปัญหาของนักเรียนกลุ่มโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยในเขตกรุงเทพมหานคร มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 1 ฉบับ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ คำนวณค่ามัธยฐาน ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ และทำการวิเคราะห์องค์ประกอบโดยใช้การวิเคราะห์เชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis: EFA)

จากการวิเคราะห์ได้ผลวิจัย พบว่า 1) ตัวชี้วัดด้านการคิดแก้ปัญหาของผู้เรียนระดับประถมศึกษา ที่สร้างขึ้นมี 4 องค์ประกอบ จำนวน 18 ตัวชี้วัด ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 ด้านการวิเคราะห์ปัญหา จำนวน 2 ตัวชี้วัด องค์ประกอบที่ 2 ด้านการวางแผนในการแก้ปัญหา จำนวน 3 ตัวชี้วัด องค์ประกอบที่ 3 ด้านการดำเนินการแก้ปัญหา จำนวน 8 ตัวชี้วัด และองค์ประกอบที่ 4 ด้านการประเมินและตรวจสอบการแก้ปัญหา จำนวน 5 ตัวชี้วัด 2) เมื่อวิเคราะห์องค์ประกอบของตัวชี้วัดด้านการคิดแก้ปัญหาของผู้เรียนระดับประถมศึกษาโดยวิเคราะห์ค่าน้ำหนักองค์ประกอบคุณลักษณะทั่วไป จากการใช้สถิติเชิงบรรยาย ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์องค์ประกอบของตัวชี้วัดด้านการคิดแก้ปัญหาที่สร้างขึ้นโดยใช้การวิเคราะห์เชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis: EFA) พบว่า ค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.559–0.771 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทุกองค์ประกอบ เป็นไปตามแนวคิดทางทฤษฎี

คำสำคัญ: ตัวชี้วัด การคิดแก้ปัญหา กลุ่มโรงเรียนสาธิต

¹ รองคณบดีฝ่ายโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง ฝ่ายประถม (ผู้อำนวยการ)

² รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง (ฝ่ายประถม)

³ รองผู้อำนวยการฝ่ายนโยบายและแผน โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง (ฝ่ายประถม)

¹ Vice-Dean, Ramkhamhaeng University Demonstration School (Elementary level) (Director)

² Vice-Director of Academic Affairs Division, Ramkhamhaeng University Demonstration School (Elementary level)

³ Vice-Director of Policy and Planning, Ramkhamhaeng University Demonstration School (Elementary level)

Abstract

The purposes of the research were 1) to construct indicators for problem solving skills of elementary school students, 2) to analyze the factors of indicators for problem solving skills of elementary school students. The tools used for collecting data consisted of an assessment form of competency indicators for problem solving skills of elementary school students in university demonstration school. They were designed to 5 point rating scales. A statistical software was used to analyze the data via frequency distributions, median, interquartile range percentage, mean and standard deviation correlation. The factors were analyzed via Exploratory Factor Analysis (EFA).

The results of the research were found that 4 factors and 18 indicators for problem solving skill of students were the first factor: the analysis of problems, the second factor: planning of problem solving, the third factor: processing of problem solving, and the last factor: assessing and checking of problem solving. After analyzing the factors, the results were following as the concepts of the theories.

Keywords: indicators, problem solving, university demonstration school

บทนำ

โลกกำลังก้าวสู่ศตวรรษที่ 21 พร้อมกับการเปลี่ยนแปลงที่หลากหลายทั้งด้านการค้า เศรษฐกิจ ความเป็นอยู่ในสังคม ความสมดุลของสิ่งแวดล้อม หรือแม้แต่การศึกษาคนคว้า ด้วยความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ทำให้คนเราสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารอย่างไร้ขีดจำกัดได้ในทันที ทุกที่ ทุกเวลา โลกไม่ได้แคบและจำกัดแค่เฉพาะเพียงกลุ่มคน หรือกลุ่มประเทศเท่านั้น จะเห็นว่าในบางครั้งเหตุการณ์วิกฤตที่เกิดขึ้นในประเทศหนึ่ง ก็สามารถส่งผลกระทบต่อสภาวะเศรษฐกิจหรือสังคมของโลกได้ในเวลาเพียงแค่ข้ามคืน (สุพรรณา เพ็ชรรักษา, 2557)

การจะดำรงชีวิตอยู่ในสังคมโลกที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาเช่นนั้น ความรู้อาจไม่ใช่หัวใจหลักของการเรียนรู้ เพราะความรู้เราสามารถค้นหาสิ่งที่ยากรู้ได้ในทุกที่ ทุกเวลา ด้วยเวลาอันน้อยนิด สิ่งสำคัญที่จำเป็นและสำคัญยิ่งกว่าควรเป็นทักษะและความสามารถในการเรียนรู้ การคิดวิเคราะห์ ไตร่ตรอง และแก้ปัญหา จึงเป็น

ทักษะที่สำคัญและจำเป็นในยุคของข้อมูลข่าวสาร เกิดขึ้นใหม่อย่างต่อเนื่อง รวดเร็วและตลอดเวลา เราควรมีทักษะในการวิเคราะห์ แยกแยะข้อมูล และพิจารณาใคร่ครวญถึงความเหมาะสมที่จะนำความรู้หรือข้อมูลนั้นมาใช้ และนำมาประยุกต์หรือใช้แก้ปัญหาให้เกิดประโยชน์ต่อตนเอง และสังคมมากที่สุด

ทักษะการคิดและความสามารถในการแก้ปัญหา เป็นทักษะการเรียนรู้ที่สำคัญในศตวรรษที่ 21 ซึ่งจำเป็นต่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต การดำรงชีวิตท่ามกลางการเปลี่ยนแปลง และความเจริญก้าวหน้าเปลี่ยนแปลง ผู้เรียนอาจพบกับสถานการณ์ที่รู้สึกขัดแย้ง ไม่สบายใจ ไม่เข้าใจต่อเหตุการณ์นั้น ซึ่งสถานการณ์เหล่านี้คือ “ปัญหา” ปัญหาเกิดขึ้นได้ทุกวัน ทุกที่ ตลอดเวลา กับทุกเรื่องของคน ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการค้าเงินชีวิตส่วนตัว การเรียน การงาน หรือสังคม (สุวิทย์ มูลคำ, 2551) หากผู้เรียนไม่มีความสามารถในการจัดการกับสภาวะดังกล่าว ก็ไม่เกิดการคิดหรือสร้างสรรค์นวัตกรรม ส่งผลให้กลายเป็นผู้ตามความคิดของผู้อื่น และ

สูญเสียสมดุลทางเศรษฐกิจ เนื่องจากเรากลายเป็น ผู้บริโภคทั้งซื้อ ใช้งาน หรือทำตามแนวทางแก้ปัญหา ของผู้อื่น เน้นการพึ่งพาและเดินตามเทคโนโลยีจาก ที่ผู้อื่นคิดและเตรียมไว้ให้ และหากประชากรทั้ง ประเทศไม่เป็นผู้คิดหรือจัดการกับปัญหาที่เกิดขึ้น ก็จะทำให้กลายเป็นประเทศที่ล้าหลังและเป็นทาส ทางความคิด (วิจารณ์ พานิช, 2555) ความสามารถในการแก้ปัญหาจะช่วยให้ผู้เรียนเปลี่ยนจากผู้บริโภค เป็นผู้ผลิตคิดค้นนวัตกรรม เพราะความสามารถ ในการคิดแก้ปัญหาจะช่วยให้คิดพิจารณาไตร่ตรอง พิสูจน์ พิเคราะห์ ถึงองค์ประกอบของปัญหาต่าง ๆ และพยายามหาหนทาง วิธีการ หรือนวัตกรรมที่จะ ทำให้ปัญหานั้นคลี่คลาย (สุวิทย์ มูลคำ, 2551)

ตัวชี้วัด (Indicator) มีค่าที่มีความหมาย เดียวกันอยู่หลายค่า เช่น ดัชนี ตัวชี้ ตัวชี้หน้า ตัวชี้วัด ตัวบ่งชี้ และเครื่องชี้วัด เป็นต้น ซึ่งจอห์นสโตน (Johnstone. 1981) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ตัวชี้วัด หมายถึง สารสนเทศที่บ่งบอกปริมาณ เชิงสัมพันธ์ หรือสภาวะของสิ่งที่มุ่งวัดในเวลาใดเวลาหนึ่ง โดยไม่ จำเป็นต้องบ่งบอกสภาวะที่เจาะจง หรือชัดเจน แต่ บ่งบอกหรือสะท้อนภาพของสถานการณ์ที่เราสนใจ เข้าไปตรวจสอบอย่างกว้าง ๆ หรือให้ภาพเชิงสรุป โดยทั่วไป และอาจมีการเปลี่ยนแปลงได้ในอนาคต ซึ่งสอดคล้องกับ วรวิณี แกมเกตุ (2554, อ้างใน อภิชา น้อมสิริ, 2558.) ที่กล่าวไว้ว่าตัวชี้วัดเป็น สิ่งที่บ่งบอก/กำหนดปริมาณได้ไม่ว่าสิ่งที่ศึกษานั้น จะเป็นเชิงปริมาณหรือเชิงคุณภาพ ในการแปลความ หมายค่าตัวเลขของตัวชี้วัดแต่ละตัว จะต้องนำมา เปรียบเทียบกับเกณฑ์ หรือมาตรฐานที่สร้างขึ้น จึงจะสามารถบอกได้ว่าค่าตัวเลขที่ได้สูงหรือต่ำนั้น มีความหมายว่าอย่างไร ซึ่งการที่จะทราบว่าผู้เรียน จะมีทักษะการคิดในการแก้ปัญหาหรือไม่นั้นจะ ต้องมีตัวชี้วัดมาเป็นเครื่องมือในการวัดที่เหมาะสม ซึ่งนั่นเป็นเหตุผลให้มีการสร้างเครื่องมือในการวัด ที่เหมาะสมสำหรับการใช้วัดทักษะการคิด

โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยเป็นกลุ่มโรงเรียน หนึ่งที่มีการจัดการศึกษาโดยอิงหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐานของกระทรวงศึกษาธิการ โดย

มีการพัฒนาหลักสูตรให้เป็นหลักสูตรสถานศึกษา ที่มีการกำหนดเป้าหมายการศึกษา มุ่งให้ผู้เรียนมี ประสบการณ์การเรียนรู้ ได้เพิ่มพูนความคิดเห็น และแสดงพฤติกรรมที่สอดคล้อง สามารถนำความรู้ ไปประยุกต์ใช้เพื่อแก้ปัญหาในสถานการณ์ที่แตกต่าง กันอย่างหลากหลาย กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความคิด และตระหนักถึงการเชื่อมโยงบูรณาการระหว่าง ความรู้ ความคิด และการลงมือปฏิบัติ (โรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง (ฝ่ายประถม), 2551) จะ เห็นว่าเป้าหมายการจัดการศึกษาของโรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัย สอดคล้องกับแนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 เพราะโรงเรียนสาธิต ให้ความสำคัญกับการพัฒนาความสามารถในการแก้ ปัญหา การที่จะเป็นผู้ที่มีความสามารถด้านการคิด แก้ปัญหานั้น ผู้เรียนจะต้องได้รับการพัฒนาและจัด ประสบการณ์การเรียนรู้ด้วยวิธีการและสถานการณ์ ที่หลากหลาย ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนนั้นมีพฤติกรรมที่ จะบ่งบอกว่าเป็นผู้ที่มีความสามารถด้านการคิดแก้ ปัญหา ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาถึง การพัฒนาตัวชี้วัดด้านการคิดแก้ปัญหาของนักเรียน กลุ่มโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยเพื่อเป็นประโยชน์ ในการพัฒนามาตรฐาน ผลการเรียนรู้ที่กำหนดให้ เป็นคุณลักษณะของนักเรียนกลุ่มโรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัย ให้มีความชัดเจนและสอดคล้องกับ การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

ความมุ่งหมายของงานวิจัย

1. เพื่อสร้างตัวชี้วัดด้านการคิดแก้ปัญหา ของผู้เรียนระดับประถมศึกษา
2. เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบของตัวชี้วัด ด้านการคิดแก้ปัญหาของผู้เรียนระดับประถมศึกษา

วิธีการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 การพัฒนาตัวชี้วัดด้านการ คิดแก้ปัญหา

1. ผู้วิจัยศึกษาเอกสาร ตำรา แนวคิด หลักการ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการคิดแก้ปัญหาแล้ว

สังเคราะห์เอกสาร ร่างประเด็นการจัดทำแบบประเมิน

2. นำประเด็นการไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน ดำเนินการพิจารณาตรวจสอบความสอดคล้องของเนื้อหา ซึ่งผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 3 ท่าน มีคุณสมบัติดังนี้

2.1 อาจารย์ในสังกัดคณะศึกษาศาสตร์/ครุศาสตร์ จากสถาบันอุดมศึกษา ที่มีประสบการณ์ในการสอนนักศึกษาวิชาชีพครู จำนวน 2 ท่าน

2.2 อาจารย์ผู้มีประสบการณ์ด้านการสอนในโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัย ไม่น้อยกว่า 5 ปี จำนวน 1 ท่าน

3. ผู้วิจัยสังเคราะห์โดยใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) แล้วรวบรวมข้อสรุปเป็นองค์ประกอบและตัวชี้วัดด้านการคิดแก้ปัญหา จากนั้นสรุปและจัดทำองค์ประกอบและตัวชี้วัดด้านการคิดแก้ปัญหาฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปใช้ในการเก็บรวบรวม ข้อมูลในขั้นตอนต่อไป

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ เป็นแบบประเมินทักษะด้านการคิดแก้ปัญหา

ขั้นตอนที่ 2 การวิเคราะห์องค์ประกอบของตัวชี้วัดด้านการคิดแก้ปัญหา

ประชากร ได้แก่ ผู้ปกครองนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัย (ฝ่ายประถม) จำนวน 887 คน

กลุ่มตัวอย่าง เป็นผู้ปกครองนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง (ฝ่ายประถม) ที่ได้จากการสุ่มแบบเจาะจง โดยแจกแบบประเมิน ให้แก่ผู้ปกครองนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 ในภาคเรียน 1 ปีการศึกษา 2562 การกำหนดขนาดโดยใช้สัดส่วนจำนวนตัวแปรต่อจำนวนกลุ่มตัวอย่าง เป็น 1:15 (สุวิมล ว่องวานิช, 2546: 121) ซึ่งในงานวิจัยนี้มีจำนวนตัวชี้วัดหรือจำนวนตัวแปรที่จะศึกษาทั้งหมด 18 ตัวแปร ซึ่งตามข้อเสนอแนะ

ของ Hair และคณะ (2006) ระบุว่าจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่เพียงพอ ควรมีจำนวนอย่างน้อย 10 เท่าของ จำนวนตัวแปรที่วัด คิดเป็นสัดส่วน 10:1 ดังนั้น จำนวนกลุ่มตัวอย่างขั้นต่ำในงานวิจัยครั้งนี้ จึงควรมีไม่น้อยกว่า 180 คน ซึ่งในงานวิจัยครั้งนี้ เก็บข้อมูล จากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 209 คน จึงสอดคล้องกับหลักเกณฑ์การกำหนดกลุ่มตัวอย่างของการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Hair et al., 2006)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในขั้นตอนของการวิเคราะห์องค์ประกอบและตัวชี้วัดด้านการคิดแก้ปัญหาที่สร้างขึ้นโดยใช้โมเดลการวิเคราะห์องค์ประกอบเป็นแบบประเมินทักษะด้านการคิดแก้ปัญหา มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำแนกเป็น 18 ตัวชี้วัด ซึ่งทุกตัวชี้วัดผ่านการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิดแก้ปัญหา ทั้งในโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัย และคณะศึกษาศาสตร์/ครุศาสตร์ ซึ่งโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยเป็นแหล่งเรียนรู้และฝึกประสบการณ์ของคณะ จำนวน 3 ท่าน นำผลมาคำนวณค่าดัชนี ความสอดคล้อง (IOC) ได้ค่าระหว่าง 0.67-1.00 ทุกตัวชี้วัด จากนั้นนำแบบประเมินทักษะด้านการคิดแก้ปัญหา ไปทดลองใช้ (tryout) กับผู้ปกครองนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อหาคุณภาพของเครื่องมือ พบว่า มีค่าความเชื่อมั่นในทุกตัวชี้วัดทั้งฉบับ โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค เท่ากับ .916

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยแยกการวิเคราะห์ออกเป็น 2 ตอน ประกอบด้วย

1. การวิเคราะห์คุณลักษณะทั่วไป โดยใช้สถิติเชิงบรรยาย ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. การวิเคราะห์องค์ประกอบของตัวชี้วัดด้านการคิดแก้ปัญหา ที่สร้างขึ้นโดยใช้การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis: EFA)

ผลการวิจัย

1. ผลการสร้างตัวชี้วัดทักษะด้านการคิดแก้ปัญหา ของนักเรียนกลุ่มโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยจากการศึกษาเอกสาร ตำรา แนวคิด หลักการ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการคิดแก้ปัญหาแล้วสังเคราะห์เอกสาร หลังจากนั้นใช้วิธีการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) ผลการศึกษาแบ่งออกเป็น 4 องค์ประกอบ และได้ 18 ตัวชี้วัดจึงสรุปดังต่อไปนี้

องค์ประกอบที่ 1 ด้านการวิเคราะห์ปัญหา ประกอบด้วย 2 ตัวชี้วัด ดังนี้ 1) ความสามารถค้นพบสาเหตุของปัญหา 2) ความสามารถจำแนกปัจจัยที่ก่อให้เกิดปัญหา

องค์ประกอบที่ 2 ด้านการวางแผนในการแก้ปัญหา ประกอบด้วย 3 ตัวชี้วัด ดังนี้ 1) ความสามารถจัดลำดับความสำคัญของปัญหา 2) การบอกสาเหตุของปัญหาได้ถูกต้องครบถ้วน 3) ความสามารถบอกวิธีการแก้ปัญหาจากสาเหตุของปัญหาได้หลากหลาย

องค์ประกอบที่ 3 ด้านการดำเนินการแก้ปัญหา ประกอบด้วย 8 ตัวชี้วัด ดังนี้ 1) การ

กำหนดเป้าหมายในการแก้ปัญหาได้อย่างเหมาะสม 2) ความพยายามทำความเข้าใจเกี่ยวกับวิธีการแก้ปัญหาทุกวิธีให้ชัดเจน 3) การจำแนกแนวทางและวิธีแก้ปัญหาที่เป็นไปได้ 4) การตั้งสมมติฐานในการแก้ปัญหาได้อย่างครบถ้วน 5) การวางแผนในการแก้ปัญหาได้อย่างเป็นขั้นตอนที่เหมาะสม 6) การหาวิธีการแก้ปัญหาที่หลากหลาย 7) ความสามารถสรุปผลจากการแก้ปัญหาตามวิธีการที่เลือกได้ 8) การบอกผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการแก้ปัญหาได้

องค์ประกอบที่ 4 ด้านการประเมินและตรวจสอบการแก้ปัญหา ประกอบด้วย 5 ตัวชี้วัด ดังนี้ 1) การเลือกวิธีการแก้ปัญหาที่เหมาะสมกับตนเอง 2) ความสามารถดำเนินการแก้ปัญหาได้ตามแนวทางที่กำหนดไว้ 3) การประเมินผลของการแก้ปัญหาได้อย่างตรงไปตรงมา 4) ความสามารถประยุกต์ใช้วิธีการแก้ปัญหาเมื่อพบปัญหาลักษณะเดิมหรือใกล้เคียงกับปัญหาเดิมได้ 5) ความพยายามในการคิดหาวิธีในการแก้ปัญหาที่ดีที่สุดกับเหตุการณ์อื่น

2. ผลการวิเคราะห์ตัวชี้วัดด้านการคิดแก้ปัญหา ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา กลุ่มโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัย ในการวิเคราะห์เชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis) สรุปผลดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์คุณลักษณะทั่วไปโดยใช้สถิติเชิงบรรยาย ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ตาราง 1 คุณลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง (N = 209)

ระดับชั้น	จำนวนคน	ร้อยละ
ผู้ปกครองนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1	67 คน	32.06
ผู้ปกครองนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2	20 คน	9.57
ผู้ปกครองนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3	37 คน	17.70
ผู้ปกครองนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4	49 คน	13.88
ผู้ปกครองนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5	32 คน	15.31
ผู้ปกครองนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	24 คน	11.48
รวม	209 คน	100

ตาราง 1 แสดงให้เห็นว่าจำนวนผู้ปกครองนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 ที่ตอบแบบประเมินมีจำนวน 209 คน โดยผลการตอบแบบประเมินมากที่สุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ ผู้ปกครองนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 67

คน ร้อยละ 32.06 ผู้ปกครองระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 37 คน ร้อยละ 17.70 ผู้ปกครองนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 32 คน ร้อยละ 15.31 ตามลำดับ

ตาราง 2 แสดงคะแนนจากการประเมินการคิดแก้ปัญหาของนักเรียน

ที่	ตัวชี้วัด	ค่าพิสัย	ค่าเฉลี่ย (S.D.)
1	ความสามารถค้นพบสาเหตุของปัญหา	1-5	3.82(0.82)
2	ความสามารถจำแนกปัจจัยที่ก่อให้เกิดปัญหา	1-5	3.69(0.82)
3	ความสามารถจัดลำดับความสำคัญของปัญหา	1-5	3.67(0.90)
4	การบอกสาเหตุของปัญหาได้ถูกต้องครบถ้วน	1-5	3.82(0.95)
5	ความสามารถบอกวิธีการแก้ปัญหาจากสาเหตุของปัญหาได้หลากหลาย	1-5	3.77(0.92)
6	การกำหนดเป้าหมายในการแก้ปัญหาได้อย่างเหมาะสม	1-5	3.63(0.92)
7	ความพยายามทำความเข้าใจเกี่ยวกับวิธีการแก้ปัญหาทุกวิธีให้ชัดเจน	1-5	3.66(0.90)
8	การจำแนกแนวทางและวิธีแก้ปัญหาที่เป็นไปได้	1-5	3.60(0.95)
9	การตั้งสมมติฐานในการแก้ปัญหาได้อย่างครบถ้วน	1-5	3.51(0.90)
10	การวางแผนในการแก้ปัญหาได้อย่างเป็นขั้นตอนที่เหมาะสม	1-5	3.60(0.90)
11	การหาวิธีการแก้ปัญหาที่หลากหลาย	1-5	3.70(0.95)
12	การเลือกวิธีการแก้ปัญหาที่เหมาะสมกับตนเอง	1-5	3.81(0.90)
13	ความสามารถดำเนินการแก้ปัญหาได้ตามแนวทางที่กำหนดไว้	1-5	3.77(0.86)
14	ความสามารถสรุปผลจากการแก้ปัญหาตามวิธีการที่เลือกได้	1-5	3.72(0.91)
15	การประเมินผลของการแก้ปัญหาได้อย่างตรงไปตรงมา	1-5	3.73(0.89)
16	การบอกผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการแก้ปัญหาได้	1-5	3.73(0.92)
17	ความสามารถประยุกต์ใช้วิธีการแก้ปัญหา เมื่อพบปัญหาลักษณะเดิมหรือใกล้เคียงกับปัญหาเดิมได้	1-5	3.82(0.93)
18	ความพยายามในการคิดหาวิธีในการแก้ปัญหาที่ดีที่สุดกับเหตุการณ์อื่น	1-5	3.80(0.92)

ตาราง 2 พบว่าคะแนนจากการประเมินตัวชี้วัดด้านการคิดแก้ปัญหาของนักเรียนกลุ่มโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัย มีความคิดเห็นคะแนนเฉลี่ยรายข้อมากที่สุด 3 ลำดับดังนี้ ข้อที่ 1 ข้อที่ 17 มีคะแนนเฉลี่ย 3.82 ข้อที่ 12 มีคะแนนเฉลี่ย 3.81 และข้อที่ 18 มีคะแนนเฉลี่ย 3.80 มีความคิดเห็นคะแนนเฉลี่ย รายข้อน้อยที่สุด 3 ลำดับดังนี้

ข้อที่ 9 มีคะแนนเฉลี่ย 3.51 ข้อที่ 8 ข้อที่ 10 มีคะแนนเฉลี่ย 3.60 และข้อที่ 6 มีคะแนนเฉลี่ย 3.63

ในงานวิจัยครั้งนี้เมื่อตรวจสอบข้อตกลงเบื้องต้นของการวิเคราะห์เชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis: EFA) ด้วยค่าสถิติของไคเซอร์-ไมเยอร์-โอคลิน (KMO) พบว่า มีค่าเป็น 0.973

ซึ่งค่าที่เหมาะสมควรมีค่ามากกว่า 0.800 แสดงให้เห็นว่าข้อมูลทั้งหมดและตัวแปรต่าง ๆ นั้นมีความสัมพันธ์กันดีมาก สามารถนำไปวิเคราะห์องค์ประกอบตามจุดมุ่งหมายของการวิจัยได้ และจากค่าสถิติของบาร์ทเลทท์ (Bartlett's Test

of Sphericity) มีค่าเท่ากับ 4.304 ($df=153$) ; $p\text{-value} < .001$ แสดงให้เห็นว่าตัวแปรต่าง ๆ มีความสัมพันธ์กัน (Hair et al., 2010) ดังนั้นเมตริกซ์สหสัมพันธ์เป็นเมตริกซ์เอกลักษณะ จึงเหมาะสมที่จะใช้ในการวิเคราะห์องค์ประกอบต่อไป

ตาราง 3 แสดงค่าการร่วม (Communalities) ของแต่ละตัวชี้วัด

ที่	ตัวชี้วัด	การสกัดองค์ประกอบ (Extraction)
1	ความสามารถค้นพบสาเหตุของปัญหา	.872
2	ความสามารถจำแนกปัจจัยที่ก่อให้เกิดปัญหา	.855
3	ความสามารถจัดลำดับความสำคัญของปัญหา	.821
4	การบอกสาเหตุของปัญหาได้ถูกต้องครบถ้วน	.802
5	ความสามารถบอกวิธีการแก้ปัญหาจากสาเหตุของปัญหาได้หลากหลาย	.850
6	การกำหนดเป้าหมายในการแก้ปัญหาได้อย่างเหมาะสม	.820
7	ความพยายามทำความเข้าใจเกี่ยวกับวิธีการแก้ปัญหาทุกวิธีให้ชัดเจน	.794
8	การจำแนกแนวทางและวิธีแก้ปัญหาที่เป็นไปได้	.843
9	การตั้งสมมติฐานในการแก้ปัญหาได้อย่างครบถ้วน	.794
10	การวางแผนในการแก้ปัญหาได้อย่างเป็นขั้นตอนที่เหมาะสม	.808
11	การหาวิธีการแก้ปัญหาที่หลากหลาย	.807
12	การเลือกวิธีการแก้ปัญหาที่เหมาะสมกับตนเอง	.814
13	ความสามารถดำเนินการแก้ปัญหาได้ตามแนวทางที่กำหนดไว้	.829
14	ความสามารถสรุปผลจากการแก้ปัญหาตามวิธีการที่เลือกได้	.856
15	การประเมินผลของการแก้ปัญหาได้อย่างตรงไปตรงมา	.830
16	การบอกผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการแก้ปัญหาได้	.780
17	ความสามารถประยุกต์ใช้วิธีการแก้ปัญหา เมื่อพบปัญหาลักษณะเดิมหรือใกล้เคียงกับปัญหาเดิมได้	.830
18	ความพยายามในการคิดหาวิธีในการแก้ปัญหาที่ดีที่สุดกับเหตุการณ์อื่น	.866

ตาราง 3 พบว่า ทุกตัวชี้วัด มีค่าการร่วม (Communalities) มากกว่า 0.400 แสดงให้เห็นว่าความแปรปรวนของตัวชี้วัดนั้นที่ถูกอธิบายโดยองค์ประกอบทั้งหมด สามารถทำนายองค์ประกอบเหล่านั้นได้

นอกจากนั้น การพิจารณาองค์ประกอบจากค่า Eigenvalue ที่มากกว่า 1 ควบคู่กับพิจารณาจากรูป Scree Plot ทำให้ในงานวิจัยนี้ สกัดองค์ประกอบได้จำนวน 4 องค์ประกอบ ได้ค่าความแปรปรวนร่วม (Total Variance Explained) เป็น 82.618%

ตาราง 4 แสดงค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor Loading)

ตัวชี้วัด	องค์ประกอบ			
	1	2	3	4
1. ความสามารถค้นพบสาเหตุของปัญหา	.757			
2. ความสามารถจำแนกปัจจัยที่ก่อให้เกิดปัญหา	.771			
3. ความสามารถจัดลำดับความสำคัญของปัญหา		.598		
4. การบอกสาเหตุของปัญหาได้ถูกต้องครบถ้วน		.652		
5. ความสามารถบอกวิธีการแก้ปัญหาจากสาเหตุของปัญหาได้หลากหลาย		.630		
6. การกำหนดเป้าหมายในการแก้ปัญหาได้อย่างเหมาะสม			.721	
7. ความพยายามทำความเข้าใจเกี่ยวกับวิธีการแก้ปัญหาทุกวิธีให้ชัดเจน			.698	
8. การจำแนกแนวทางและวิธีแก้ปัญหาที่เป็นไปได้			.721	
9. การตั้งสมมติฐานในการแก้ปัญหาได้อย่างครบถ้วน			.597	
10. การวางแผนในการแก้ปัญหาได้อย่างเป็นขั้นตอนที่เหมาะสม			.675	
11. การหาวิธีการแก้ปัญหาที่หลากหลาย			.576	
14. ความสามารถสรุปผลจากการแก้ปัญหาตามวิธีการที่เลือกได้			.577	
16. การบอกผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการแก้ปัญหาได้			.587	
12. การเลือกวิธีการแก้ปัญหาที่เหมาะสมกับตนเอง				.626
13. ความสามารถดำเนินการแก้ปัญหาได้ตามแนวทางที่กำหนดไว้				.653
15. การประเมินผลของการแก้ปัญหาได้อย่างตรงไปตรงมา				.559
17. ความสามารถประยุกต์ใช้วิธีการแก้ปัญหา เมื่อพบปัญหาลักษณะเดิมหรือใกล้เคียงกับปัญหาเดิมได้				.745
18. ความพยายามในการคิดหาวิธีในการแก้ปัญหาที่ดีที่สุดกับเหตุการณ์อื่น				.689

หมายเหตุ: Rotation method with Kaiser Normalization.

จากตาราง 4 พบว่าค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor loadings) ของตัวชี้วัดที่ 1 และ 2 อยู่ในองค์ประกอบที่ 1 ซึ่งให้ชื่อว่า “ด้านการวิเคราะห์ปัญหา” ค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor loadings) ของตัวชี้วัดที่ 3, 4 และ 5 อยู่ในองค์ประกอบที่ 2 ซึ่งให้ชื่อว่า “ด้านการวางแผนในการแก้ปัญหา” น้ำหนัก องค์ประกอบ (Factor loadings) ของตัวชี้วัดที่ 6-11, 14 และ 16 อยู่ในองค์ประกอบที่ 3 ซึ่งให้ชื่อว่า “ด้านวิธีดำเนินการแก้ปัญหา” ในขณะที่ค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor loadings) ของตัวชี้วัดที่ 12, 13, 15, 17 และ 18 อยู่ในองค์ประกอบที่ 4 ซึ่งให้ชื่อว่า “ด้านการประเมินและตรวจสอบการแก้ปัญหา”

อภิปรายผล

จากผลการศึกษาเรื่องการพัฒนาตัวชี้วัดด้านการคิดแก้ปัญหาของนักเรียนกลุ่มโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยในเขตกรุงเทพมหานคร สามารถอภิปรายผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ดังนี้

1) ตัวชี้วัดการคิดแก้ปัญหาของนักเรียนกลุ่มโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยในเขตกรุงเทพมหานครที่สร้างขึ้นมีทั้งหมด 4 องค์ประกอบ จำนวน 18 ตัวชี้วัด

องค์ประกอบที่ 1 “ด้านการวิเคราะห์ปัญหา” มีทั้งหมด 2 ตัวชี้วัด คือ 1) ความสามารถค้นพบ

สาเหตุของปัญหา 2) ความสามารถจำแนกปัจจัยที่ก่อให้เกิดปัญหา

องค์ประกอบที่ 2 “ด้านการวางแผนในการแก้ปัญหา” มีทั้งหมด 3 ตัวชี้วัด คือ 1) ความสามารถจัดลำดับความสำคัญของปัญหา 2) การบอกสาเหตุของปัญหาได้ถูกต้องครบถ้วน 3) ความสามารถบอกวิธีการแก้ปัญหาจากสาเหตุของปัญหาได้หลากหลาย องค์ประกอบที่ 3 “ด้านการดำเนินการแก้ปัญหา” มีทั้งหมด 8 ตัวชี้วัด ได้แก่ 1) การกำหนดเป้าหมายในการแก้ปัญหาได้อย่างเหมาะสม 2) ความพยายามทำความเข้าใจเกี่ยวกับวิธีการแก้ปัญหาทุกวิธีให้ชัดเจน 3) การจำแนกแนวทางและวิธีแก้ปัญหาที่เป็นไปได้ 4) การตั้งสมมติฐานในการแก้ปัญหาได้อย่างครบถ้วน 5) การวางแผนในการแก้ปัญหาได้อย่างเป็นขั้นตอนที่เหมาะสม 6) การหาวิธีการแก้ปัญหาที่หลากหลาย 7) ความสามารถสรุปผลจากการแก้ปัญหาตามวิธีการที่เลือกได้ 8) การบอกผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการแก้ปัญหาได้ องค์ประกอบที่ 4 “ด้านการประเมินและตรวจสอบการแก้ปัญหา” มีทั้งหมด 5 ตัวชี้วัด คือ 1) การเลือกวิธีการแก้ปัญหาที่เหมาะสมกับตนเอง 2) ความสามารถดำเนินการแก้ปัญหาได้ตามแนวทางที่กำหนดไว้ 3) การประเมินผลของการแก้ปัญหาได้อย่างตรงไปตรงมา 4) ความสามารถประยุกต์ใช้วิธีการแก้ปัญหาเมื่อพบปัญหาลักษณะเดิมหรือใกล้เคียงกับปัญหาเดิมได้ 5) ความพยายามในการคิดหาวิธีการในการแก้ปัญหาที่ดีที่สุดกับเหตุการณ์อื่น

2) วิเคราะห์องค์ประกอบของตัวชี้วัดด้านการคิดแก้ปัญหาของผู้เรียนระดับประถมศึกษา จากงานวิจัยพบว่าตัวชี้วัดการคิดแก้ปัญหาของนักเรียนกลุ่มโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยในเขตกรุงเทพมหานคร ที่สร้างขึ้นทั้งหมด 4 องค์ประกอบ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบระหว่าง 0.559-0.771 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทุกองค์ประกอบ เมื่อพิจารณาเป็นองค์ประกอบพบว่า

องค์ประกอบที่ 1 “ด้านการวิเคราะห์ปัญหา” ทั้งหมด 2 ตัวชี้วัด คือ 1) ความสามารถค้นพบ

สาเหตุของปัญหา 2) ความสามารถจำแนกปัจจัยที่ก่อให้เกิดปัญหา มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ .757 และ .771 ตามลำดับ ซึ่งการจัดตัวชี้วัดองค์ประกอบที่ 1 สอดคล้องกับบรูเนอร์ (Bruner, 1966 อ้างใน ปิยดา ปัญญาศรี, 2545) ได้ศึกษาวิธีการแก้ปัญหา รวมทั้งสรุปการคิดแก้ปัญหาว่าบุคคลต้องการกลไกแห่งความสามารถในการอ้างอิงและจำแนกประเภทของสิ่งเร้า ประสบการณ์ที่ผ่านมาก็เป็นปัจจัยที่สำคัญ ในกระบวนการจัดประเภทที่จะนำไปสู่การตอบสนองในชั้นต่าง ๆ ในการคิดแก้ปัญหา โดยเริ่มจากขั้นรู้จักปัญหา (Problem Isolation) ซึ่งเป็นขั้นที่บุคคลรู้จักสิ่งเร้าที่ตนกำลังเผชิญอยู่ว่าเป็นปัญหา และยังสามารถสอดคล้องกับสุวิทย์ มูลคำ (2551) ได้กล่าวถึงขั้นตอนในกระบวนการคิดแก้ปัญหาไว้ว่า ขั้นแรกต้องกำหนดปัญหาก่อน เป็นการทบทวนปัญหาที่พบเพื่อทำความเข้าใจให้ถ่องแท้ในประเด็นต่าง ๆ รวมทั้งการกำหนดขอบเขตของปัญหาด้วย

องค์ประกอบที่ 2 “ด้านการวางแผนในการแก้ปัญหา” มีทั้งหมด 3 ตัวชี้วัด คือ 1) ความสามารถจัดลำดับความสำคัญของปัญหา 2) การบอกสาเหตุของปัญหาได้ถูกต้องครบถ้วน 3) ความสามารถบอกวิธีการแก้ปัญหาจากสาเหตุของปัญหาได้หลากหลาย มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ .598, .652 และ .630 ตามลำดับ ซึ่งการจัดตัวชี้วัดองค์ประกอบที่ 2 สอดคล้องกับจินตนา ธนวิบูลย์ชัย (2535) ได้นำเสนอการวางแผนกลยุทธ์ในการแก้ปัญหาไว้ว่าเป็นทักษะการวิเคราะห์ และการสังเคราะห์ โดยอาศัยการคิดแบบอเนกนัยและเอกนัย การคิดแบบอเนกนัยเป็นการพยายามคิดหาทางเลือกในการแก้ปัญหาย่างหลากหลายและเป็นไปได้ โดยพยายามคิดค้นหาวิธีทั้งที่เป็นปกติหรือวิธีแปลกใหม่ที่ไม่มีใครคิด ส่วนการคิดแบบเอกนัยเป็นการรวบรวมผสมผสานความคิดต่าง ๆ ที่คิดไว้หลากหลายให้กลายเป็นแนวทางที่ดีที่สุด แต่การเลือกใช้วิธีการแก้ปัญหาไม่มีวิธีใดวิธีหนึ่งที่จะสามารถจัดการกับปัญหาได้ทุกปัญหา ขึ้นอยู่กับลักษณะของปัญหาและความชอบในการใช้วิธีแก้ปัญหาต่าง ๆ ของผู้แก้ปัญหานั้นด้วย

องค์ประกอบที่ 3 “ด้านการดำเนินการแก้ปัญหา” มีทั้งหมด 8 ตัวชี้วัด ได้แก่ 1) การกำหนดเป้าหมายในการแก้ปัญหาได้อย่างเหมาะสม 2) ความพยายามทำความเข้าใจเกี่ยวกับวิธีการแก้ปัญหาทุกวิธีให้ชัดเจน 3) การจำแนกแนวทางและวิธีแก้ปัญหาที่เป็นไปได้ 4) การตั้งสมมติฐานในการแก้ปัญหาได้อย่างครบถ้วน 5) การวางแผนในการแก้ปัญหาได้อย่างเป็นขั้นตอนที่เหมาะสม 6) การหาวิธีการแก้ปัญหาที่หลากหลาย 7) ความสามารถสรุปผลจากการแก้ปัญหาตามวิธีการที่เลือกได้ 8) การบอกผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการแก้ปัญหาได้ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ .721, .698, .721, .597, .675, .576, .577 และ .587 ตามลำดับ ซึ่งการจัดตัวชี้วัดองค์ประกอบที่ 3 สอดคล้องกับกระบวนการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ฉบับ 6.1 (CPS Version 6.1) พัฒนาโดย Donald J. Treffinger, Scott G. Isaksen และ K. Brian Dorval ในปี ค.ศ.2000 (อ้างใน พรสวรรค์ วงศ์ดาธรรม,2558) ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบหลักและ 8 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนที่ 1) ขั้นทำความเข้าใจปัญหา ประกอบด้วย 1.1 การสร้างสรรคโอกาสที่เป็นผลดีกับเป้าหมาย และการระบุเป้าหมายที่สร้างสรรค 1.2 การสำรวจข้อมูล ค้นหาองค์ประกอบหลักของปัญหา รวบรวมแหล่งของข้อมูลเพื่อเป็นพื้นฐานในการแก้ปัญหาได้อย่างตรงเป้าหมาย โดยการตั้งคำถามเพื่อให้ได้ข้อมูลและค้นหาข้อมูล พยายามจำแนกประเภทหรือจัดกลุ่มข้อมูลเพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีประสิทธิผลต่อการแก้ปัญหามากที่สุด 1.3 โครงร่างของปัญหา คือการพิจารณาคิดค้นหาปัญหาที่เกิดขึ้น ทั้งหมดแล้วเลือกปัญหาที่สำคัญที่สุด เพื่อตัดสินใจว่าปัญหาใดคือปัญหาที่แท้จริงที่ต้องนำมาแก้ไข เพื่อใช้ในการค้นหาวิธีแก้ปัญหาคต่อไป 2) ขั้นรวบรวมความคิด ประกอบด้วย 2.1 การสร้างแนวคิด เป็นการค้นหาแนวคิดที่หลากหลาย เช่น ความคิดคล่องแคล่ว (คิดหาคำตอบให้ได้ปริมาณมาก) คิดยืดหยุ่น (การคิดหลายรูปแบบ) คิดริเริ่ม (การคิดแปลกใหม่ไม่ซ้ำใคร) คิดละเอียดลออ (การคิดให้ได้รายละเอียดสมบูรณ์ยิ่งขึ้น) หลังจากนั้นจึงรวบรวมความคิด

จัดกลุ่มเพื่อพิจารณาเลือกความคิดที่เป็นไปได้มากที่สุด 3) ขั้นเตรียมก่อนลงมือ ได้แก่ 3.1 สร้างแนวทางแก้ปัญหาโดยใช้กลยุทธ์และเครื่องมือในการวิเคราะห์ พัฒนา และปรับปรุงแนวทางที่น่าจะเป็นไปได้ ให้กลายเป็นแนวทางแก้ปัญหาที่ใช้ได้จริง 3.2 สร้างการยอมรับ คือการหาข้อสนับสนุนกับแนวทางการแก้ปัญหา และวางแผนวิธีการที่ดำเนินการ พร้อมทั้งประเมินผลจากแนวทางการแก้ปัญหา 4) การวางแผนการดำเนินการประกอบด้วย 4.1 ประเมินภารกิจ คือการสำรวจวิธีการที่ใช้แก้ปัญหาว่าสอดคล้องกับเป้าหมายหลักหรือไม่ 4.2 ออกแบบวิธีการโดยใช้องค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องนั้นๆ เพื่อกำหนดเครื่องมือ และวิธีการที่เหมาะสมที่สุดทำให้บรรลุตามเป้าหมาย

องค์ประกอบที่ 4 “ด้านการประเมินและตรวจสอบการแก้ปัญหา” มีทั้งหมด 5 ตัวชี้วัด คือ 1) การเลือกวิธีการแก้ปัญหาที่เหมาะสมกับตนเอง 2) ความสามารถดำเนินการแก้ปัญหาได้ตามแนวทางที่กำหนดไว้ 3) การประเมินผลของการแก้ปัญหาได้อย่างตรงไปตรงมา 4) ความสามารถประยุกต์ใช้วิธีการแก้ปัญหาเมื่อพบปัญหาลักษณะเดิมหรือใกล้เคียงกับปัญหาเดิมได้ 5) ความพยายามในการคิดหาวิธีในการแก้ปัญหาที่ดีที่สุดกับเหตุการณ์อื่น มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ .626, .653, .559, .745 และ .689 ตามลำดับ ซึ่งการจัดตัวชี้วัดองค์ประกอบที่ 4 สอดคล้องกับกระบวนการในการคิดแก้ปัญหาของ กิลฟอร์ด (GuildFord, 1971: 12 อ้างในศศิธร พงษ์โภคา, 2557: 32) กล่าวว่กระบวนการในการคิดแก้ปัญหาควรประกอบด้วย 1) ขั้นเตรียมการ 2) ขั้นในการวิเคราะห์ปัญหา 3) ขั้นตอนการเสนอแนวทางในการแก้ปัญหา 4) ขั้นตรวจสอบผล 5) ขั้นในการนำไปประยุกต์ใหม่ ซึ่งในขั้นที่ 4 ขั้นตรวจสอบผลนั้น หมายถึง ขั้นในการเสนอกฎเกณฑ์เพื่อการตรวจสอบผลลัพธ์ที่ได้จากการเสนอวิธีการ ถ้าพบว่าผลลัพธ์นั้นยังไม่ได้ผลที่ถูกต้องก็ต้องมีการเสนอวิธีแก้ปัญหาใหม่ จนกว่าจะได้วิธีการที่ดีที่สุด หรือถูกต้องที่สุด และยังสอดคล้องกับ กระบวนการแก้ปัญหาตามที่สถาบัน

ส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (2546) ได้กล่าวไว้ว่ากระบวนการแก้ปัญหา 4 ขั้นตอน คือ 1) ทำความเข้าใจกับปัญหา 2) วางแผนการแก้ปัญหา 3) ดำเนินการแก้ปัญหาและประเมินผล 4) ตรวจสอบการแก้ปัญหา โดยขั้นตอนการประเมินและตรวจสอบการแก้ปัญหานั้น เป็นขั้นประเมินว่าวิธีการแก้ปัญหาและผลที่ได้ถูกต้องหรือไม่ ได้ผลเป็นอย่างไร หากการแก้ปัญหาทำได้ถูกต้องก็จะประเมินต่อไปอีกว่า วิธีการนั้นเป็นที่ยอมรับและสามารถนำไปใช้กับปัญหาอื่น ๆ ได้หรือไม่ แต่หากประเมินแล้วพบว่า การแก้ปัญหานั้นไม่ประสบผลสำเร็จก็จะต้องย้อนกลับไปเลือกวิธีการแก้ปัญหาอื่น ๆ ที่กำหนดไว้ และถ้ายังไม่ประสบผลสำเร็จก็ต้องย้อนกลับไปทำความเข้าใจกับปัญหาใหม่ ว่ามีข้อบกพร่องอะไร ทั้งนี้การตรวจสอบการแก้ปัญหาต้องประเมินภาพรวมของการแก้ปัญหาให้

ครบถ้วนทุกด้าน และคำนึงถึงผลกระทบต่อสังคม และสิ่งแวดล้อมด้วย

ข้อเสนอแนะ

1. การพัฒนาตัวชี้วัดด้านการคิดแก้ปัญหา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาครั้งนี้ เป็นนักเรียนในกลุ่มนักเรียนโรงเรียนสาธิตสังกัดมหาวิทยาลัย ซึ่งเป็นนักเรียนเฉพาะกลุ่ม เพื่อให้ได้ตัวชี้วัดทักษะการคิดที่มีคุณลักษณะเฉพาะมากขึ้นควรมีการศึกษาในกับนักเรียนในกลุ่มสังกัดอื่นด้วย

2. ควรมีการขยายการศึกษาและพัฒนาตัวชี้วัดการคิดด้านอื่นๆ ที่จำเป็นสำหรับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เพื่อจะได้มีตัวชี้วัด และพัฒนาเครื่องมือวัดความสามารถด้านต่างๆ ได้อย่างครอบคลุมยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- จินตนา ธนวิบูลย์ชัย. (2535). *การคิด การคิดแก้ปัญหา และการตัดสินใจ*. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- พรสวรรค์ วงศ์ดาธรรม. (2558). การคิดแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ทักษะการคิดในศตวรรษที่ 21. *วารสารศึกษาศาสตร์: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น*, 38(2): 111-121.
- บงกช ทองเอี่ยม. (2561). การพัฒนาตัวชี้วัดทักษะการรู้ดิจิทัลของนักศึกษาวิชาชีพครู ในมหาวิทยาลัยแบบไม่จำกัดรับ. *วารสารสถาบันเทคโนโลยีแห่งสุวรรณภูมิ สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*, 4(1): 291-302.
- ปิยดา ปัญญาศรี. (2545). *การเปรียบเทียบความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ระหว่างนักเรียนที่มีแบบเรียน การอบรมเลี้ยงดู และระดับเชาวน์ปัญญา แตกต่างกัน*. ปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.
- โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง(ฝ่ายประถม). (2551). *หลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง (ฝ่ายประถม)*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- วิจารณ์ พานิช. (2555). *การสร้างการเรียนรู้สู่ศตวรรษที่ 21*. กรุงเทพมหานคร: มูลนิธิสยามกัมมาจล.

- ศศิธร พงษ์โกคา. (2557). *การพัฒนาความสามารถในการคิดแก้ปัญหา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โดยการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคการแก้ปัญหาขนาดร่วมกับแผนผังความคิด*. ปรินญา มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศิลปากร, นครปฐม.
- สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. (2546). *การจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ หลักสูตร การศึกษาขั้นพื้นฐาน*. กรุงเทพมหานคร: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุ.
- สุพรรณา เพ็ชรรักษา. (2557). *21st Century ทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษใหม่*. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
- สุวิมล ว่องวานิช. (2546). *แนวทางการให้คำปรึกษาวิทยานิพนธ์*. กรุงเทพฯ: ศูนย์ตำราและเอกสารทาง วิชาการ.
- สุวิทย์ มูลคำ. (2551). *กลยุทธ์การสอนคิดแก้ปัญหา*. กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัดภาพพิมพ์.
- อภิชา น้อมศิริ. (2558). *การพัฒนาตัวชี้วัดความฉลาดทางสุขภาพด้านเพศสำหรับวัยรุ่นตอนต้น*. ปรินญาคุณาภินิพนธ์ (วิทยาศาสตร์การกีฬาและสุขภาพ). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพมหานคร.

การพัฒนา รูปแบบการพัฒนาคุณภาพนักเรียนตามแนวทางสถานศึกษาน้อมนำ “ศาสตร์พระราชา” สู้การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดอย่างยั่งยืน โรงเรียน บ้านห้วยไทร อำเภอกอนสาร จังหวัดชัยภูมิ

Develop the Model of Students Quality Development According to School Induce “The King’s Philosophy” Concept for Sustainable Prevent and Solve Drugs Huai Hai School, Khon San District, Chaiyaphum Province

วรรณภรณ์ นิตยกุลเศรษฐ์¹

Wutsaporn Nittayakulset¹

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) ศึกษาองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้อง สภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ ของการพัฒนาคุณภาพนักเรียนตามแนวทางสถานศึกษาน้อมนำ “ศาสตร์พระราชา” สู้การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดอย่างยั่งยืน 2) พัฒนารูปแบบการพัฒนาคุณภาพนักเรียนตามแนวทางสถานศึกษาน้อมนำ “ศาสตร์พระราชา” สู้การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดอย่างยั่งยืน โรงเรียนบ้านห้วยไทร อำเภอกอนสาร จังหวัดชัยภูมิ 3) เพื่อทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาคุณภาพนักเรียนตามแนวทางสถานศึกษาน้อมนำ “ศาสตร์พระราชา” สู้การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดอย่างยั่งยืน โรงเรียนบ้านห้วยไทร อำเภอกอนสาร จังหวัดชัยภูมิ ที่ได้พัฒนาขึ้น และ 4) เพื่อประเมินผลการใช้รูปแบบการพัฒนาคุณภาพนักเรียนตามแนวทางสถานศึกษาน้อมนำ “ศาสตร์พระราชา” สู้การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดอย่างยั่งยืน โรงเรียนบ้านห้วยไทร อำเภอกอนสาร จังหวัดชัยภูมิ การวิจัยแบ่งออกเป็น 4 ระยะ ระยะที่ 1 การศึกษาองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้อง สภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาคุณภาพนักเรียน ผู้ให้ข้อมูล คือผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน และผู้บริหาร ครู คณะกรรมการสถานศึกษา และนักเรียน และผู้ปกครอง โรงเรียนบ้านห้วยไทร อำเภอกอนสาร จังหวัดชัยภูมิ จำนวน 60 คน ระยะที่ 2 การพัฒนารูปแบบการพัฒนาคุณภาพนักเรียนตามแนวทางสถานศึกษาน้อมนำ “ศาสตร์พระราชา” สู้การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดอย่างยั่งยืน โรงเรียนบ้านห้วยไทร อำเภอกอนสาร จังหวัดชัยภูมิ ผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน ระยะที่ 3 การทดลองใช้รูปแบบฯ ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้บริหาร ครู คณะกรรมการสถานศึกษา นักเรียนและผู้ปกครอง และผู้แทนหน่วยงานต่างๆ ที่มีส่วนร่วมในการดำเนินงานรูปแบบ จำนวน 75 คน และระยะที่ 4 การประเมินผลการใช้รูปแบบฯ ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้บริหาร ครู คณะกรรมการสถานศึกษา นักเรียนและผู้ปกครอง และผู้แทนหน่วยงานต่างๆ ที่มีส่วนร่วมในการดำเนินงานรูปแบบ จำนวน 75 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพื้นฐาน ผลการวิจัยพบว่า

¹ ผู้อำนวยการสถานศึกษา วิทยฐานะผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ โรงเรียนบ้านห้วยไทร อำเภอกอนสาร จังหวัดชัยภูมิ

¹ School Director, Senior Professional, Ban Huai Hai School, Khon San District, Chaiyaphum Province

1. ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบของการน้อมนำ “ศาสตร์พระราชา” สู่การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดอย่างยั่งยืน ประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ คือ 1) ข้อที่ 1 การศึกษาข้อมูลอย่างเป็นระบบ 2) ข้อที่ 5 ภูมิสังคม 3) ข้อที่ 3 การแก้ปัญหายาจากจุดเล็ก 4) ข้อที่ 8 ประหยัด เรียบง่าย ได้ประโยชน์สูงสุด 5) ข้อที่ 9 ทำได้ง่าย 6) ข้อที่ 10 การมีส่วนร่วม และ 7) ข้อที่ 11 ประโยชน์ส่วนรวม โดยมีผลการประเมินความเหมาะสมของการน้อมนำ “ศาสตร์พระราชา” สู่การพัฒนาสถานศึกษา มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน การพัฒนาคุณภาพนักเรียนตามแนวทางสถานศึกษาน้อมนำ “ศาสตร์พระราชา” สู่การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดอย่างยั่งยืน มีสภาพปัจจุบันโดยรวมอยู่ในระดับมาก และมีสภาพที่พึงประสงค์โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด 2. ผลการพัฒนารูปแบบฯ พบว่า รูปแบบที่พัฒนาขึ้น ประกอบด้วย 4 กระบวนการ ได้แก่ 1) การศึกษาข้อมูลและวิเคราะห์ภูมิสังคมอย่างเป็นระบบ 2) การวางแผนอย่างรอบคอบ แก้ไขจากจุดเล็ก เน้นประหยัดและเรียบง่าย 3) การปฏิบัติตามแผน ให้เกิดผลสำเร็จและการมีส่วนร่วมอย่างยั่งยืน 4) การประเมินผลมุ่งให้เกิดประโยชน์แก่ส่วนรวม ผลการประเมินความเหมาะสมของรูปแบบฯ โดยผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่า รูปแบบฯ มีความเหมาะสมและมีความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมากที่สุด 3. ผลการทดลองใช้รูปแบบฯ พบว่า รูปแบบที่พัฒนาขึ้น มีคุณภาพในการดำเนินงานโดยรวมอยู่ในระดับมาก และมี ผลการสังเกตการดำเนินการตามแผน มีการปฏิบัติโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด 4. รูปแบบการพัฒนาคุณภาพนักเรียนตามแนวทางสถานศึกษาน้อมนำ “ศาสตร์พระราชา” สู่การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดอย่างยั่งยืน โรงเรียนบ้านห้วยไทร อำเภอคอนสาร จังหวัดชัยภูมิ โดยภาพรวมรูปแบบฯ มีประโยชน์อยู่ในระดับมาก และผู้ตอบแบบสอบถาม มีความพึงพอใจต่อรูปแบบฯ อยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: การพัฒนาคุณภาพนักเรียน ศาสตร์พระราชา ยาเสพติด

Abstract

This research aimed 1) to study knowledge, current situations and desired situations of students quality development according to school induce “The King’s Philosophy” Concept for sustainable prevent and solve drugs. 2) To develop the model of students quality development according to school induce “The King’s Philosophy” Concept for sustainable prevent and solve drugs, Huai Hai school, Khon San District, Chaiyaphum province. 3) To trial the model of students quality development according to school induce “The King’s Philosophy” Concept for sustainable prevent and solve drugs, Huai Hai school, Khon San District, Chaiyaphum province. And 4) to assess the model of students quality development according to school induce “The King’s Philosophy” Concept for sustainable prevent and solve drugs, Huai Hai school, Khon San District, Chaiyaphum province. The research divided into 4 phases, the first phase was to study knowledge current situations and desired situations of students quality development, 60 key informances were 5 luminaries and administrator, teachers, school board, students and parents of Huai Hai school, Khon San District, Chaiyaphum province. The second phase was to develop the model of students quality development according to school induce “The King’s Philosophy”

Concept for sustainable prevent and slove drugs, Huai Hai school, Khon San District, Chaiyaphum province key informances were 5 luminaries. The third phase was to trial the model by 75 key performances were administrator, teachers, school board, students and parents and representatives of various agencies. And the fourth phase was to assess the model by 75 key performances were administrator, teachers, school board, students and parents and representatives of various agencies. Descriptive statistics used in this research were basic statistics. The result were found:

1. The 7 elements of “The King’s Philosophy” concept for sustainable prevent and slove drugs including 1) Philosophy 1 systematic study of information 2) Philosophy 5 context society 3) Philosophy 3 solving problems from a small point 4) Philosophy 8 economical, simple, get the most benefits 5) Philosophy 9 makes it easy 6) Philosophy 10 participation and 7) Philosophy 11 public benefits and the suitability assessed overall was at highest level.

The result of current situations of the students quality development according to school induce “The King’s Philosophy” Concept for sustainable prevent and slove drugs overall was at high level and desired situations overall was at highest level.

2. The result of the model have 4 process were 1) study information and systemetic social context 2) careful planning, fix from a small point, emphasizing economical and simple 3) plan implementation to achieve success and sustainable participation 4) evaluation aims to benefit the public. The model suitability assessed by 5 luminaries were show the model suitability and possibility both overall were at highest levels.

3. The result of model trial were found the model implementation quality overall was at high level and the result of implementation overall was at highest level.

4. The model of students quality development according to school induce “The King’s Philosophy” Concept for sustainable prevent and slove drugs, Huai Hai school, Khon San District, Chaiyaphum province has the result of usefullness overall was at high level and the model satisfaction assessed overall was at highest level.

Keywords: Student Quality Development, The King’s Philosophy, Drugs

บทนำ

สถานการณ์ปัญหายาเสพติดในปัจจุบัน นับว่ามีความรุนแรงมากยิ่งขึ้น กลยุทธ์การดำเนินงานของรัฐบาลในทุกยุคทุกสมัยได้ตระหนักในการแก้ปัญหาเสพติดอย่างจริงจังและต่อเนื่องดังจะเห็นได้จากคณะรัฐมนตรีได้แถลงนโยบายต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติเมื่อวันที่ 12 กันยายน พ.ศ. 2557 กำหนด

ให้ปัญหาเสพติดเป็นปัญหาเฉพาะหน้าที่ต้องได้รับการป้องกันและแก้ไขโดยการบังคับใช้กฎหมายที่เข้มงวดถือเป็นนโยบายเร่งด่วนและเป็นวาระแห่งชาติ การสร้างองค์ความรู้เรื่องโทษภัยอันตรายของยาเสพติดให้กับเด็กเยาวชนและประชาชน รวมทั้งการฟื้นฟูผู้ป่วยจากสารเสพติดให้กลับสู่สภาวะปกติ โดยทุกฝ่ายต้องทำงานแบบบูรณาการเป็นระบบและด้วยสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณของพระบาท

สมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชบรมนาถบพิตร ที่ได้พระราชทานองค์ความรู้ต่าง ๆ ผ่านศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ 6 ศูนย์ โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริกว่า 4,000 โครงการ พระบรมราโชวาท

พระราชดำรัสและพระราชดำรินโอกาสต่าง ๆ รวมเป็น “ศาสตร์พระราชา” ให้กับประชาชนชาวไทยนำมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตพัฒนาประเทศแก้ไขปัญหาประเทศในทุก ๆ ด้าน รวมทั้งด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดแก่เด็กและเยาวชน จากความตอนหนึ่งในพระบรมราโชวาทพระราชทานแก่คณะกรรมการสภายูวพุทธกสมคามแห่งชาติในโอกาสเข้าเฝ้า ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน 24 กรกฎาคม พ.ศ. 2516 ว่า “...การส่งเสริมที่จะไปเอาใจใส่เยาวชนผู้ที่ได้กระทำผิดและโดยเฉพาะผู้ที่เป็นเหยื่อของยาเสพติดก็เป็นทางหนึ่งที่จะช่วยให้บ้านเมืองมีความผาสุกได้เพราะว่าเป็นเรื่องของการทำลายร่างกายจิตใจของประชาชนโดยยาเสพติด ซึ่งเป็นเรื่องของธรรมชาติ เป็นเรื่องของความหลงอย่างหนึ่ง คือคนที่มก่งายในชีวิตก็ใช้ยาเสพติด บางคนก็เคราะห์ร้าย เพราะว่าถูกชักชวนไปเสพติดและอาจเป็นเรื่องของการบ่อนทำลายจากบุคคลอื่นเพื่อประโยชน์ในด้านการค้า หวังในด้านการสร้างอิทธิพลด้วยอาจเป็นถึงขนาดเป็นแผนการในทางการเมืองก็ได้ จึงเป็นเรื่องที่ใหญ่และสำคัญทั้งในกรุงทั้งในต่างจังหวัดมีความสำคัญที่จะให้ประชาชน ซึ่งแต่ละคนก็เป็นประชาชนผู้สนใจควรพยายามรักษาส่วนรวมของเราด้วยวิธีที่ประเสริฐที่สุดคือวิธีของพุทธศาสนา ซึ่งถ้าเรามามองดูจริงๆ ก็ไม่ใช่เป็นศาสนาที่เป็นเครื่องมือที่เราต้องพูดอย่างตรงไปตรงมาว่าพุทธศาสนาไม่ใช่สิ่งที่จะมาแสดงโอ้อวดกันว่าเราไม่รู้แต่ว่าเป็นเครื่องมือที่ดีเป็นสิ่งที่จะทำให้เรามีชีวิตได้ก็ไม่จำเป็นที่จะไม่อวดอะไร...” (ศูนย์อำนวยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด กระทรวงศึกษาธิการ, 2560: 25)

รัฐบาลได้มอบนโยบายให้กระทรวงศึกษาธิการดำเนินการสร้างภูมิคุ้มกันและป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษาตามแผนงานที่ 3 การสร้างภูมิคุ้มกันและ

ป้องกันยาเสพติดกำหนดมาตรการป้องกันนักเรียนนักศึกษาและเยาวชนก่อนวัยเสี่ยงและในวัยเสี่ยงไม่ให้เข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด เรียนรู้ถึงโทษและพิษภัยของยาเสพติด รู้จักวิธีปฏิเสธหลีกเลี่ยงยาเสพติดและใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ เพื่อหลีกเลี่ยงการมั่วสุมกับยาเสพติดและอบายมุข ตลอดจนดูแลช่วยเหลือให้นักเรียนนักศึกษาที่ไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติดให้คืนสู่สังคมได้อย่างปกติ ศูนย์อำนวยการพลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติดกระทรวงศึกษาธิการได้น้อมนำศาสตร์พระราชาสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน จึงได้กำหนดนโยบายให้ผู้บริหารองค์กรหลักหน่วยงานและสถานศึกษาให้เห็นความสำคัญและมีจิตสำนึกร่วมกันที่จะปกป้องคุ้มครองดูแลช่วยเหลือนักเรียนไม่ให้ไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด โดยการนำนโยบายการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดไปสู่การปฏิบัติจัดทำแผนปฏิบัติการครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย ส่งเสริมสนับสนุนการจัดกิจกรรมป้องกันและเฝ้าระวังยาเสพติดในสถานศึกษาให้เป็นส่วนหนึ่งของการจัดการเรียนรู้เสริมสร้างจิตสำนึก ทักษะชีวิต ภูมิคุ้มกันต่อต้านยาเสพติดและอบายมุข จัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนทุกคนให้ทั่วถึง โดยสร้างเครือข่ายแกนนำทุกระดับในสถานศึกษาและการมีส่วนร่วมของทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งในและนอกสถานศึกษา พร้อมทั้งการอำนวยการกำกับติดตามและประเมินผลการดำเนินงานและจัดมาตรการเสริมแรงให้แก่ผู้รับผิดชอบด้านยาเสพติดดีเด่น ด้วยการยกย่องชมเชย มอบโล่เกียรติบัตรเลื่อนขั้นเงินเดือนกรณีพิเศษ มาตรการลงโทษบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดให้ออกจากราชการและเพิกถอนใบประกอบวิชาชีพ

โรงเรียนบ้านห้วยไผ่ เป็นหน่วยงานในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ จัดการศึกษาตั้งแต่ระดับอนุบาลจนถึงระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จากข้อมูลสถานการณ์ยาเสพติดรอบสถานศึกษาจากผลการถูกจับกุมและถูกดำเนินคดีเกี่ยวกับยาเสพติดของคนในชุมชนเขตพื้นที่บริการของโรงเรียน

บ้านห้วยไทร ได้แก่ บ้านห้วยไทร และบ้านห้วยซี้ตม ในห้วงระยะเวลาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2557-2561 พบว่า วันที่ 12 กุมภาพันธ์ 2557 มีผู้ต้องหาเพศชาย 1 คน ถูกจับกุมและดำเนินคดีข้อหาเมียเสพติดให้โทษประเภท 1 (ยาบ้า) ไว้ในครอบครอง วันที่ 27 ตุลาคม พ.ศ. 2558 มีผู้ต้องหาเพศหญิง 1 คน ถูกจับกุมและดำเนินคดีข้อหาเมียเสพติดให้โทษประเภท 1 (ยาบ้า) ไว้ในครอบครองและเสพยาบ้า วันที่ 23 พฤศจิกายน พ.ศ. 2558 มีผู้ต้องหาเพศชาย 1 คน ถูกจับกุมและดำเนินคดีข้อหาเมียเสพติดให้โทษประเภท 1 (ยาบ้า) ไว้ในครอบครองและเสพยาบ้า วันที่ 28 มกราคม พ.ศ. 2560 มีผู้ต้องหาเพศชาย 1 คน ถูกจับกุมและดำเนินคดีข้อหาเสพยาเสพติดให้โทษประเภท 1 (ยาบ้า) โดยผิดกฎหมาย วันที่ 18 กรกฎาคม พ.ศ. 2560 มีผู้ต้องหาเพศชาย 1 คน ถูกจับกุมและดำเนินคดีข้อหาเมียเสพติดให้โทษประเภท 5 (กัญชา) ไว้ในครอบครองและเสพกัญชาและวันที่ 10 มีนาคม พ.ศ. 2560 มีผู้ต้องหาเพศชาย 1 คน ถูกจับกุมและดำเนินคดีข้อหา เมียเสพติดให้โทษประเภท 5 (กัญชา) ไว้ในครอบครอง ประกอบกับการวิเคราะห์ ข้อมูลโดยใช้แบบประเมินพฤติกรรม (SDQ) พบว่า มีนักเรียนที่อยู่ในกลุ่มเสี่ยงซึ่งเป็นพฤติกรรมเบี่ยงเบน ที่สังคมไม่ยอมรับ

จากเหตุผลและความสำคัญดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยได้ตระหนักและเห็นความสำคัญในการสร้าง ภูมิคุ้มกันและเสริมสร้างทักษะชีวิตให้ห่างไกลจาก ยาเสพติดให้แก่ นักเรียน จึงได้ทำการพัฒนารูปแบบ การพัฒนาคุณภาพนักเรียนตามแนวทางสถานศึกษา

น้อมนำ “ศาสตร์พระราชา” สู่การป้องกัน และแก้ไขปัญหาเสพติดอย่างยั่งยืน โรงเรียนบ้าน ห้วยไทร อำเภอกอนสาร จังหวัดชัยภูมิ ขึ้นในครั้ง นี้ โดยจัดให้มีการดำเนินงานการพัฒนาคุณภาพ นักเรียนตามแนวทางสถานศึกษาน้อมนำ “ศาสตร์ พระราชา” สู่การป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด อย่างยั่งยืนขึ้น เพื่อส่งเสริมบุคลากรและนักเรียนให้ ตระหนักถึงโทษภัยของยาเสพติดอบายมุขและเพื่อให้ นักเรียนสามารถปฏิบัติตนให้ห่างไกลจากยาเสพ

ติดอบายมุขสามารถปฏิบัติตัวอยู่ในสังคมได้อย่าง ถูกต้อง ผู้วิจัยในฐานะหัวหน้าสถานศึกษา จึงได้ ทำการพัฒนาคุณภาพนักเรียนตามแนวทางสถาน ศึกษา น้อมนำ “ศาสตร์พระราชา” สู่การป้องกันและ แก้ไขปัญหาเสพติดอย่างยั่งยืนในครั้ง นี้

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้อง สภาพ ปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ ของการพัฒนา คุณภาพนักเรียนตามแนวทางสถานศึกษาน้อมนำ “ศาสตร์พระราชา” สู่การป้องกันและแก้ไขปัญหยา เสพติดอย่างยั่งยืน

2. เพื่อพัฒนารูปแบบการพัฒนาคุณภาพ นักเรียนตามแนวทางสถานศึกษาน้อมนำ “ศาสตร์ พระราชา” สู่การป้องกันและแก้ไขปัญหายา เสพติดอย่างยั่งยืน โรงเรียนบ้านห้วยไทร อำเภอกอนสาร จังหวัดชัยภูมิ

3. เพื่อทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาคุณภาพ นักเรียนตามแนวทางสถานศึกษาน้อมนำ “ศาสตร์ พระราชา” สู่การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด อย่างยั่งยืน โรงเรียนบ้านห้วยไทร อำเภอกอนสาร จังหวัดชัยภูมิ ที่ได้พัฒนาขึ้น

4. เพื่อประเมินผลการใช้รูปแบบการพัฒนา คุณภาพนักเรียนตามแนวทางสถานศึกษาน้อมนำ “ศาสตร์พระราชา” สู่การป้องกันและแก้ไขปัญหายา เสพติดอย่างยั่งยืน โรงเรียนบ้านห้วยไทร อำเภอกอนสาร จังหวัดชัยภูมิ

วิธีดำเนินการวิจัย

ระยะที่ 1 การศึกษาองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้อง สภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ ของการพัฒนาคุณภาพนักเรียนตามแนวทางสถานศึกษา น้อมนำ “ศาสตร์พระราชา” สู่การป้องกันและแก้ไข ปัญหาเสพติดอย่างยั่งยืน

1. ผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน ทำหน้าที่ประเมินความเหมาะสมขององค์

ประกอบ และผู้บริหาร ครู คณะกรรมการสถานศึกษา และนักเรียน และผู้ปกครอง โรงเรียนบ้านห้วยไผ่ อำเภอคอนสาร จังหวัดชัยภูมิ จำนวน 60 คน ทำหน้าที่ตอบแบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แบบประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบ และแบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาคุณภาพนักเรียนตามแนวทางสถานศึกษาน้อมนำ “ศาสตร์พระราชา” สู่การป้องกันและแก้ไขปัญหา ยาเสพติดอย่างยั่งยืน มีลักษณะเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง

4. การวิเคราะห์ข้อมูล วิเคราะห์ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ระยะที่ 2 การพัฒนารูปแบบการพัฒนาคุณภาพนักเรียนตามแนวทางสถานศึกษาน้อมนำ “ศาสตร์พระราชา” สู่การป้องกันและแก้ไขปัญหา ยาเสพติดอย่างยั่งยืน โรงเรียนบ้านห้วยไผ่ อำเภอคอนสาร จังหวัดชัยภูมิ

1. ผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน ทำหน้าที่ประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบ

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบ มีลักษณะเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง

4. การวิเคราะห์ข้อมูล วิเคราะห์ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ระยะที่ 3 การทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาคุณภาพนักเรียนตามแนวทางสถานศึกษาน้อมนำ

“ศาสตร์พระราชา” สู่การป้องกันและแก้ไขปัญหา ยาเสพติดอย่างยั่งยืน โรงเรียนบ้านห้วยไผ่ อำเภอคอนสาร จังหวัดชัยภูมิ

1. ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้บริหาร ครู คณะกรรมการสถานศึกษา นักเรียนและผู้ปกครอง และผู้แทนหน่วยงานต่าง ๆ จำนวน 75 คน ที่มีส่วนร่วมในการดำเนินงานรูปแบบ

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อคุณภาพ การดำเนินงานตามรูปแบบฯ มีลักษณะเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด และแบบสังเกตการดำเนินการตามแผนการดำเนินงานการพัฒนาคุณภาพนักเรียน มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้วิธีพรรณนาวิเคราะห์ และวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ระยะที่ 4 การประเมินผลการใช้รูปแบบการพัฒนาคุณภาพนักเรียนตามแนวทางสถานศึกษาน้อมนำ “ศาสตร์พระราชา” สู่การป้องกันและแก้ไขปัญหา ยาเสพติดอย่างยั่งยืน โรงเรียนบ้านห้วยไผ่ อำเภอคอนสาร จังหวัดชัยภูมิ

1. ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้บริหาร ครู คณะกรรมการสถานศึกษา นักเรียนและผู้ปกครอง และผู้แทนหน่วยงานต่าง ๆ จำนวน 75 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบประเมินผลประโยชน์ของการใช้รูปแบบฯ และแบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบฯ มีลักษณะเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง

4. การวิเคราะห์ข้อมูล วิเคราะห์ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

การพัฒนา รูปแบบการพัฒนาคุณภาพนักเรียนตามแนวทางสถานศึกษานอมนำ “ศาสตร์พระราช” สู่การป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดอย่างยั่งยืน โรงเรียนบ้านห้วยไผ่ อำเภอคอนสาร จังหวัดชัยภูมิ มีผลการวิจัยปรากฏดังนี้

1. ผลการศึกษาองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ ของการพัฒนาคุณภาพนักเรียนตามแนวทางสถานศึกษานอมนำ “ศาสตร์พระราช” สู่การป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดอย่างยั่งยืน

1.1 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบของการนอมนำ “ศาสตร์พระราช” สู่การป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดอย่างยั่งยืน ประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ คือ 1) ข้อที่ 1 การศึกษาข้อมูลอย่างเป็นระบบ 2) ข้อที่ 5 ภูมิสังคม 3) ข้อที่ 3 การแก้ปัญหาจากจุดเล็ก 4) ข้อที่ 8 ประหยัด เรียบง่าย ได้ประโยชน์สูงสุด 5) ข้อที่ 9 ทำให้ง่าย 6) ข้อที่ 10 การมีส่วนร่วม และ 7) ข้อที่ 11 ประโยชน์ส่วนรวม โดยมีผลการประเมินความเหมาะสมของการนอมนำ “ศาสตร์พระราช” สู่การพัฒนาสถานศึกษาที่มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

1.2 ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน การพัฒนาคุณภาพนักเรียนตามแนวทางสถานศึกษานอมนำ “ศาสตร์พระราช” สู่การป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดอย่างยั่งยืน มีสภาพปัจจุบันโดยรวมอยู่ในระดับมาก และมีสภาพที่พึงประสงค์โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

2. ผลการพัฒนา รูปแบบการพัฒนาคุณภาพนักเรียนตามแนวทางสถานศึกษานอมนำ “ศาสตร์พระราช” สู่การป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดอย่างยั่งยืน โรงเรียนบ้านห้วยไผ่ อำเภอคอนสาร จังหวัดชัยภูมิ พบว่า รูปแบบที่พัฒนาขึ้น ประกอบด้วย 4 กระบวนการ ได้แก่ 1) การศึกษาข้อมูลและวิเคราะห์ภูมิสังคมอย่างเป็นระบบ 2) การวางแผนอย่างรอบคอบ แก้ไขจากจุดเล็ก เน้นประหยัดและ

เรียบง่าย 3) การปฏิบัติตามแผน ให้เกิดผลสำเร็จ และการมีส่วนร่วมอย่างยั่งยืน 4) การประเมินผลมุ่งให้เกิดประโยชน์แก่ส่วนรวม ผลการประเมินความเหมาะสมของรูปแบบฯ โดยผู้ทรงคุณวุฒิพบว่า รูปแบบ

การพัฒนาคุณภาพนักเรียนตามแนวทางสถานศึกษานอมนำ “ศาสตร์พระราช” สู่การป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดอย่างยั่งยืน โรงเรียนบ้านห้วยไผ่ อำเภอคอนสาร จังหวัดชัยภูมิ มีความเหมาะสมและมีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด

3. ผลการทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาคุณภาพนักเรียนตามแนวทางสถานศึกษานอมนำ “ศาสตร์พระราช” สู่การป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดอย่างยั่งยืน โรงเรียนบ้านห้วยไผ่ อำเภอคอนสาร จังหวัดชัยภูมิ ที่ได้พัฒนาขึ้น โดยได้สอบถามความคิดเห็นที่มีต่อคุณภาพการดำเนินงานตามรูปแบบการพัฒนาคุณภาพนักเรียนตามแนวทางสถานศึกษานอมนำ “ศาสตร์พระราช” สู่การป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดอย่างยั่งยืน โรงเรียนบ้านห้วยไผ่ อำเภอคอนสาร จังหวัดชัยภูมิ ผลการตอบแบบสอบถามโดยรวมพบว่า รูปแบบที่พัฒนาขึ้น มีคุณภาพในการดำเนินงานโดยรวมอยู่ในระดับมาก

ผลการสังเกตการดำเนินการตามแผนการดำเนินงานการพัฒนาคุณภาพนักเรียนตามแนวทางสถานศึกษานอมนำ “ศาสตร์พระราช” สู่การป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดอย่างยั่งยืน โรงเรียนบ้านห้วยไผ่ อำเภอคอนสาร จังหวัดชัยภูมิ มีการปฏิบัติโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

4. ผลการประเมินประโยชน์ของรูปแบบการพัฒนาคุณภาพนักเรียนตามแนวทางสถานศึกษานอมนำ “ศาสตร์พระราช” สู่การป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดอย่างยั่งยืน โรงเรียนบ้านห้วยไผ่ อำเภอคอนสาร จังหวัดชัยภูมิ พบว่า โดยภาพรวมรูปแบบฯ มีประโยชน์อยู่ในระดับมาก และผู้ตอบแบบสอบถาม มีความพึงพอใจต่อรูปแบบการพัฒนาคุณภาพนักเรียนตามแนวทางสถานศึกษานอมนำ “ศาสตร์พระราช” สู่การป้องกันและแก้ไขปัญหา

เสพติดอย่างยั่งยืน โรงเรียนบ้านห้วยไโท อำเภอคอนสาร จังหวัดชัยภูมิ อยู่ในระดับมากที่สุด

อภิปรายผลการวิจัย

การพัฒนารูปแบบการพัฒนาคุณภาพนักเรียนตามแนวทางสถานศึกษานอมนำ “ศาสตร์พระราช” สู่การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดอย่างยั่งยืน โรงเรียนบ้านห้วยไโท อำเภอคอนสาร จังหวัดชัยภูมิ สามารถอภิปรายผลการวิจัย ได้ดังนี้

1. ผลการศึกษาขององค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ ของการพัฒนาคุณภาพนักเรียนตามแนวทางสถานศึกษานอมนำ “ศาสตร์พระราช” สู่การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดอย่างยั่งยืน

1.1 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบของการนอมนำ “ศาสตร์พระราช” สู่การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดอย่างยั่งยืน ประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ คือ 1) ข้อที่ 1 การศึกษาข้อมูลอย่างเป็นระบบ 2) ข้อที่ 5 ภูมิสังคม 3) ข้อที่ 3 การแก้ไขปัญหาจากจุดเล็ก 4) ข้อที่ 8 ประหยัด เรียบง่าย ได้ประโยชน์สูงสุด 5) ข้อที่ 9 ทำให้ง่าย 6) ข้อที่ 10 การมีส่วนร่วม และ 7) ข้อที่ 11 ประโยชน์ส่วนรวม โดยมีผลการประเมินความเหมาะสมของการนอมนำ “ศาสตร์พระราช” สู่การพัฒนาสถานศึกษา มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

1.2 ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน การพัฒนาคุณภาพนักเรียนตามแนวทางสถานศึกษานอมนำ “ศาสตร์พระราช” สู่การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดอย่างยั่งยืน มีสภาพปัจจุบันโดยรวมอยู่ในระดับมาก และมีสภาพที่พึงประสงค์โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

2. ผลการพัฒนารูปแบบการพัฒนาคุณภาพนักเรียนตามแนวทางสถานศึกษานอมนำ “ศาสตร์พระราช” สู่การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดอย่างยั่งยืน โรงเรียนบ้านห้วยไโท อำเภอคอนสาร จังหวัดชัยภูมิ พบว่า รูปแบบที่พัฒนาขึ้น ประกอบ

ด้วย 4 กระบวนการ ได้แก่ 1) การศึกษาข้อมูลและวิเคราะห์ภูมิสังคมอย่างเป็นระบบ 2) การวางแผนอย่างรอบคอบ แก้ไขจากจุดเล็ก เน้นประหยัดและเรียบง่าย 3) การปฏิบัติตามแผน ให้เกิดผลสำเร็จ และการมีส่วนร่วมอย่างยั่งยืน 4) การประเมินผลมุ่งให้เกิดประโยชน์แก่ส่วนรวม ผลการประเมินความเหมาะสมของรูปแบบฯ โดยผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่า รูปแบบการพัฒนาคุณภาพนักเรียนตามแนวทางสถานศึกษานอมนำ “ศาสตร์พระราช” สู่การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดอย่างยั่งยืน โรงเรียนบ้านห้วยไโท อำเภอคอนสาร จังหวัดชัยภูมิ มีความเหมาะสมและมีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด

3. ผลการทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาคุณภาพนักเรียนตามแนวทางสถานศึกษานอมนำ “ศาสตร์พระราช” สู่การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดอย่างยั่งยืน โรงเรียนบ้านห้วยไโท อำเภอคอนสาร จังหวัดชัยภูมิ ที่ได้พัฒนาขึ้น โดยได้สอบถามความคิดเห็นที่มีต่อคุณภาพการดำเนินงานตามรูปแบบการพัฒนาคุณภาพนักเรียนตามแนวทางสถานศึกษานอมนำ “ศาสตร์พระราช” สู่การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดอย่างยั่งยืน โรงเรียนบ้านห้วยไโท อำเภอคอนสาร จังหวัดชัยภูมิ ผลการตอบแบบสอบถามโดยรวมพบว่า รูปแบบที่พัฒนาขึ้น มีคุณภาพในการดำเนินงานโดยรวมอยู่ในระดับมาก

ผลการสังเกตการดำเนินการตามแผนการดำเนินงานการพัฒนาคุณภาพนักเรียนตามแนวทางสถานศึกษานอมนำ “ศาสตร์พระราช” สู่การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดอย่างยั่งยืน โรงเรียนบ้านห้วยไโท อำเภอคอนสาร จังหวัดชัยภูมิ มีการปฏิบัติโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

4. ผลการประเมินประโยชน์ของรูปแบบการพัฒนาคุณภาพนักเรียนตามแนวทางสถานศึกษานอมนำ “ศาสตร์พระราช” สู่การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดอย่างยั่งยืน โรงเรียนบ้านห้วยไโท อำเภอคอนสาร จังหวัดชัยภูมิ พบว่า โดยภาพรวมรูปแบบฯ มีประโยชน์อยู่ในระดับมาก และ

ผู้ตอบแบบสอบถาม มีความพึงพอใจต่อรูปแบบการพัฒนาคุณภาพนักเรียนตามแนวทางสถานศึกษานอมนำ “ศาสตร์พระราช” สู่การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดอย่างยั่งยืน โรงเรียนบ้านห้วยไธ อำเภอกอนสาร จังหวัดชัยภูมิ อยู่ในระดับมากที่สุด

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 การใช้งานรูปแบบการพัฒนาคุณภาพนักเรียนตามแนวทางสถานศึกษานอมนำ “ศาสตร์พระราช” สู่การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดอย่างยั่งยืน ควรมีการศึกษาคู่มือการใช้รูปแบบให้เข้าใจและมีการวางแผนการนำไปให้ดำเนินไปพร้อม ๆ กับแผนการดำเนินงานของสถานศึกษา

1.2 การเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา ควรมีการชี้แจงทำความเข้าใจความมุ่งหมายของการใช้รูปแบบการพัฒนาคุณภาพนักเรียนตามแนวทางสถานศึกษานอมนำ “ศาสตร์พระราช” สู่การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดอย่างยั่งยืนให้ทุกฝ่ายได้เล็งเห็นประโยชน์และผลที่คาดว่าจะได้รับร่วมกัน

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับการติดตามผลการดำเนินงานโดยใช้รูปแบบอย่างต่อเนื่องในระยะยาว เพื่อทราบถึงการเปลี่ยนแปลงของกลุ่มเป้าหมาย ว่ายังคงมีความมั่นคงในโทษและภัยของยาเสพติดที่ได้ทราบ และไม่ยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดจนถึงช่วงอายุเท่าใด

2.2 ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมกรรมการเสพยาเสพติด

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. (2561). *23 หลักการทรงงานในหลวงรัชกาลที่ 9*. กรุงเทพฯ: กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2552). *การวิจัยเบื้องต้น*. มหาสารคาม: ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม.
- ปวีณา ครุฑเผือก และคณะ. (2559). *การประเมินโครงการโรงเรียนต้นแบบมาตรฐานระบบการต้านยาเสพติด (QAD) โรงเรียนประชาราษฎร์บำเพ็ญ*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด. (2552). *ความรู้พื้นฐานเพื่อการป้องกันยาเสพติดในเยาวชน*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด.
- สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ. (ม.ป.ป.). *หลักการทรงงานในสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ.

การพัฒนาแนวทางพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 2

The Development of Teacher Development Guidelines in Learning Management Using the Professional Learning Community for Schools under The Nakhon Phanom Primary Educational Service Area Office 2

ศราวุธ แวงธิสาร¹, ไพฑูรย์ พวงยอด², ชาญวิทย์ หาญรินทร์³

Sarawut Waengthisarn¹, Paitoon Puangyod², Chanwit Hanrin³

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (2) ศึกษาความต้องการจำเป็นของการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (3) พัฒนาแนวทางการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูผู้สอน จำนวน 320 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยเทียบตารางของ Krejcie and Morgan. ได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมีจำนวน 4 ฉบับ คือ (1) แบบสอบถามสภาพปัจจุบันของการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อระหว่าง .51-92 และมีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ .93 (2) แบบสอบถามสภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อระหว่าง .55-81 และมีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม .98 (3) แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง และ (4) แบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สำหรับสถานศึกษา สถิติที่ใช้ ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการวิเคราะห์การจำแนกความสำคัญความต้องการจำเป็น

ผลการวิจัย พบว่า (1) สภาพปัจจุบันของการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ โดยรวมอยู่ในระดับมาก สภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด (2) ความต้องการจำเป็นในการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ลำดับแรก คือ ด้านการทบทวนได้ตรงต่อผล (3) แนวทางการ

¹ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม

² อาจารย์ ประจำสาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม

³ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ประจำสาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม

¹ Graduate Student of Educational Administration and Development Program, Faculty of Education, Nakhon Phanom University

² Lecturer of Educational Administration and Development Program, Faculty of Education, Nakhon Phanom University

³ Assistant Professor of Educational Administration and Development Program, Faculty of Education, Nakhon Phanom University

พัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สำหรับสถานศึกษา พบว่ามีความเหมาะสม โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และความเป็นไปได้โดยรวมอยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ: การจัดการเรียนรู้, ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ, ความต้องการจำเป็น,

Abstract

The purposes of this research were (1) to study the current situations and desirable situations of learning management using the concept of professional learning community, (2) to study the needs assessment of learning management using the concept of professional learning community, and (3) to develop guidelines of teacher development in learning management using the concept of professional learning community for schools under Nakhon Phanom Primary Educational Service Area Office 2. The samples were 320 teachers followed Krejcie and Morgan's table in the sample-size specification, and they were selected by Stratified Random Sampling. There were 4 instruments used in this research: (1) a questionnaire in current situations of learning management using the concept of professional learning community, the discrimination between .51-.92, and the reliability of .93 ; (2) a questionnaire in desirable situations of learning management using the concept of professional learning community, the discrimination between .55-.81, and the reliability of .98 ; (3) a structured-interview form ; and (4) a suitability and possibility assessment form of guidelines in leaning using the concept of professional learning community for schools. The statistics used were percentage, mean, standard deviation, and the index modified priority needs index (PNImodified).

The results were as follows: (1) overall current situations of learning management using the concept of professional learning community were at the high level, and overall desirable situations of learning management using the concept of professional learning community were at the highest level. (2) The first aspect of needs assessment of learning management using the concept of professional learning community was reflective thinking, and (3) The guidelines of teacher development in learning management using the concept of professional learning community for schools revealed the suitability in the highest level and the possibility in the high level.

Keywords: Learning Management, Professional Learning Community, Needs Assessment

บทนำ

สังคมปัจจุบันถือได้ว่าการศึกษามีความสำคัญต่อการพัฒนาชีวิตของมนุษย์เพราะช่วยให้บุคคลมีความรู้ความสามารถที่จะพัฒนาและปรับปรุงศักยภาพในการทำงานทุกด้าน ดังนั้นการปฏิรูปการศึกษา ในศตวรรษที่ 21 โดยเฉพาะเรื่อง การจัดการเรียนรู้ของครู วัฒนธรรม การสอนของครูจำเป็นต้องได้รับการเปลี่ยนแปลงเป็นวัฒนธรรมของการให้เด็กได้ใช้กระบวนการเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างผลการเรียนรู้ด้วยตนเองโดยโดยบทบาทของครูจะเปลี่ยนจากครูผู้สอน (Teacher) เป็นโค้ช (Coach) หรือเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ (Learning Facilitator) นอกจากครูแล้ว ผู้บริหาร และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ควรให้การส่งเสริมสนับสนุนให้ครูได้มีโอกาสพบปะเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ซึ่งกันและกันรวมทั้งร่วมกันกำหนดบทบาทในการจัดการเรียนรู้ของครูให้เป็นไป ในทิศทาง นอกจากนี้ต้องส่งเสริมให้เด็กนำความรู้ไปประยุกต์ในสถานการณ์ใหม่จนสามารถสร้างชิ้นงานระดับที่เป็นนวัตกรรม อันจะนำไปสู่การเป็นผู้เรียนรู้ตลอดชีวิตแบบยั่งยืน (พิมพันธ์ เศษะคุปต์, 2558: 79-81)

ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community: PLC) มีความเชื่อพื้นฐานที่ต้องการช่วยเหลือและส่งเสริมให้บุคลากรในโรงเรียนมีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกันโดยผ่านกระบวนการ พัฒนาวิชาชีพ (Well and Feun, 2007: 141) และเป็นการรวมตัวของกลุ่มคนในวิชาชีพครูที่มีความรู้ความสนใจในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง มาร่วมแลกเปลี่ยน แบ่งปัน เรียนรู้ในเรื่องนั้น ๆ ร่วมกันทำให้ได้มาซึ่งองค์ความรู้ใหม่เพื่อนำไปประยุกต์และปรับใช้ตามแต่สภาพแวดล้อมและสถานการณ์ต่าง ๆ ชุมชนแห่งการเรียนรู้ และเปลี่ยนแปลงการทำงานของครูจากวัฒนธรรมแบบเดิมที่ทำงานอย่างโดดเดี่ยว มาเป็นการทำงานร่วมกันเป็นทีม โดยมุ่งมั่นให้เกิดผลลัพธ์ต่อสมรรถนะทางวิชาชีพสำหรับครูและทักษะการเรียนรู้ของนักเรียน ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงและเกิดสังคม

แห่งความรู้ที่อาศัยความร่วมมือเป็นฐานในการปรับตัวและสรรสร้างสิ่งใหม่ ๆ ให้เกิดขึ้น ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเป็นชุมชนที่ทำให้เกิดการปรับปรุงทักษะเจตคติ ความเข้าใจ กระบวนการปฏิบัติงานของครูและกลุ่มครู พัฒนาจากการฝึกอบรมอย่างเป็นระบบเป็นการพัฒนาตนเอง พัฒนางค์กรแห่งการเรียนรู้ จนในที่สุดกลายเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (ปองทิพย์ เทพอารีย์, 2557: 286)

การนำแนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพมาใช้ในโรงเรียนเป็นการเปลี่ยนจากผู้สอนเป็นนักเรียนทำงานร่วมกับเพื่อน และรวมตัวกันเป็นชุมชนหรือเครือข่ายปรึกษาหารือและช่วยเหลือกัน อยู่กันอย่างมีความสุข และยังเปลี่ยนแปลงการทำงานของครู เปลี่ยนวัฒนธรรมของโรงเรียนเป็นการสะท้อนความคิดและการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของครูที่ได้รับอิทธิพลจากการสนทนา เพื่อช่วยเหลือกันในการพัฒนาวิชาชีพระหว่างครูในโรงเรียน (Gilrane and Others, 2008: 101) หมายความว่าชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพจะเปลี่ยนแปลงนักเรียน ครู ผู้บริหาร และโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง (วิจารณ์ พานิช, 2555: 191)

ดังนั้น ผู้วิจัยเห็นว่าแนวคิดการพัฒนาแนวทางพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 2 ซึ่งเป็นแนวทางสำคัญในการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้สถานศึกษาได้รับประโยชน์จึงได้ดำเนินการวิจัยเพื่อพัฒนาการศึกษาและประเทศชาติต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 2
2. เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นของการ

จัดการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2

3. เพื่อพัฒนาแนวทางการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดชุมชนแห่ง การเรียนรู้ทางวิชาชีพ สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2

วิธีดำเนินการวิจัย

ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ได้แก่ ครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 ในปีการศึกษา 2562 จาก 181 โรงเรียน จำนวน 1,891 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 จำนวน 320 คน โดยเทียบจำนวนประชากรทั้งหมดกับตารางสำเร็จรูปของ Krejcie and Morgan โดยใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) และการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามสภาพปัจจุบันของการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สำหรับสถานศึกษา โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1.00 ทุกข้อ มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อระหว่าง .51-.92 และมีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม เท่ากับ .93 และแบบสอบถามสภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ ทางวิชาชีพ สำหรับสถานศึกษา โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1.00

ทุกข้อ มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อระหว่าง .55-.81 และมีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม เท่ากับ .98

3. การวิเคราะห์ข้อมูลและการนำเสนอข้อมูลที่รวบรวมได้จากแบบสอบถามโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปโดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม นำเสนอข้อมูลโดยแสดงค่าร้อยละ

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลข้อคำถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดชุมชนแห่ง การเรียนรู้ทางวิชาชีพ สำหรับสถานศึกษา โดยใช้วิธีประมวลผลทางสถิติเชิงพรรณนา นำข้อมูลที่รวบรวมได้มาวิเคราะห์หาค่าทางสถิติ และนำเสนอข้อมูลโดยการแสดง ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น โดยนำข้อมูลผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ มาหาค่าดัชนีความต้องการจำเป็น โดยใช้สูตร Priority Needs Index (PNI Modified) เพื่อจัดลำดับความต้องการจำเป็น

ระยะที่ 2 การพัฒนาแนวทางการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2

1. กลุ่มผู้ให้ข้อมูลและผู้ทรงคุณวุฒิ

1.1 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการตอบแบบสัมภาษณ์ ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีประสบการณ์/รับผิดชอบงานด้านชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ มีบทบาทในการให้ข้อชี้แนะ คำแนะนำเกี่ยวกับการพัฒนาแนวทางการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 ที่มีการปฏิบัติเป็นเลิศ (Best Practice) ด้านการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 คน

1.2 ผู้ทรงคุณวุฒิ ในการตรวจสอบความเป็นไปได้และความเหมาะสมของแนวทางการพัฒนาครู

ในการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง และแบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

3. การวิเคราะห์ข้อมูลและการนำเสนอข้อมูล แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ สร้างข้อสรุปจากเนื้อหาที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ ร่างแนวทางการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ นำเสนอแนวทางการพัฒนาที่ได้

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบประเมิน โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปวิเคราะห์คะแนนความเหมาะสมและความเป็นไปได้จากแบบประเมินแนวทางการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สำหรับสถานศึกษา ด้วยวิธีการทางสถิติซึ่งประกอบ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ตาราง 1 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการแปลผล ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สำหรับสถานศึกษา โดยรวมและจำแนกเป็นรายด้าน

การจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สำหรับสถานศึกษา	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ด้านการมีวิสัยทัศน์และเป้าหมายร่วมกัน	4.09	0.63	มาก	4.62	0.27	มากที่สุด
2. ด้านการมีระบบที่มาร่วมแรงร่วมใจ	4.01	0.51	มาก	4.58	0.26	มากที่สุด
3. ด้านการเรียนรู้และการพัฒนาวิชาชีพ	4.09	0.52	มาก	4.66	0.21	มากที่สุด
4. ด้านการเป็นชุมชนกัลยาณมิตร	4.19	0.46	มาก	4.69	0.29	มากที่สุด
5. ด้านภาวะผู้นำร่วม	4.14	0.37	มาก	4.68	0.25	มากที่สุด
6. ด้านการทบทวนไตร่ตรองผล	4.08	0.38	มาก	4.70	0.26	มากที่สุด
7. ด้านโครงสร้างที่สนับสนุน	4.09	0.44	มาก	4.63	0.28	มากที่สุด
รวม	4.10	0.36	มาก	4.65	0.20	มากที่สุด

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่อง การพัฒนาแนวทางพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 2 พบว่า

1. สภาพปัจจุบันของการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สำหรับสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการเป็นชุมชนกัลยาณมิตร และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการมีระบบที่มาร่วมแรงร่วมใจ

ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาแนวทางพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สำหรับสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการทบทวนไตร่ตรองผล และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการมีระบบที่มาร่วมแรงร่วมใจ รายละเอียดดังตารางที่ 1

2. ผลการศึกษาความต้องการจำเป็น เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับความของการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (PNI Modified) และลำดับความต้องการจำเป็น ของการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สำหรับสถานศึกษา ต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการทบทวนไตร่ตรองผล ด้านการมีระบบที่มาร่วมแรงร่วมใจ ด้านการเรียนรู้และการพัฒนาวิชาชีพ ด้านโครงสร้างที่สนับสนุน ด้านการมีวิสัยทัศน์และเป้าหมายร่วมกัน ด้านภาวะผู้นำร่วม และด้านการเป็นชุมชนกัลยาณมิตร ตามลำดับ

3. แนวทางการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สำหรับสถานศึกษา ที่ได้จากการสัมภาษณ์มีแนวทางการพัฒนา ดังนี้

1. ด้านการมีวิสัยทัศน์และเป้าหมายร่วมกัน โดยผู้บริหารและครูเข้าใจถึงวัตถุประสงค์ของแนวทางการจัดการเรียนรู้ทางวิชาชีพ มีการทำการบินที่ข้อตกลง (MOU) ในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในแต่ละครั้ง ครูกำหนดเกณฑ์ในการวัดและประเมินผลนักเรียนอย่างชัดเจน

2. การมีระบบที่มาร่วมแรงร่วมใจ โดยครูมีการสะท้อนผลการจัดการเรียนรู้ และมีการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกัน ค้นหา และวิเคราะห์สิ่งที่นักเรียนสนใจ เพื่อนำมากำหนดเป้าหมาย และออกแบบในการจัดการเรียนรู้ที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับนักเรียน

3. การเรียนรู้และการพัฒนาวิชาชีพโดยครูประเมินพัฒนาการในการเรียนรู้ของนักเรียนแต่ละคนอย่างต่อเนื่อง มีหลักฐานที่สะท้อนให้เห็นถึงการ

ปรับปรุงและพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ มีการส่งต่อข้อมูลของผู้เรียนเมื่อเลื่อนระดับชั้น

4. การเป็นชุมชนกัลยาณมิตร โดยผู้บริหารและครูมุ่งเน้นการสร้างบรรยากาศการอยู่ร่วมกัน เคารพและให้เกียรติซึ่งกันและกัน มีเสรีภาพในการแสดงออกความคิดเห็น และครูมุ่งเน้นการสร้างบรรยากาศการอยู่ร่วมกันของนักเรียนที่เอื้อในการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียน

5. การมีภาวะผู้นำร่วม โดยผู้บริหารให้อิสระแก่ครูในการพัฒนาความเป็นผู้นำของตนเอง ในการวางแผน ออกแบบการจัดการเรียนรู้ และทำหน้าที่เป็นผู้นำในการสะท้อนผลและอำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนรู้ของครู

6. การทบทวนไตร่ตรองผล โดยครูมีหลักฐานแสดงการประเมินจากการเรียนครั้งก่อนหน้า แล้วนำข้อมูลมาใช้ในการวางแผน ออกแบบกิจกรรม เพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน และนำข้อมูลผลการประเมินไป ปรับปรุง แก้ไขและพัฒนาการจัดการเรียนรู้

7. การมีโครงสร้างที่สนับสนุน โดยผู้บริหารและครูร่วมกันตัดสินใจเรื่องการวัดและประเมินผลตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้บริหารจัดให้มีการสะท้อนผลการจัดการเรียนรู้ อย่างสม่ำเสมอ สนับสนุนให้ครูศึกษาเรียนรู้ ฝึกอบรมเพื่อพัฒนาตนเองเกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

แนวทางการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้ โดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ ทางวิชาชีพ สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 พบว่า มีความเหมาะสม โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และมีความเป็นไปได้ โดยรวมอยู่ในระดับมาก รายละเอียดดังตารางที่ 2

ตาราง 2 การตรวจสอบประเมินความเหมาะสม และความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สำหรับสถานศึกษา โดยรวมและจำแนกเป็นรายด้าน

การจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สำหรับสถานศึกษา	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ด้านการมีวิสัยทัศน์และเป้าหมายร่วมกัน	4.52	0.36	มากที่สุด	4.40	0.42	มาก
ด้านการมีระบบที่มีร่วมแรงร่วมใจ	4.56	0.26	มากที่สุด	4.36	0.67	มาก
ด้านการเรียนรู้และการพัฒนาวิชาชีพ	4.48	0.50	มาก	4.48	0.58	มาก
ด้านการเป็นชุมชนกัลยาณมิตร	4.80	0.24	มากที่สุด	4.72	0.27	มากที่สุด
ด้านภาวะผู้นำร่วม	4.64	0.33	มากที่สุด	4.48	0.46	มาก
ด้านการทบทวนไตร่ตรองผล	4.68	0.30	มากที่สุด	4.52	0.50	มากที่สุด
ด้านโครงสร้างที่สนับสนุน	4.52	0.46	มากที่สุด	4.48	0.36	มาก
รวม	4.60	0.33	มากที่สุด	4.49	0.40	มาก

อภิปรายผล

1. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 2 พบว่า สภาพปัจจุบันของการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สำหรับสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก อาจเนื่องมาจากบริบทของการจัดการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 2 ในการทำให้เกิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการจัดการศึกษาที่ได้กำหนดจุดเน้นด้านครูและบุคลากรทางการศึกษาที่ครูต้องได้รับการพัฒนาองค์ความรู้ รวมถึงทักษะในการสื่อสาร และมีสมรรถนะในการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ ครูมีการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้เพื่อให้เกิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 2. 2562: 45) สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปิยฉัฐ กุศลมาลย์ (2560: 111) ได้วิจัยแนวทางการพัฒนาครูโดยจัดการเรียนรู้สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 พบว่า สภาพปัจจุบัน

ของการพัฒนาครูโดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในการจัดการเรียนรู้ สำหรับสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน เกี่ยวเนื่องกับงานวิจัยของ มินตรา ลายสนิทเสริฎุ (2557: 397-401) ได้วิจัยกลยุทธ์การบริหารโรงเรียนสู่การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพของโรงเรียนมัธยมศึกษาในสหวิทยาเขตเบญจบุรพา กรุงเทพมหานคร พบว่า สภาพปัจจุบันของการบริหารโรงเรียนสู่การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพ โดยรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน

ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สำหรับสถานศึกษา พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 2 ตระหนักถึงความสำคัญและต้องการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาแตกต่างไปจากรูปแบบเดิมที่เคยปฏิบัติ โดยเน้นความสอดคล้องกับภารกิจปฏิบัติงานที่ทำเป็นประจำและมีการพัฒนาการปฏิบัติงานในสถานศึกษาอย่างสม่ำเสมออย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้องค์กรวิชาชีพ เล็งเห็นถึงความสำคัญของการพัฒนาวิชาชีพและบุคลากรทางการศึกษาให้ประสบความสำเร็จ ร่วมมือร่วมพลัง

กันพัฒนาวิชาชีพอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอในรูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเป็นการพัฒนาที่มุ่งเน้นให้ทุกฝ่ายร่วมมือกันเรียนรู้ และลงมือปฏิบัติบนพื้นฐานการทำงาน ซึ่งส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน คุณภาพการศึกษา และยังก่อให้เกิดวัฒนธรรมการทำงาน แลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางวิชาชีพมากขึ้น เพื่อการพัฒนาผู้เรียนและพัฒนาวิชาชีพ และก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดของผู้เรียน ให้สัมพันธ์กับความเป็นครูมืออาชีพอย่างแท้จริง (สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, 2559: 1-2) สอดคล้องกับงานวิจัยของปิยฉวี กุศลมาลย์ (2560: 112) ได้วิจัยแนวทางการพัฒนาครูโดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในการจัดการเรียนรู้สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 พบว่า สภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาครูโดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในการจัดการเรียนรู้ สำหรับสถานศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน

2. ผลการศึกษาความต้องการจำเป็นและลำดับความต้องการจำเป็นของการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 พบว่า ด้านที่มีความต้องการจำเป็นลำดับแรก คือ ด้านการทบทวนไตร่ตรองผล ที่จะพัฒนาคือ ครูมีหลักฐานแสดงการประเมินจากการเรียนครั้งก่อนหน้า แล้วนำข้อมูลมาใช้ในการวางแผนการจัดการเรียนรู้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ครูไม่มีการตรวจสอบผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียนและไม่มีการประเมินความก้าวหน้าของการเรียนรู้ของผู้เรียนซึ่งทำให้ยากต่อการร่วมกันค้นหาเนื้อหาที่ผู้เรียนเข้าใจได้ยากและร่วมกันวิเคราะห์สาเหตุของปัญหาที่ผู้เรียนมากำหนดประเด็นปัญหาที่เกิดขึ้นในชั้นเรียนมาวางแผนการจัดการเรียนรู้ DuFore (2004: 11)

3. แนวทางพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม เขต 2

(1) ด้านการมีวิสัยทัศน์และเป้าหมายร่วมกัน ผู้บริหารและครูเข้าใจถึงวัตถุประสงค์ของแนวทางการจัดการเรียนรู้ ทางวิชาชีพ มีการทำการบินที่ข้อตกลง (MOU) ในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในแต่ละครั้ง ครูกำหนดเกณฑ์ในการวัดและประเมินผลนักเรียนอย่างชัดเจน และศึกษาผู้เรียนเป็นรายบุคคล เพื่อนำข้อมูลไปช่วยเหลือพัฒนาด้านการจัดการเรียนรู้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปิยฉวี กุศลมาลย์ (2560: 108) ได้วิจัยแนวทางการพัฒนาครู โดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในการจัดการเรียนรู้ สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 พบว่า ผู้บริหารและครูทุกคนทราบและเข้าใจถึงวัตถุประสงค์ของแนวทางการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียน ครูศึกษาผู้เรียนของตนเอง เป็นรายบุคคล เพื่อนำข้อมูลผู้เรียนไปช่วยเหลือในการพัฒนาด้านการจัดการเรียนรู้ ครูทุกคนมีส่วนร่วมในการกำหนดความรู้และทักษะที่จำเป็นสำหรับผู้เรียนของตนเอง มีวิธีการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนสามารถสรุปและสร้างองค์ความรู้ได้ มีเกณฑ์การวัดประเมินผลการเรียนรู้

(2) การมีระบบที่มาร่วมแรงร่วมใจ ครูมีการสะท้อนผลการจัดการเรียนรู้ และมีการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกัน ค้นหา และวิเคราะห์สิ่งที่นักเรียนสนใจ เพื่อนำมากำหนดเป้าหมาย และออกแบบในการจัดการเรียนรู้ที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของ Almanzar (2014: 75-82) ได้วิจัยผลกระทบของการสอดแทรกการวางแผนหรือการมีส่วนร่วมของผู้เข้าร่วมในการออกแบบบทเรียนของผู้เรียนที่มีผลต่อขวัญและกำลังใจของครู และการเรียนรู้ในชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาที่ตั้งอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงใต้ของสหรัฐอเมริกา พบว่า เมื่อครูผู้สอนได้รับโอกาสและเวลาในการทำงานร่วมกันเพื่อพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวการเรียนรู้จากชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพ และร่วมกันแบ่งปันแบบฝึกหัด แบบฝึกทักษะที่ร่วมกันออกแบบจะส่งผลให้ขวัญและกำลังใจในการทำงานเพิ่มมากขึ้น

(3) การเรียนรู้และการพัฒนาวิชาชีพ ครูประเมินพัฒนาการในการเรียนรู้ของนักเรียนแต่ละคนอย่างต่อเนื่อง มีหลักฐานที่สะท้อนให้เห็นถึงการปรับปรุงและพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ มีการส่งต่อข้อมูลของผู้เรียนเมื่อเลื่อนระดับชั้น ครูทำหน้าที่เป็นผู้อำนวยความสะดวก (Facilitator) ในการเรียนรู้ของผู้เรียน และสร้างบรรยากาศให้เกิดการร่วมกันคิดร่วมกันแลกเปลี่ยนประเด็นปัญหาเกี่ยวกับเนื้อหาที่ต้องการพัฒนา สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปิยัญฐ กุสุมาลย์ (2560: 109) ได้วิจัยแนวทางการพัฒนาครูโดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในการจัดการเรียนรู้ สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 พบว่า ครูวิเคราะห์วัตถุประสงค์ในการเรียนรู้ที่สามารถบูรณาการร่วมกัน มีการส่งต่อข้อมูลของผู้เรียนเมื่อเลื่อนระดับชั้น เพื่อเป็นการศึกษาผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง ครูทุกคนร่วมกันคิดร่วมกันแลกเปลี่ยนประเด็นปัญหาเกี่ยวกับเนื้อหาที่ต้องการพัฒนา ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนอย่างหลากหลาย มีการประเมินพัฒนาการในการเรียนรู้ของผู้เรียนแต่ละคนอย่างต่อเนื่อง มีร่องรอยหรือหลักฐานที่สะท้อนให้เห็นถึงการปรับปรุงและพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้

(4) การเป็นชุมชนกัลยาณมิตร ผู้บริหารและครูมุ่งเน้นการสร้างบรรยากาศ การอยู่ร่วมกันเคารพและให้เกียรติซึ่งกันและกัน มีเสรีภาพในการแสดงออกความคิดเห็น และครูมุ่งเน้นการสร้างบรรยากาศการอยู่ร่วมกัน ของนักเรียนที่เอื้อในการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของ จุลลี ศรีชะโคตร (2557: 88-91) ได้วิจัยบรรยากาศองค์การที่ส่งผลต่อชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครู ในสังกัดเทศบาลนครขอนแก่น พบว่า ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ หรือ PCL คือ วิธีการในการพัฒนาครูโดยการจัดบรรยากาศให้ครูได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน ส่งผลให้ครูไม่โดดเดี่ยว และมีเครือข่ายในการทำงานเพื่อพัฒนาการเรียนรู้อของผู้เรียน PCL มีลักษณะเป็นชุมชนที่มีความสัมพันธ์อันดีและอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข เป็น

ชุมชนที่มีฉันทะและความศรัทธาในการทำงานเป็นชุมชนที่เอื้ออาทร มีคุณธรรมและเป็นกัลยาณมิตรกันในทางวิชาการ

(5) การมีภาวะผู้นำร่วม ผู้บริหารให้อิสระแก่ครูในการพัฒนาความเป็นผู้นำของตนเอง ในการวางแผน ออกแบบการจัดการเรียนรู้ และทำหน้าที่เป็นผู้นำในการสะท้อนผลและอำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนรู้ของครู สอดคล้องกับงานวิจัยของเฉลิมชาติ เมฆแดง (2558: 175) ได้วิจัยแนวทางการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาเอกชน พบว่า ลักษณะการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ที่ดีของสถานศึกษาต้องมีภาวะผู้นำแบบสนับสนุนและมีส่วนร่วม และสถานศึกษาจัดให้มีการเรียนรู้ร่วมกันและประยุกต์การเรียนรู้ร่วมกันในองค์กรในลักษณะเชิงบวก เพื่อให้การดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพประสบความสำเร็จและผู้บริหารโรงเรียนต้องทำงานร่วมกันกับครู

(6) การทบทวนไตร่ตรองผล ครูมีหลักฐานแสดงการประเมินจากการเรียนครั้งก่อนหน้า แล้วนำข้อมูลมาใช้ในการวางแผน ออกแบบกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน และนำข้อมูลผลการประเมินไปปรับปรุง แก้ไขและพัฒนาการจัดการเรียนรู้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปิยัญฐ กุสุมาลย์ (2560: 109) ได้วิจัยแนวทางการพัฒนาครูโดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในการจัดการเรียนรู้ สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 พบว่า ครูมีการนำข้อมูลการประเมินผลจากการสอนครั้งที่ผ่านๆ มาใช้ในการกำหนดเป้าหมาย ครูร่วมกันค้นหาเนื้อหาที่ผ่านๆ มาผู้เรียนเข้าใจได้ยาก และวิเคราะห์แยกสาเหตุของปัญหา พร้อมหาแนวทางแก้ไข แล้วนำข้อมูลมาใช้ในการวางแผนการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนากระบวนการวิธีการในการจัดกิจกรรมให้ดีขึ้นอีก

(7) การมีโครงสร้างที่สนับสนุน ผู้บริหารและครูร่วมกันตัดสินใจเรื่องการวัดและประเมินผลตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ผู้บริหารจัดให้มีการสะท้อนผลการจัดการเรียนรู้อย่างสม่ำเสมอ สนับสนุนให้ครูศึกษาเรียนรู้ฝึกรวมเพื่อพัฒนาตนเองเกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับงานวิจัยของ Leclerc และคณะ (2012: 1-14) ได้วิจัยปัจจัยที่ส่งเสริมความก้าวหน้าในการทำงานของโรงเรียนที่เป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนให้ความสำคัญในการสนับสนุนการเรียนการสอนของครูผู้สอนในโรงเรียนตามแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ (PLC) โดยครูผู้สอนจะได้ทำงานร่วมกันและส่งเสริมความก้าวหน้าในการทำงานในโรงเรียน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอเพื่อนำผลการศึกษาไปใช้

1.1 จากการวิจัยสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาแนวทางพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 พบว่า สภาพปัจจุบันของการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สำหรับสถานศึกษา ด้านการมีระบบที่ร่วมมือร่วมใจอยู่ในระดับต่ำสุดและมีความต้องการจำเป็นสูงสุด ดังนั้น โรงเรียนควรให้ครูร่วมมือกันในการกำหนดเป้าหมายในการจัดการเรียนรู้ที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน เพื่อการพัฒนาผู้เรียนและพัฒนาวิชาชีพให้มากขึ้น หรือกำหนดเป็นนโยบายให้แต่ละสถานศึกษาประยุกต์ใช้วิธีการของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ และสถานศึกษาโดยผู้บริหารมีการจัด

ครูทำงานร่วมมือกันสร้างความเข้มแข็ง ต่อเนื่องเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ที่มุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพ และความสำเร็จของผู้เรียนเป็นสำคัญ

1.2 จากการวิจัยความต้องการจำเป็นของการพัฒนาแนวทางพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 พบว่า ด้านที่มีความสำคัญของความต้องการจำเป็นลำดับแรกคือ ด้านทบทวนไตร่ตรองผล ดังนั้น โรงเรียนควรส่งเสริมสนับสนุนให้ครูร่วมกันค้นหาเนื้อหาที่ผู้เรียนเข้าใจได้ยากและร่วมกันวิเคราะห์สาเหตุของปัญหาเพื่อทบทวน และแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากความสำเร็จของกันและกัน และครูในโรงเรียนร่วมกันวางแผนออกแบบกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนตามบริบทของตนเองที่เกิดขึ้นในชั้นเรียน

1.3 ควรนำแนวทางซึ่งเป็นผลจากการวิจัยไปใช้ปฏิบัติหรือดำเนินการในสถานศึกษาให้เป็นรูปธรรม เพื่อให้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพดีขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัย ครั้งต่อไป

2.1 ควรวิจัยปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2

2.2 ควรวิจัยและเปรียบเทียบผลของการจัดกิจกรรมดำเนินการจัดการเรียนรู้ โดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สำหรับสถานศึกษาตามบริบทของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2

เอกสารอ้างอิง

- จุลลี ศรีษะโคตร. (2557). *บรรยากาศองค์การที่ส่งผลต่อชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูในสังกัดเทศบาล. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต* ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- เฉลิมชาติ เมฆแดง. (2558). *แนวทางการพัฒนาความเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาเอกชน. วารสารบริหารการศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี, 15*(ฉบับพิเศษ): 171-179 ; ตุลาคม-ธันวาคม.

- ปองทิพย์ เทพอารีย์. (2557). การพัฒนารูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับครูประถมศึกษา. ปรินญาณินพนธ์ การศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ปิยฉัฐ กุศลมาลย์. (2560). แนวทางการพัฒนาครูโดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในการจัดการเรียนรู้สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27. วิทยานิพนธ์ กศ.ม., มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.
- พิมพันธ์ เดชะคุปต์. (2558). ครู TPACK: ครูเก่งของไทย ในเหลี่ยมหลังแลหน้า ปฏิรูปการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. เอกสารประกอบการเสวนาการปฏิรูปการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- มินตรา ลายสนิทเสรีกุล. (2557). กลยุทธ์การบริหารโรงเรียนสู่การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพของโรงเรียนมัธยมศึกษาในสหวิทยาเขตเบญจบุรพา กรุงเทพมหานคร. วารสารอิเล็กทรอนิกส์ทางการศึกษา (OJED), 9(3): 397-401.
- วิจารณ์ พานิช. (2555). วิถีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21. กรุงเทพฯ: มูลนิธิสดศรี-สฤษดิ์วงศ์.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 2. (2562). แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2562. นครพนม: กลุ่มนโยบายและแผน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 2.
- สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. (2559, 28 เมษายน). แนวทางการส่งเสริม สนับสนุนเครือข่ายพัฒนาวิชาชีพครูและบุคลากรทางการศึกษา. ประกาศสำนักงานเลขาธิการคุรุสภา
- Almanzar, A. (2014). *Impact of Professional Learning Community Practices on Morale of Urban High School Teachers*. Doctor's Thesis, Florida: Nova Southeastern University.
- DuFour, R. (2004). What is professional learning community?. *Educational Leadership*, 61(8), 6-11.
- Gilrane, C.P., M.L. Roberts and L.A. Russell. (2008). Building a Community in which Everyone Teaches, Learns and Reads: A Case Study. *The Journal of Educational Research*, 101(6): 333-351.
- Leclerc, M. and others. (2012). Factors that promote Progression in Schools Functioning As Professional Learning Community. *International Journal of Education Policy and Leadership*, 7(7): 1-14 ; 10 December.
- Wells, C. and L. Feun. (2007). Implementation of Learning Community Principles: A Study of Six High Schools. *National Association of Secondary School Principals Nassp Bulletin*, 91(2), 141-151.

จริยธรรมการตีพิมพ์ในวารสารการบริหารและนิเทศการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม (ISSN 1906-4950)

บทบาทและหน้าที่ของผู้นิพนธ์

- ผู้นิพนธ์ต้องรับรองว่าผลงานที่ส่งมานั้นเป็นผลงานที่ไม่เคยตีพิมพ์ที่ใดมาก่อน หรืออยู่ระหว่างการ พิจารณาโดยกองบรรณาธิการวารสารอื่น ๆ
- ผู้นิพนธ์ต้องรายงานข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นจากการทำวิจัย ไม่บิดเบือนข้อมูล หรือให้ข้อมูลที่เป็นเท็จ
- ผู้นิพนธ์ต้องอ้างอิงผลงานทางวิชาการของผู้อื่น กรณีที่มีการนำผลงานเหล่านั้นมาใช้ใน ผลงานของตนเองรวมทั้งจัดทำรายการอ้างอิงท้ายบทความ
- ผู้นิพนธ์ต้องเขียนบทความให้ถูกต้องตามรูปแบบที่วารสารการบริหารและนิเทศการศึกษา คณิตศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำหนดไว้
- ผู้นิพนธ์ที่มีชื่อปรากฏในบทความทุกคน ต้องเป็นผู้ที่มีส่วนในการดำเนินการวิจัยจริง
- ผู้นิพนธ์ต้องระบุแหล่งทุนที่สนับสนุนในการทำวิจัย (หากมี)
- ผู้นิพนธ์ต้องระบุผลประโยชน์ทับซ้อน (หากมี)

บทบาทและหน้าที่ของบรรณาธิการ

- บรรณาธิการวารสารมีหน้าที่พิจารณาคุณภาพของบทความเบื้องต้นเพื่อตีพิมพ์เผยแพร่ ในวารสารการบริหารและนิเทศการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
- บรรณาธิการต้องไม่เปิดเผยข้อมูลผู้นิพนธ์และผู้ประเมินบทความแก่บุคคลอื่น ๆ ที่ไม่เกี่ยวข้อง ในช่วง ระยะเวลาของการประเมินบทความ
- บรรณาธิการต้องตัดสินใจเลือกบทความมาตีพิมพ์หลังจากผ่านกระบวนการประเมินบทความ แล้ว โดยพิจารณาจากความสำคัญ ความชัดเจน ระเบียบวิธีวิจัย และความสอดคล้องของเนื้อหา กับ วัตถุประสงค์ ของวารสารเป็นสำคัญ
- หากตรวจสอบพบว่าบทความมีการตีพิมพ์เผยแพร่แล้ว บรรณาธิการต้องไม่รับพิจารณา บทความนั้น
- บรรณาธิการต้องไม่มีผลประโยชน์ทับซ้อนกับผู้นิพนธ์และผู้ประเมิน
- หากตรวจพบการคัดลอกผลงานของผู้อื่น ในกระบวนการประเมินบทความ บรรณาธิการต้อง หยุด กระบวนการประเมินบทความดังกล่าวทันที และติดต่อผู้นิพนธ์เพื่อขอคำชี้แจงประกอบการพิจารณา “ตอบรับ” หรือ “ปฏิเสธ” การตีพิมพ์บทความนั้น ๆ

บทบาทและหน้าที่ของผู้ประเมิน

1. เมื่อได้รับบทความจากบรรณาธิการวารสาร แล้วผู้ประเมินบทความตระหนักดีว่า ตนเองอาจมีผลประโยชน์ทับซ้อนกับผู้นิพนธ์ เช่น เป็นผู้เข้าร่วมโครงการ หรือรู้จักผู้นิพนธ์เป็นการส่วนตัว หรือเหตุผลอื่นๆ ที่ทำให้ไม่สามารถให้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอย่างอิสระได้ ผู้ประเมินบทความควรแจ้งให้บรรณาธิการวารสารทราบและปฏิเสธการประเมินบทความนั้น ๆ

2. ผู้ประเมินบทความ ต้องรักษาความลับและไม่เปิดเผยข้อมูลส่วนตัวส่วนใดส่วนหนึ่งหรือทั้งหมดของบทความที่ ส่งมาให้พิจารณาแก่บุคคลที่ไม่เกี่ยวข้อง ในช่วงระยะเวลาของการประเมินบทความ

3. ผู้ประเมินบทความ ควรประเมินบทความในสาขาวิชาที่ตนมีความเชี่ยวชาญ โดยพิจารณาความสำคัญ ของเนื้อหาในบทความที่จะมีต่อสาขาวิชานั้น ๆ คุณภาพของการวิเคราะห์และความเข้มข้นของผลงานไม่ใช้ความคิดเห็นส่วนตัวที่ไม่มีข้อมูลรองรับมาเป็นเกณฑ์ในการตัดสินบทความ

4. ในกรณีที่ผู้ประเมินทราบว่าบทความที่ กำลังพิจารณานั้น มีส่วนใดของบทความเข้าข่ายซ้ำซ้อนกับผลงาน ผู้อื่นหรือมีการส่งบทความซ้ำเพื่อให้วารสารพิจารณา ผู้ประเมินต้องแจ้งให้บรรณาธิการของวารสารทราบ

คำแนะนำสำหรับผู้พิมพ์

วารสารการบริหารและนิเทศการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม เป็นวารสารวิชาการสาขาวิชาทางการศึกษา พิมพ์เผยแพร่ผลงานในรูปแบบบทความวิจัย บทความวิทยานิพนธ์ บทความวิจารณ์หนังสือ และบทความทั่วไปทางการศึกษา บทความที่ได้รับการพิจารณาพิมพ์เผยแพร่ในวารสารจะต้องมีสาระน่าสนใจ เป็นงานทบทวนความรู้เดิมหรือสร้างองค์ความรู้ใหม่ รวมทั้งข้อคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ต่อผู้อ่าน เป็นบทความที่ไม่เคยพิมพ์เผยแพร่ในวารสารอื่นใดมาก่อน และไม่อยู่ในระหว่างการพิจารณาพิมพ์เผยแพร่ในวารสารใดๆ บทความอาจได้รับการปรับปรุงตามที่กองบรรณาธิการและผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบทางวิชาการเห็นสมควร เพื่อให้วารสารมีคุณภาพระดับมาตรฐานสากลและนำไปอ้างอิงได้

การส่งต้นฉบับ

1. ภาษา พิมพ์ต้นฉบับเป็นภาษาไทยหรือภาษาอังกฤษ การใช้ภาษาไทยให้ยึดหลักการใช้คำศัพท์และการเขียนทับศัพท์ภาษาอังกฤษตามหลักของราชบัณฑิตยสถาน คำศัพท์ภาษาอังกฤษให้ใช้ตัวเล็กทั้งหมดยกเว้นชื่อเฉพาะ ถ้าต้นฉบับเป็นภาษาอังกฤษควรได้รับการตรวจสอบความถูกต้องด้านการใช้ภาษาจากผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาอังกฤษก่อน

2. รูปแบบต้นฉบับ ใช้กระดาษ A4 พิมพ์ห่างจากขอบกระดาษด้าน บน ซ้าย 3.5 เซนติเมตร และล่าง ขวา 2.5 เซนติเมตร จัดรูปแบบ 2 คอลัมน์ ยกเว้น บทความย่อทั้งฉบับภาษาไทยและภาษาอังกฤษ เอกสารอ้างอิง และตาราง ให้จัดรูปแบบ 1 คอลัมน์

3. ชนิดและขนาดตัวอักษร ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษให้ใช้ตัวอักษร Cordia New ซึ่งขนาดตัวอักษร มีดังนี้

ชื่อเรื่อง ใช้ตัวอักษรขนาด 20 pt. ตัวหนา

ชื่อ-สกุลผู้พิมพ์ ใช้ตัวอักษรขนาด 18 pt. ตัวปกติ

หัวข้อหลัก ใช้ตัวอักษรขนาด 18 pt. ตัวหนา

หัวข้อย่อย ใช้ตัวอักษรขนาด 16 pt. ตัวหนา

เนื้อเรื่องในหัวข้อหลักและหัวข้อย่อย ใช้ตัวอักษรขนาด 16 pt. ตัวปกติ

เชิงอรรถหน้าแรกที่เป็นชื่อ-สกุล ตำแหน่งทางวิชาการ และหน่วยงานต้นสังกัดของผู้พิมพ์ ใช้ตัวอักษรขนาด 14 pt. ตัวปกติ

4. จำนวนหน้า ความยาวของบทความไม่เกิน 15 หน้า รวมตาราง ภาพประกอบ รูปภาพ และเอกสารอ้างอิง

5. การส่งส่ง file ต้นฉบับลงในระบบออนไลน์ <https://edu.msu.ac.th/> (วารสารการบริหารและนิเทศการศึกษา) โดยการสมัครสมาชิกตามระบบและขั้นตอนของวารสารการบริหารและนิเทศการศึกษา

ต้นฉบับให้ระบุชื่อ-สกุลผู้พิมพ์ทุกคน ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ พร้อมหมายเลขโทรศัพท์ โทรสาร และ E-mail address ทุกคนที่สามารถติดต่อได้สะดวก

บทความวิจัยและบทความวิทยานิพนธ์

ประกอบด้วยหัวข้อและจัดเรียงลำดับ ดังนี้

1. ชื่อเรื่องภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
2. ชื่อ-สกุลผู้นิพนธ์ทุกคนภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
3. บทคัดย่อภาษาไทย (บทคัดย่อ มีความยาวไม่เกิน 300 คำ)
4. คำสำคัญภาษาไทย
5. บทคัดย่อภาษาอังกฤษ (บทคัดย่อ มีความยาวไม่เกิน 400 คำ)
6. คำสำคัญภาษาอังกฤษ (Keywords)
7. บทนำ
8. วัตถุประสงค์
9. สมมุติฐาน (ถ้ามี)
10. วิธีการวิจัย (ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ตัวแปร เครื่องมือ การดำเนินการวิจัย หรือการทดลอง การวิเคราะห์ข้อมูล)
11. ผลการวิจัย
12. อภิปรายผล
13. ข้อเสนอแนะ
14. เอกสารอ้างอิง (ให้อ้างอิงเฉพาะที่อ้างในบทความเท่านั้น)

บทความทั่วไป

ประกอบด้วยหัวข้อและจัดเรียงลำดับดังนี้

1. ชื่อเรื่องภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
2. ชื่อ-สกุลผู้นิพนธ์ทุกคนภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
3. บทคัดย่อภาษาไทย
4. คำสำคัญภาษาไทย
5. บทคัดย่อภาษาอังกฤษ
6. คำสำคัญภาษาอังกฤษ (Keyword) (บทคัดย่อ มีความยาวไม่เกิน 400 คำ)
7. บทนำ
8. เนื้อหา
9. บทสรุป
10. เอกสารอ้างอิง

การอ้างอิงเอกสาร

ใช้รูปแบบการเขียนเอกสารอ้างอิงระบบ American Psychological Association (APA) ดังตัวอย่าง

ระบบการอ้างอิงแบบนาม-ปี (the author-date system)

ในกรณีที่เป็นกรอ้างอิงเนื้อหาโดยตรงหรือแนวคิดบางส่วนหรือเป็นการคัดลอกข้อความบางส่วนมาโดยตรง ควรระบุเลขหน้าไว้ด้วย โดยพิมพ์ต่อท้ายปีพิมพ์ คั่นด้วยเครื่องหมาย: อย่างไรก็ตามการไม่ระบุเลขหน้าอาจทำได้ในกรณีที่เป็นการอ้างอิงงานของผู้อื่น โดยการสรุปเนื้อหาหรือแนวคิดทั้งหมดของงานชิ้นนั้น (เช่น บุญชม ศรีสะอาด, 2547: 50-52 หรือประวัติ เอราวรณ, 2550)

1. หนังสือ

ชื่อผู้นิพนธ์. (ปีที่พิมพ์). *ชื่อหนังสือ* (ครั้งที่พิมพ์ตั้งแต่พิมพ์ครั้งที่ 2 เป็นต้นไป). เมืองที่พิมพ์: สำนักพิมพ์.
บุญชม ศรีสะอาด. (2547). *วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย* (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
Kosslyn, S.M., and Rosenberg, R.S. (2004). *Psychology: The brain, the person, the world* (2nd ed.). Essex, England: Pearson Education Limited.
Mussen, P., Rosenzweig, M.R., Aronson, E., Elkind, D., Feshbach, S., Geiwitz, P.J., et al. (1973). *Psychology: An introduction*. Lexington, Mass.: Heath.

2. วารสาร

ชื่อผู้นิพนธ์. (ปีที่พิมพ์). *ชื่อบทความ*. *ชื่อวารสาร*, ปีที่(ฉบับที่), เลขหน้าแรก-หน้าสุดท้าย เฉพาะบทความเรื่องนี้.
เฟชชัญญ์ กิจระการ และสมนึก ภัททิยธนี. (2545). ดัชนีประสิทธิผล (Effectiveness Index: E.I.). *วารสารการวัดผลการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*, 8(1), 30-36.
Klimoski, R. and Palmer, S. (1993). The ADA and the hiring process in organizations. *Consulting Psychology Journal: Practice and Research*, 45(2), 10-36.

3. วิทยานิพนธ์และการศึกษาค้นคว้าอิสระ

ชื่อผู้นิพนธ์. (ปีที่พิมพ์). *ชื่อวิทยานิพนธ์ระดับปริญญา*, สถาบันการศึกษา, เมือง.
นงเยาว์ ธรรมวงศา. (2549). *การพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมเรื่องเพศศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. การศึกษาค้นคว้าอิสระ* กศ.ม., มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.
Piyakun, A. (2007). *Reading strategies used by Thai ESL students*. Doctoral dissertation, Monash University, Melbourne.

4. หนังสือรวมเรื่อง

ชื่อผู้นิพนธ์. (ปีที่พิมพ์). ชื่อเรื่อง. ใน ชื่อบรรณาธิการ (บรรณาธิการ), *ชื่อหนังสือ* (ครั้งที่พิมพ์ ตั้งแต่พิมพ์ครั้งที่ 2 เป็นต้นไป, เลขหน้าแรก-หน้าสุดท้าย เฉพาะเรื่องนี้). เมืองที่พิมพ์: สำนักพิมพ์.

ประสาธน์ เถืองเฉลิม. (2549). วิทยาศาสตร์พื้นฐาน: การจัดการเรียนรู้มิติทางวัฒนธรรมท้องถิ่น การบูรณาการความรู้พื้นฐานกับการจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์เพื่อชุมชน: กรณีศึกษาจากแหล่งเรียนรู้ป่าปูดตา. ใน ฉลาด จันทรมบัติ (บรรณาธิการ), *ศึกษาศาสตร์วิจัย ประจำปี 2548-2549* (หน้า 127-140). มหาสารคาม: สารคามการพิมพ์-สารคามเปเปอร์.

Cooper, J., Mirabile, R., & Scher, S. J. (2005). Actions and attitudes: The theory of cognitive dissonance. In T. C. Brock and M. C. Green (Eds.), *Persuasion: Psychological insights and perspectives* (2nd ed., pp. 63-79). Thousand Oaks, CA, US: Sage Publications, Inc.

5. หนังสือพิมพ์

ชื่อผู้นิพนธ์. (วันที่ เดือน ปีที่พิมพ์). ชื่อเรื่อง. *ชื่อหนังสือพิมพ์*, เลขหน้า.

รัฐพงศ์ ศิริสานนท์. (25 กุมภาพันธ์ 2548). องค์ประกอบของความสำเริง. *มติชน*, หน้า 22.

Brown, P.J. (2007, March 1). Satellites and national security. *Bangkok Post*, p. B4.

6. สื่ออิเล็กทรอนิกส์

ชื่อผู้นิพนธ์. (วันที่ เดือน ปีที่ปรับปรุงล่าสุด). ชื่อเรื่อง. วันที่ทำการสืบค้น, ชื่อฐานข้อมูล

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (3 ธันวาคม 2548). *ธนาคารหลักสูตร*. สืบค้นเมื่อ 1 มีนาคม 2550, จาก <http://db.onec.go.th/thaigifted/lessonplan/index.php>

Wollman, N. (1999, November 12). *Influencing attitudes and behaviors for social change*. Retrieved July 6, 2005, from <http://www.radpsynet.org/docs/wollman-attitude.html>

Instruction for Authors

Journal of Educational Administration and Supervisor, Mahasarakham University is an academic journal in the field of education. The journal publishes a variety of academic results, including research articles, thesis articles, book review articles, and review articles. The articles to be published may be reviews of current issues, or scholarly issues that contribute a new body of knowledge, that demonstrate interesting and valuable points of view for readers. It is important to note that articles submitted for Journal of Education should not have been preprinted or previously submitted to other publications. The context of the articles may be revised as appropriate by the journal editorial board and peer reviews in order to make it fit the international standard and be accepted as reference.

Submission of manuscripts:

1. **Language:** Manuscripts can be written in either Thai or English.

Thai language manuscripts should adhere to the Royal Institute's principles in using vocabulary and borrowed English words. All English words must be typed in small letters, except specific names. English language manuscripts must be checked for the correctness of language by an English expert prior to submission.

2. **Papers:** Manuscripts should be typed in A4 paper, and required to have 3.5 cm margins on each of the four sides: top, bottom, right and left. The contents of the Abstract in both Thai and English, other headings, and references should be arranged in one column.

3. **Style and size of font:** Both Thai and English manuscripts are required to type in "Browallia New" font style with font size as follows ;

Title of the article: **20 pt. Bold**

Name(s) of the authors: 18 pt. Normal

Main heading: **18 pt. Bold**

Sub-heading: **16 pt. Bold**

Body of the text: 16 pt. Normal

The first page of footnotes presenting authors' names, academic titles, and affiliations: 14 pt. Normal

4. **Number of pages:** The article is required not to be longer than 15 pages. These include tables, figures, pictures, and references.

5. **Submission:** The author(s) should submit an original file to <https://edu.msu.ac.th> (Journal of Educational Administration and Supervisor)

Organization of research and thesis articles: Should be arranged in the following order ;

1. Title in Thai and English
2. Name(s) of the author(s) in Thai and English
3. Abstract in Thai
4. Keyword in Thai
5. Abstract in English
6. Keyword in English (Abstract should be no more than 400 words)
7. Introduction
8. Objectives
9. Hypotheses (if any)
10. Research methodology: population and samples, variables, instruments, procedures/experiments, and data analysis
11. Research results
12. Discussion
13. Suggestion
14. References

Organization of review articles: Should be arranged in the following order ;

1. Title in Thai and English
2. Name(s) of the author(s) in Thai and English
3. Abstract in Thai
4. Keyword in Thai
5. Abstract in English
6. Keyword in English (Abstract should be no more than 400 words)
7. Introduction
8. *Contents*
9. *Summary*
10. *References*

References: Listed and referred to in the American Psychological Association (APA)

style

ใบสมัครสมาชิกวารสารการบริหารและนิเทศการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
(Membership Application Form)

วันที่ (Date) .....
ชื่อ-สกุล (First Name and Surname) .....
ที่อยู่สำหรับจัดส่งวารสาร (Mailing Address) .....
.....
จังหวัด (State/Province) .....
รหัสไปรษณีย์ (Post/Zip Code) .....
ประเทศ (Country) .....
โทรศัพท์ (Telephone No.) .....
โทรสาร (Fax No.) .....
Email Address .....

- ค่าสมัครสมาชิก 1 ปี 270 บาท (One-year Membership 270 ฿)
 ค่าสมัครสมาชิก 2 ปี 480 บาท (Two-year Membership 480 ฿)
 ค่าสมัครสมาชิก 3 ปี 700 บาท (Three-year Membership 700 ฿)

ส่งจ่ายธนาคัติหรือตัวแลกเงิน ส่งจ่าย ปณ. โนนศรีสวัสดิ์

ในนาม ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ธีชชัย จิตรนันท์ งานวารสารการบริหารและนิเทศ
การศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ตำบลตลาด อำเภอเมือง
จังหวัดมหาสารคาม 44000

Please send your personal check or money order to the following address:
Assistant Professor Dr. Thatchai Chittranun, The Journal of Educational
Administration and Supervisor, Faculty of Education, Mahasarakham
University, Tambon Talat, Amphoe Mueng, Maha Sarakham 44000.

สำหรับเจ้าหน้าที่ (Officer only)

สมาชิกเลขที่ .....

รับวารสาร เล่มที่.....

Guest Advisory Board

Professor Dr. Kriengsak Chareonwongsak	Institute of Future Studies for Development
Professor Dr. Phaithoon Sinlarat	Dhurikij Pundit University
Professor Dr. Teera Runcharoen	Vongchavalitkul University
Professor Dr. Pruet Siribanpitak	Chulalongkorn University
Professor Dr. Kanokorn Somprach	Khon Kaen University
Associate Professor Dr. Ekkarin Sungtong	Songkla University
Associate Professor Dr. Sombat Tayraukham	Chiang Mai University
Associate Professor Dr. Jinawatara Pakotang	Nakhonphanom University
Associate Professor Dr. Nirat Jantarajit	Nakhonphanom University
Associate Professor Dr. Suwakit Sripatta	Rajabhat Mahasarakham University
Assistant professor Dr. Kowat Tesaputa	Roi-Et Rajabhat University

Peer Reviewers

Associate Professor Dr. Prasart Nuangchalem	Mahasarakham University
Assistant professor Dr. Karn Ruangmontri	Mahasarakham University
Assistant professor Dr. Kowat Tesaputa	Roi-Et Rajabhat University
Assistant professor Dr. Amnarj Chanawong	College of Asian Scholars
Associate professor Dr. Suwat Julsuwan	Mahasarakham University
Associate professor Dr. Tharinthorn Namwan	Mahasarakham University
Assistant professor Dr. Somsong Sitti	North Eastern University
Dr. Surachet Noirid	Mahasarakham University

Editorial Board

Professor Dr. Kriengsak Chareonwongsak	Institute of Future Studies for Development
Professor Dr. Phaithoon Sinlarat	Dhurikij Pundit University
Professor Dr. Teera Runcharoen	Vongchavalitkul University
Professor Dr. Kanokorn Somprach	Khon Kaen University
Associate Professor Dr. Ekkarin Sungtong	Songkla University
Associate Professor Dr. Sombat Tayraukham	Chiang Mai University
Associate Professor Dr. Jinawatara Pakotang	Ubon Ratchathani Rajabhat University
Associate Professor Dr. Nirat Jantarajit	Nakhonphanom University
Associate professor Dr. Suwat Julsuwan	Mahasarakham University
Associate professor Dr. Sutum Tummatasananon	Mahasarakham University
Associate professor Dr. Tharinthorn Namwan	Mahasarakham University
Associate professor Dr. Songsak Phusee-orn	Mahasarakham University
Assistant professor Dr. Karn Ruangmontri	Mahasarakham University
Assistant professor Dr. Kowat Tesaputa	Roi-Et Rajabhat University
Assistant professor Dr. Sumalee Sriputtarin	Nakhonphanom University
Assistant professor Dr. Jumnean Ponhan	Rajabhat Mahasarakham University
Assistant professor Dr. Chaiyuth Sirisuthi	North Eastern University
Professor Dr. Gary Price	University of Wisconsin-Madison,USA
Professor Dr. Marilyn Waring	Deakin University, Australia
Professor Dr. Dennis A. Francis	University of the Free State, South Africa
Associate Professor Dr. Tran Vui	Hue University, Vietnam

Educational Administration and Supervisor, Maharakham University

ISSN 1906-4950

Volume 11 Number 1 January - April 2020

Aim and Scope

To disseminate academic work in educational administration, educational supervision, research and development, participatory action research, innovative development in educational administration and technology management, knowledge management and instructional management, publishing in research articles, thesis articles, book reviews articles, and general articles.

Academic Revision

One article is peer-reviewed by two experts

Publishing Type

Quarterly publishing

No.1: January - April

No.2: May - August

No.3: September - December

Ownership

Faculty of Education, Maharakham University
Tambon Talat, Amphoe Mueang, Maha Sarakham 44000
Tel. 0-4374-3143-4 Fax 0-4374-3174

Advisor

Associate Professor Dr. Pacharawit Chansirisira
Dean of Faculty of Education, Maharakham University

Editor-in-chief

Assistant Professor Dr. Thatchai Chittranun
Maharakham University

Secretary and Treasurer

Miss Natchalida Leamthaisong

The articles in The Journal of Educational Administration and Supervisor,
Maharakham University
are authors' own opinions. The editorial board has not always agreed absolutely with.

200฿ Web site: <http://edu.msu.ac.th/journal>
Date of Publication: 30 April 2020 E-mail: jeas.msu@gmail.com

DESIGN BY: Samorn Legkha
Suannangsue: 189 Moo 12 Rachawadee Garden view,
Thakhonyang, Khamreang, Khantawichai, Maharakham 44150
TELEPHONE: 09-2956-2419

